

നല്ലരാമായണം (കഥാഞ്ജിനി)

കുന്നത്തു ജനാട്ടുനമേനോൻ

ഗദ്യസമാധാനം.

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്
കുഞ്ഞു ജനാർദ്ദനമനോൻ.

Publishers
THE YOGAKSHEMAM Co., Ltd.,
TRICHUR.

Printed at
The Mangalodayam Power Press,
TRICHUR & CALICUT

(Copyright)

1102

Price 4 as.

ഗദ്യരാമായണം.

ആദ്യ വാക്യം .

ഇക്ഷ്വാകവംശത്തിൽ അജനെന്നു പേരായ ഒരു മഹാരാജാവുണ്ടായി. അജന്റെ പുത്രനായി ശുചിയം സ്വാഭാപ്രായവാനായ ദശരഥൻ ജനിച്ചു. ദശരഥനു ധർമ്മതപഃകശലന്മാരായ നാലു പുത്രന്മാരുണ്ടായി. ആ മഹാബാലന്മാർ രാമൻ, ലക്ഷ്മണൻ, ഭരതൻ, ശത്രുഘ്നൻ എന്നിവരാണ്. രാമന്റെ അമ്മയ്ക്കു കൈസല്യയെന്നും ഭരതന്റെ അമ്മയ്ക്കു കൈകേയിയെന്നും ലക്ഷ്മണശത്രുഘ്നന്മാരുടെ അമ്മയ്ക്കു സുമിത്രയെന്നുമാണു പേർ. അക്കാലത്തു വിദേശരാജാവായ ജനകനു സീതയെന്നൊരു മകളുണ്ടായി. രാമന്റെ പ്രിയമയിഷിയാതി, പ്രജാപതിസങ്കല്പത്താൽ അയോനിജനായി സൃഷ്ടിച്ചവളാണ് ആ ജനകി.

സ്വയംഭൂപും സർവ്വലോകപ്രഭുവും മഹാതപസ്വി
 യുമാം സ്രഷ്ടാവിന്റെ പ്രിയമാനസപുത്രനായ പുല
 സ്തപനം ഗോ എന്ന ഭാര്യയിൽ ആത്മജനായി വൈ
 ശ്രവണൻ ജനിച്ചു. സ്വന്തം പിതാവിനെ വെടിഞ്ഞു
 ചെന്നു തന്റെ പിതാമഹനായ ബ്രഹ്മാവിനോടൊന്നി
 ന്നാണു വൈശ്രവണൻ പാഞ്ഞത്. മകന്റെ ഈ ഗ
 തി കണ്ട് അച്ഛൻ പിണങ്ങി. പുത്രനിൽ ക്രുദ്ധനായ
 പുലസ്തപൻ തന്നത്താൻ മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ ജാതനാ
 യി. അങ്ങിനെ പുലസ്തപന്റെ ആത്മാർത്ഥാലുണ്ടാ
 യ വിപ്രനാണു വിശ്രവസ്സു്. ക്രോധത്താൽ വൈശ്രവ
 ണനോടു പ്രതീകാരം ചെയ്യുവാനായി പുലസ്തപൻ
 രാജ്തന്നെയായി തന്നിൽനിന്നു വിശ്രവസ്സിനെ സൃ
 ഷ്ടിച്ചു പിതാമഹനാവട്ടെ, ഭൂതചിത്തനായി വൈശ്ര
 വണൻ അമാതപും ധനേശ്വരവും ലോകചാലതപ
 ഷും ശിവന പ്രവും കൊടുത്തു. ബ്രഹ്മാവിന്റെ അനുഗ്ര
 ഹത്താൽ വൈശ്രവണനു നളകൂബനെ പുത്രനായി
 ജനിച്ചതിന്നു പുറമെ, ആ ധനപതിപിതാമഹനിൽനി
 ന്നതന്നെ രാജധാനിയായി രക്ഷോഗ്ഗനങ്ങൾ നിറഞ്ഞ
 ലങ്കയേയും ഇഷ്ടംപോലെ സഞ്ചരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള പൃ
 ഷ്ഠകവിമാനത്തേയും, യക്ഷന്മാരുടേ ആധിപത്യത്തേയും,

രാജരാജതപത്തേയും നേടി. പുലസ്കുപത്രോധത്താൽ, ആ മുനിയുടെ അർദ്ധഭാഗം യോഗബലംകൊണ്ട് വിശുദ്ധസ്സായി ജനിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, ആ വിശുദ്ധസ്സ് വൈശ്രവണന്റെ മുനിൽ ചെന്നു ക്രോധത്തോടെ നോക്കി. തന്റെ ആ പിതാവു തന്നിൽ ശുദ്ധനായിരിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞു രാക്ഷസേശ്വരനായ കഞ്ചേരൻ പിതൃപുരാദത്തിനായി എപ്പോഴും യത്നിച്ചുകൊണ്ടു വന്നു. ലങ്കാധിപതിയും, നരവർമ്മനനുമായ ആ രാജരാജൻ പിതാവായ വിശുദ്ധസ്സിനെ നിത്യം പരിചരിക്കുവാനായി മൂന്നു രാക്ഷസിമാരെ നിന്യോഗിച്ചു. രാക, മാലിനി, പുഷ്പാൽക്കട എന്നീ മൂവരാണ്. നൃത്യഗീതകശലകളായ ആ സുന്ദരിമാർ ശ്രേയസ്സിനെ കാർഷ്ണിച്ചു പരസ്സരം സ്തർദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് മഹാത്മാവായ ആ മഹാഷിഖ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാൻ സദാ യത്നിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ ശുശ്രൂഷയാൽ ഭഗവാനായ വിശുദ്ധസ്സ് സന്തോഷിച്ച് കാരോ പരിചാരികളും അവരവരുടെ അഭിമതംപോലെ, ലോകപാലതുല്യനായ പുത്രന്മാർ ജാതന്മാരായതേയെന്നു വരം കൊടുത്തു. അതിനാൽ പുഷ്പാൽക്കടയുടെ പുത്രന്മാരായി രാവണനും കാർഷ്ണനും ജനിച്ചു. ആ രാക്ഷസേശ്വരന്മാർ ബലംകൊണ്ട് ഏതിരാവരായി വിളങ്ങി. മാലിനിയുടെ ഏകപുത്രനാണ് വിഭീഷണൻ. രാകയ്ക്ക് ചാണേനും ശുക്ലനവയെന്നും രണ്ടു മക്കളുണ്ടായി. രൂപഗുണംകൊണ്ടു വിഭീഷണൻ മഹാലോകക്കും ഉത്തമനായി. ആ മാലിനീപുത്രൻ മഹാഭാഗനും ധർമ്മക്ഷനും കർമ്മകശലനുമായി ശോഭി

ചു. രാജസുവംഗവനായ ദേശീവൻ മഹാത്സാഹി
 യും, മഹാവീരനും, മഹാ സത്യവശക്തനുമായി മഹാ
 ല്ലാവരേക്കും ശ്രേഷ്ഠനായി ഉയർന്നിന്നു. കംകണ്ണൻ
 ആയോധനത്തിൽ ബലംകൊണ്ട് മറുജീവര കവി
 ണ്ണുനില്ക്കുന്ന രാജനിശാചരനും മായാവി യുദ്ധ
 മ്ഭരണമാണ്. ഖനാവട്ടെ, വിക്രാന്തനായ വില്ലാളിയും
 ബ്രഹ്മാഭിഷിക്തും, നരമാംസഭുജമായിത്തീർന്ന യോഗവി
 ഘ്നം ചെയ്യുന്ന രാജാവിനാണു ഇപ്പോൾ. ഈ പുത്രനാ
 രല്ലാവരം ശുഭമാം, വേദജ്ഞനാമും, സുചരിതവ്രത
 നാമുമായി വളർന്നു. അവർ ഗന്ധമാദനപാത്ര
 ത്തിൽ പിതാവായ വിശ്വാസ്സോടുകൂടി ക്രീഡിച്ചുവാഴ്
 വോൾ, ഭജനാൾ, പിതൃസന്നിധിയിൽ നരവാഹന
 നായ ചൈത്രവണൻ പാമസമൃദ്ധിയോടുകൂടി സ്ഥിതി
 ചെയ്യുന്നതു കാണായിവന്നു. ഉടനെ, അമച്ഛം വളർ
 ണ്ണ രാവണാദികൾ ദ്രവനിശ്ചയനാമായി തപസ്സിൽ
 ഏപ്പെടുകയും, ഏറവും മേലാമായ തപസ്സുകൊണ്ട്
 ബ്രഹ്മാവിനെ സന്തോഷിപ്പിക്കയും ചെയ്തു. ദേശീവൻ
 വായുഭക്തനായി പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യത്തിൽക്കൊക്കലിന്മേൽ
 ഏകാഗ്രചിത്തനായി ഭാരായിരം കൊല്ലംവരേ ഭരണി
 ലയ്ക്കു നിന്നുകൊണ്ട് തവിച്ചു. നിയതാഹാരനും നിയതവ്ര
 തനുമായി കംകണ്ണൻ താഴെ കിടന്നുകൊണ്ടാണു തപ
 സ്സു ചെയ്തത്. കൊഴിഞ്ഞുവീഴുന്ന ആലിലകളിൽനിന്ന്
 കാരോനാൾ കാരോണു മാത്രം എടുത്തു ഭുജിച്ചുകൊണ്ട്
 ഉദാരബുദ്ധിയായ വിഭീഷണൻ എപ്പോഴും ജപത്തിലും
 ഉപവാസത്തിലും നിരന്തരമായി തീവ്രതപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടു

ട്ടുകൊണ്ടു ആ കാരാധിരം കൊല്ലവും കഴിച്ചു. ചരണം ശു
 ഭ്വന്നവയും തപോനിഷ്ഠനായ ഭ്രാതാക്കനാറെ സത്തു
 ഷ്ടചിത്തരായി രക്ഷിക്കയും പരിചരിക്കയും ചെയ്തുകൊ
 ണ്ടിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ആയിരം വഷം തികഞ്ഞപ്പോൾ ദു
 രാധഷ്ഠനായ ദശാനനൻ തന്റെ ശിരസ്സുറുത്ത് അഗ്നി
 യിൽ ഫോമിച്ചു. ഉടനെ ജഗൽപ്രഭവായ പിതാമഹൻ
 സത്തുഷ്ടനായി അവരുടെ മുമ്പിൽ ചെന്ന് കാരോരുത്ത
 നേയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വരദാനംകൊണ്ടു പ്രലോ
 ഹിപ്പിച്ച് ആ തപസ്സ് അവസാനിപ്പിച്ചു.

ബ്രഹ്മാവു—മക്കളേ, ഞാൻ നിങ്ങളിൽ പ്രീതനായി
 തീർന്നിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്ന വരങ്ങൾ ഇ
 നി വരിച്ചുകൊള്ളുക. മരണമില്ലായ്മ എന്നതൊഴികെ
 മറ്റുള്ള ഇഷ്ടങ്ങളെല്ലാം നിങ്ങൾക്കു സാധിക്കും. എ
 ടോ, രാവണ, നീ ശ്രേഷ്ഠപദത്തെ കാമിച്ചു സ്വന്തം
 ശിരസ്സുറുത്തു പത്തുകുറി അഗ്നിയിൽ ഫോമിച്ചിട്ടുണ്ടു
 ല്ലോ. ആ ശിരസ്സുകളെല്ലാം നിന്റെ ശരീരത്തിൽ ഉ
 യൻ നീ ദശമുഖനായിത്തീരും. എന്നാൽ, നിന്റെ
 ദേഹത്തിന് ഒട്ടം വൈരൂപ്യം ഭവിക്കയില്ലെന്നുത
 ന്നെയല്ല, നീ കാമരൂപത്തെ ധരിക്കയും ചെയ്യും. യു
 ഘത്തിൽ ശത്രുക്കളെ ജയിക്കുവാൻ നീ ശക്തനാക
 മെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

രാവണൻ—ദേവസുന്ദരന്മാരിൽനിന്നോ, യക്ഷകിന്നര
 ന്മാരിൽനിന്നോ, നാഗഗന്ധർവ്വന്മാരിൽനിന്നോ, ഭൂത
 രാക്ഷസന്മാരിൽനിന്നോ എനിക്കു പരാഭവമുണ്ടാവരുത്.
 ബ്രഹ്മാവു— നീ പറഞ്ഞ ഇളുട്ടരിൽനിന്നു നിനക്കു ഭയം

മുണ്ടാകയില്ല. മനുഷ്യനെ വീ പഠത്തിട്ടില്ലാത്തതു കൊണ്ടു ഞാൻ കഴിവാക്കിയിരിക്കുന്നു. എന്റെ ഈ വിധിപോലെ ഭവിക്കും. നിനക്കു മംഗളമുണ്ടാവട്ടേ.

ഈ വരസിദ്ധിയാൽ ദശഗ്രീവൻ പരമസത്തുഷ്ടനായി. നരഭക്തായ ആ ദർബ്ബുധി മനുഷ്യരെ വകവെച്ചില്ല. കുംഭകണ്ഠനോട് എന്തുവരമാണു വേണ്ടതെന്നു പിതാമഹൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ തൽക്ഷണം ആ രാക്ഷസന്റെ മനസ്സിൽ അന്ധകാരം വ്യാപിച്ചു, വേണ്ടതെന്തെന്നു തോന്നാതെ, മഹത്തായ നിദ്രയെപ്പോലെ ആ മഹാബലൻ വരിച്ചത്. അങ്ങിനെയാവട്ടേയെന്നു വരം കൊടുത്ത്, ബ്രഹ്മാവു വിഭീഷണനെ നോക്കി, “മകനേ, നിന്നിൽ ഞാൻ പ്രീതനായി; നിനക്കു വേണ്ടുന്ന വരഭേദം, അതു വരിച്ചുകൊള്ളുക” എന്നു പറഞ്ഞു. വിഭീഷണൻ—ഗേവാനേ, ഹോരാമായ ആപത്തിൽ ഞാൻ അകപ്പെട്ടാൽക്കൂടിയും, എന്റെ മനസ്സു ധർമ്മത്തിൽതന്നെ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്നു. പഠിക്കാതെത്തന്നെ ബ്രഹ്മാസ്യം എനിക്ക് തോന്നായിവരുന്നു. ബ്രഹ്മാവ്—ശത്രുഘോതകനായ നീ രാക്ഷസവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടും, നിന്റെ ബുദ്ധി ധർമ്മത്തിൽ വത്തിക്കുന്നതിനാൽ നിനക്കു ഞാൻ അമരതപത്തെ തന്നുകൊള്ളുന്നു.

ഇങ്ങിനെ അവർക്കു മുമ്പാകെ പിതാമഹനിൽനിന്നു വരസിദ്ധിയുണ്ടായി. ദശഗ്രീവരാക്ഷസൻ വരം നേടിയ ഉടനെ, ലങ്കയെ ആക്രമിച്ചു ചെന്നു ധനേശ്വരനെ യുദ്ധത്തിൽ ജയിക്കുവാൻ ആദ്യമുണ്ടായത്. ആ

ലോകവാലംഗവാനൻ നക്ഷരാക്ഷസന്മാരോടും ഗന്ധർവ്വ
കീംപുരുഷന്മാരോടുംകൂടി ലങ്കയെ വെടിഞ്ഞു ഗന്ധമാദി
നത്തിലേക്കു പോയി. തന്റെ പുഷ്പകവിമാനത്തെ രാ
വണൻ കൈയെറി അപഹരിച്ചപ്പോൾ വൈശ്രവ
ണൻ ശപിച്ചു: -

“ഈ വിമാനം നിന്റേതായി വരികയില്ല. നി
ന്നെ യുദ്ധത്തിൽ നിഗ്രഹിക്കുന്നതാണോ അവൻ ഈ വി
മാനത്തെ നേടും. ഭാരതപാപശിക്ഷാഗുരുവായ ഈ ഏ
ന്നെ നീ അവമാനിക്കുവാൻ നീ ഉടൻ നശിക്കും.”

ഇപ്പകാരം രാവണനെ ശപിച്ചിട്ടു ഗന്ധമാദിനത്തി
ലേക്കു പുറപ്പെട്ട ധനുശ്ചന്ദനായ വൈശ്രവണനെ ധ
ർമ്മാത്മാവും, സന്മാഗ്ഗസ്ഥിതനും, പരമശ്രീയുതനുമായ
വിഭീഷണൻ ഭാരതകേതിടയാടെ അനുഗമിച്ചു. അതു
കണ്ടു, സന്തുഷ്ടനായ വൈശ്രവണൻ തന്റെ ആ ഭാ
താവിനു യക്ഷരാക്ഷസസൈന്യങ്ങളുടെ ആധിപത്യം
കൊടുത്തു് അനുഗ്രഹിച്ചുയച്ചു.

നരഭൂതകുടും മഹാബലന്മാരുമായ പിശാചരാക്ഷ
സന്മാർ ഏവരും ചേർന്നു ദശമുഖനെ രാജാവായി അഭി
ഷേകംചെയ്തു. കാമംപോലെ രൂപം ധരിക്കുവാൻ ക
ഴിവുള്ള ആകാശചാരിയായ രാവണൻ ബലോല്ക്കടനാ
യി ദേവന്മാരോയും ദൈത്യന്മാരോയും ആക്രമിച്ചു വിശി
ഷ്ടവസ്തുക്കളെയെല്ലാം അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു. ലോക
ങ്ങൾക്കു രാവം (കാച്ചിൽ) ഉണ്ടാക്കുകകൊണ്ടു് ഈ രാ
ക്ഷസസന്ദ്രന്മാരായവണൻ എന്നു പേരുണ്ടായി. ഇപ്പോൾ
പോലെ ബലം വളർത്തുവാൻ കഴിവുള്ള ദശഗ്രീവൻ ദേ

വന്ദാമെ ഭൗകലരാക്കി. അപ്പോൾ സിദ്ധന്മാരും, ബ്രഹ്മചാരികളും, ദേവചാരികളും ചേർന്ന് അഗ്നിയെ പുറത്തു വിട്ടുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മാവിനെ ശരണം പ്രാപിച്ചു.

അഗ്നി—വിശുദ്ധസ്ഥിന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ച ആ മഹാബലനായ ദേശഗ്രീവനെ ഭഗവാൻ വരദാനംകൊണ്ട് അവലുപനാക്കിയിരിക്കയാണല്ലോ. ആ മഹാവീര്യൻ പ്രജകളെ മുഴുവൻ നാനാപ്രകാരത്തിൽ പീഡിപ്പിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഈ ആവത്തിൽനിന്നു ഭഗവാൻതന്നെ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കണം. ഭഗവാനെയൊഴിഞ്ഞു മറ്റൊരു രക്ഷകൻ ഞങ്ങൾക്കില്ല.

ബ്രഹ്മാവ്—ഓ, മഹദ്യവാമന, ആ ദേശഗ്രീവനെ ജ്ഞിക്കുവാൻ ദേവസുരന്മാരും ശക്തരല്ല. എന്നാൽ, അവനെ നിഗ്രഹിക്കേണ്ടത് ഇപ്പോൾ ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത കാര്യമായി വന്നിരിക്കുന്നു. അതിലേക്ക് ഏന്റെ നിശ്ചയംഗത്താൽ ചതുർഭുജനും, യോഗനശ്രേഷ്ഠനുമായ വിഷ്ണു ഇപ്പോൾ അവതരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വേണ്ടുന്നതതോ അത് ആ ദേവൻ ചെയ്യും.

അഗ്നിയെ സാന്ത്വനം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ, പിതാമഹൻ ഇത്രയും വിളിച്ചു് ഇങ്ങിനെ നിശ്ചയിച്ചു:-

“ഭവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ സാഹായ്യത്തിനായി സർവ്വദേവന്മാരോടും ചേർന്ന് ഭൂമിയിൽ ചെന്നു ജനിക്കണം. അവിടെ നിങ്ങൾ കരങ്ങുകളിലും കരടികളിലുമെല്ലാം പ്രവേശിച്ചു വീരന്മാരും കാമരൂപന്മാരും കാമബലനുമായ പുത്രന്മാരെ ഉളവാക്കണം.”

ഈ നിശ്ചയംഗപ്രകാരം ദേവന്മാർ, ദാനവന്മാർ,

ഗന്ധർവ്വന്മാർ മുതലായവർ അന്യോന്യം ആലോചിച്ചു, അവരവർക്കുള്ള അംശത്തേയും ഉപാംശത്തേയുംകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ ചെന്നു ജനിക്കുവാൻ അപ്പോൾത്തന്നെ തീരുമാനിച്ചു. അവരെല്ലാവരും കണ്ടുനീക്കുവേതന്നെ, പിതാമഹൻ ദന്ദഭിജയന്ന ഗന്ധർവ്വിയെ വിളിച്ചു, കാര്യസിദ്ധിക്കായി ഉടൻ ചെല്ലുകയെന്നു ശാസിക്കുമുണ്ടായി. ആ ദന്ദഭി വരേനായ പിതാമഹന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം മനുഷ്യലോകത്തിൽ ചെന്നു കൂനിയായ മന്മഥയായി ജനിച്ചു. ഇന്ദ്രാഭിസരശ്രോഷുനാരെല്ലാവരും, തങ്ങൾ ചെയ്ത തീരുമാനപ്രകാരം കരങ്ങുകളിലും കരടികളിലുമുള്ള വരസ്രീകളിൽ പുത്രന്മാരും ഉൽപാദിപ്പിച്ചു. ആ പുത്രന്മാരെല്ലാവരും താന്താന്റെ പിതാവിനേപ്പോലെ ബലംകൊണ്ടും യശസ്സുകൊണ്ടും പ്രശോഭിതരായി. പവ്വതങ്ങളുടെ കൊടിമുടികളെ അടിച്ചു തകർന്നതിനേറും, സാലം, താലം മുതലായ മരങ്ങളേയും, ശിലകളേയും ആയുധങ്ങളാക്കി പ്രയോഗിക്കുന്നതിന്നോ അർപ്പം ആയാസമുണ്ടായില്ല. വളുതുലും ദ്രുമതാമയ ശരീരത്തോടുകൂടിയ ആ യുദ്ധവിശാരദന്മാർ, കാമരൂപം ലെ വീഴ്ചവാന്മാരും കാമരൂപം ലെ ബലവാന്മാരുമാണ്. യുദ്ധത്തിൽ വായുവഗന്മാരായ അവർ പതിനായിരം ആനയ്ക്കുള്ള അത്രയും ബലം പൂണ്ണമായുണ്ട്. അവരിൽ ചിലർ കാട്ടിൽത്തന്നെ പാർക്കുന്നവരും, മറ്റുചിലർ ഇഷ്ടമുള്ളടത്തെല്ലാം മാറിമാറി വസിക്കുന്നവരുമാണ്. ലോകഭാവനനായ പിതാമഹന്റെ നിഷേധപ്രകാരം ദേവന്മാരാൽ ഭൂമിയിൽ ഇഴചിധമെല്ലാം സംഭവിച്ചു.

കാൽ നീർച്ചിരിക്കുന്നത് ഏങ്ങിനേന്നു, തന്നെ പി
താമഹൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതായാലേ, അങ്ങിങ്ങു നടന്നു
വെരാഗി വളർത്തിവിടുന്നതിൽ സദാ നിരതയായ ആ
മന്ദര ശരിയായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

രാമായണം: രണ്ടാം ഖണ്ഡം.

കർമ്മപ്രകാരം, ധർമ്മപരനും, വൃദ്ധസേവനമായ ദ
ശരഥൻ, തനിക്ക് ഉണ്ണികൾ പിറന്നതിൽ അത്യന്തം
സംപ്രീതനായി. ആ തേജസ്വികളായ പുത്രന്മാർ ക്ര
മത്തിൽ വളർന്നുവന്നു. അവർ വേദോപനിഷത്തുകൾ
ലും ധനുർവ്വേദങ്ങളിലും കൗശലന്മാരായി. യഥാകാലം
ബ്രഹ്മചര്യത്തെ വിധിപോലെ അനുഷ്ഠിച്ചതിൽ പിന്നെ
ആ ദാശരഥികൾ വേളികഴിച്ചു. ഇതെല്ലാം കണ്ട ദ
ശരഥരാജാപ്പു സംപ്രീതി വളർന്നു സന്ദർശനം വാണു.
മനോഹരതപഃകൊണ്ട് പിതാവിന് ഉൾക്കളിക്കുകയു
ണ്ടായിരുന്ന രാമൻ—ദശരഥന്റെ ആ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ—
പ്രഭുക്കളെ മുഴുവൻ സന്തോഷിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വന്നിട്ടു.
താൻ വയോധികനായപ്പോൾ മതിമാനായ ദശരഥൻ
പുരോഹിതന്മാരോടും ധർമ്മജ്ഞന്മാരായ സചിപന്മാരോ
ടുംകൂടി അലോചിച്ചു രാമനെ യുദ്ധരാജാവാക്കി അഭിഷേ
കംചെയ്യുവാൻ തീർമാറിച്ചു. കാലോചിതമായ ക
ർമ്മത്തെത്തന്നെയാണ് ഇതെന്നു മന്ത്രിസഭത്തന്മാർ ശരിവ
ക്കുകയും ചെയ്തു. അതന്നുപുറം കലൻ മിഴികൾ; നീ
ണ്ടുണ്ടു കൈകൾ; ഭക്തഗർജ്ജത്തപ്പോലെ ചുറ്റുമുള്ളവ

യേയൊന്നും വകവെക്കാതെയുള്ള ഗതി; ശത്രുക്കൾക്കു താങ്ങുവാൻ വയ്യാത്ത കൈയ്യുണ്ട്; വിരിഞ്ഞുറച്ച മാർത്താണ്ഡ്; ഇരുണ്ട ചുരുണ്ട മുടി—എന്നീ ലക്ഷണങ്ങൾ തികഞ്ഞ രാമൻ—ശ്രീരാമൻ ഉജ്ജ്വലനം, യുദ്ധത്തിൽ ശക്തുല്യനും, സർവ്വധർമ്മങ്ങളുടേയും കരകണ്ട വീരനും, ബ്രഹ്മസ്തതിതുല്യനായ മതിമാനും, സർവ്വപ്രജകളിലും അനാരകനും, സർവ്വവിദ്യകളിലും കുശലനും, ശത്രുക്കളേപ്പോലും കണ്ണും കരളും കളിപ്പിക്കുന്ന സുന്ദരകുളേബരനും, ദുഷ്ടനങ്ങളുടെ നിയന്താവും, ധർമ്മചാരികളുടെ രക്ഷകനുമായ ആ രാമൻ ധൃതിമാനും, ജിതേന്ദ്രിയനും, അനാധ്യക്ഷനും, ജേതാവും, പരശുരാമനെന്നുമായി പ്രശോഭിച്ചു. കൈരസപൃഷ്ഠ് ആനന്ദവൽകനായ ആ പുത്രനെ കണ്ട ഭഗവാനുണ്ടായ സംപ്രീതിക്ക് അതിരോ അളവോ ഇല്ല. വീര്യവാനും മഹാതേജസ്വിയുമായ രാമന്റെ ഇഴവക ഗുണങ്ങളെല്ലാം കണ്ടിട്ട് ആ പുത്രനെയെഴുവരാജ്യം കൊടുക്കുന്നതിൽ കൂട്ടം വൈകിക്കുവാൻ ഭഗവാനു ക്ഷമയുണ്ടായില്ല. മരണാർ രാജാവാ തന്റെ പുരോഹിതനെ വിളിച്ചു് അഭിഷേകത്തിനു പോയെന്നു എല്ലാ മേക്കങ്ങളും അന്നുതന്നെ ചെയ്യേണമെന്ന് അറിയിച്ചു.

ഭഗവാനു—ഇന്നു രാത്രി പൂയനക്ഷത്രം തുടങ്ങുകയായി.

പുണ്യമാമൊരു യോഗം സഭീപിച്ചിരിക്കുന്നു. സംഭാരങ്ങളെല്ലാം ഉടൻ കെടുന്നു. രാമനെ ഇക്കാര്യം അറിയിക്കയും വേണം.

ഈ എപ്പോഴു മന്ദര കേട്ടു. കുലം വൈകിക്കാ

തെ ആ സ്ത്രീ കൈകേയിയെ ചെന്നു കണ്ടു, തന്റെ ഉദ്ദേശവിധിക്കു തക്കവണ്ണം ആ രാജ്ഞിയെ ഇളക്കിവിട്ടു. മന്ദമാ—മേ, കൈകേയി, ഭവതിയുടെ ദൈവഭാഗ്യത്തെ ഇന്നു രാജാവു രാജ്യഭാഗികെ ചോദിച്ചുകഴിഞ്ഞു! ഹോരവിഷംകൂടിയ കൃത്യസ്ഥം വന്നു ദർശനമായ ഭവതിയെ ക്രോധാത്താടെ കടിക്കട്ടെ! അല്ലാതെ, ഈ ദുഷ്ജീവിതത്തെ എന്തിനാണു ഭവതി പാഴിൽ ചുമക്കുന്നത്! കൈസല്യയാണുപാൽ ഭാഗ്യവതി! ആ രാജ്ഞിയുടെ പുത്രനെയാണുപാൽ അഭിഷേകം ചെയ്യുന്നത്! ഭവതിക്കു വല്ല സൗഭാഗ്യവുമുണ്ടു! പിന്നെ, എന്തിനെയാണു ഭവതിയുടെ പുത്രൻ രാജ്യഭാഗികുന്നത്!

മന്ദമായുടെ ഈ വാക്കുകൾ കൈകേയിയുടെ മനസ്സിൽ നല്ലവണ്ണം തറച്ചു. സർവ്വഭരണഭൂഷിതയും ഉത്തമരൂപസമ്പന്നയുമായ ആ കൃശാംഗി അപ്പോൾത്തന്നെ ചെന്നു വിജയസ്ഥലത്തുവെച്ചു രാജാവിനെ കണ്ടു. എന്നിട്ട് ആ ചാരുന്ദാസിനി പുഞ്ചിരിപുലനും പ്രേമകലനും മറയ്ക്കത്തോടെ മൊഴിഞ്ഞതാവിതു്:—

“സത്യവ്രതനായ ജീവനമ്മേ, ഞാൻ അത്ഭിക്കുന്ന വരത്തെ വേണ്ടുന്നകാലത്തു തന്നെകൊള്ളാമെന്നു ഭാരൻ മുമ്പു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ പ്രതിജ്ഞാപാലെ പ്രവർത്തിച്ച് എനിക്ക് ഇപ്പോൾ വരദാനം ചെയ്ത് എന്തെ സങ്കടത്തിൽനിന്നു രക്ഷിച്ചാലും.”

ഭാരമന്—ആ വരം ഇതാ ഞാൻ തന്നെകൊള്ളുന്നു. ഭവതി കാരംകിടന്നതേതോ അതു വരിച്ചുകൊള്ളുക.

വധിക്കത്താത്ത എന്തൊരുവനയാണു ഭവതിക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ഇപ്പോൾ വധിക്കേണ്ടത്? വധിക്കേണ്ടു എന്തൊരുവനയാണു ഞാൻ വിട്ടയക്കേണ്ടത്? ഭവതിയുടെ പ്രിയത്തിനായി ആകാണു ഞാൻ ധനം കൊടുക്കേണ്ടത്? ആരുടെ ധനത്തായാണു ഞാൻ കൈയേറേണ്ടത്? ഭൂമിയുടെ രാജരാജനും, ചാതുർവ്വർണ്യത്തിന്റെ രക്ഷകനുമായ എനിക്കു ബ്രഹ്മസ്വപദമാഴിക്കേയുള്ള വിത്തും മുഴുവൻ ഭവതിക്കുള്ളതാണ്. എടോ, കല്യാണി, ഭവതി എന്താണു് അഭിലഷിക്കുന്നതെന്ന് ഏന്തോടു പറയൂ.

ഈ സത്യപ്രതിജ്ഞയൽ തനിക്കുണ്ടായ ബലത്തെ ഗ്രഹിച്ചു കൈകേയി, രാജാവിനെ അലിംഗനം ചെയ്തിട്ടു തനിക്കു വേണ്ടുന്ന വരമേതെന്നു അറിയിച്ചു. കൈകേയി—രാമനുവേണ്ടി കേക്കിവെച്ചിട്ടുള്ള അഭിഷേകദ്രവ്യങ്ങളെല്ലാം ഭരതൻ കൈക്കൊള്ളട്ടെ. രാമൻ നാടുവിട്ടു കൂടുകയാട്ടെ. ഇതാണു് എനിക്കു വേണ്ടുന്ന വരം.

ദാണമായ ഈ അപ്രിയവചനം കേട്ടു മുഖാൽ നായ ദശരഥൻ നന്നം തന്നെ കിണ്ടിയില്ല. ഇക്കാര്യമറിഞ്ഞ വീര്യവാനും ധർമ്മതാമ്രമായ രാമൻ അല്പന്റെ സത്യത്തെ മക്കിക്കുവേൽ വേണ്ടി വാഗ്ദാനത്തെ സ്വപനം കൈക്കൊള്ളുന്നു. അപ്പോഴും ശ്രീമാനുമായ ലക്ഷ്മണനും, ബലവേദിയും ജനകപുത്രിയുമായ സീതയും രാമനെ അനുഗമിച്ചു. രാമൻ കാട്ടിലേക്കു പോയ ഉടനെ, ദശമേശ്വരൻ കാലധർമ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു. രാ

മൻ അകന്നുപോകയും, രാജാവു ഇനിയിരിക്കില്ലാതാകയും ചെയ്തപ്പോൾ, കൈകേയിദേവി ഭരതനെ വരുത്തി, ദശരഥരാജാവു സ്വസ്ഥനായിരുന്നെന്നും, രാജകുമാരന്മാർ കാടുകയറിയെന്നും, ഇനി ഈ വിപുലരാജ്യത്തെ ശത്രുബാധയൊഴിഞ്ഞു നിലയിൽ സ്വയം ഗ്രഹിച്ചു കൊള്ളുകയെന്നും പറഞ്ഞു. ഇതിന് ഏ യാതൊരു വിന്റെ മറുപടി ഇങ്ങിനെയാണ്:—

“അയ്യോ, ഏറ്റവും ക്രൂരമായ കർമ്മമാണല്ലോ അമ്മ ചെയ്തത്. ധനലോഭത്താൽ അമ്മ സ്വന്തം ഭർത്താവിനെ കൊല്ലുകയും കുലത്തെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഹാ, കുലദ്രോഹി, ഈ ദൃഷ്ടിത്തി മുഴുവൻ എന്റെ തലയിലാണല്ലോ അമ്മ വലിച്ചിട്ടത്.” ഇതൊക്കെയായിരിക്കാം എന്റെ അമ്മയുടെ കാമങ്ങൾ. എന്നാൽ, ഇനി എന്റെ അമ്മ കാമസമ്പൂർണ്ണയായി വാണുകൊള്ളട്ടേ.”

ഭരതൻ കരഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് ഇത്രയും പറഞ്ഞത്. കൈകേയിയുടെ കടുംകൈയിൽ താൻ പങ്കുകാരനല്ലെന്നും, താൻ ഏന്നും സുചരിതനാണെന്നും തന്റെ കർമ്മത്താൽ ഭരതൻ പ്രജകൾക്കു വിശ്വാസം നഷ്ടി. ആ രാജകുമാരൻ തന്റെ ഭൂതാവായ രാമനെ ഉടൻ വീണ്ടുടൻചെന്നു തിരിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. ആ ദിവോത്തൻ കൗസല്യ, സുമിത്ര, കൈകേയി എന്നിവരും വാഹനങ്ങളിൽ കയറി മുന്തിലാക്കി, ശത്രുഘ്നനോടും, വസിഷ്ഠൻ, വാമദേവൻ മുതലായ അനേകായിരം വിപ്രന്മാരോടും, ചെങ്കോലനവദന്മാരോടുംകൂടി

രാമനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചരാനുള്ള കൊതിയോടുകൂടി കാട്ടി
 ലക്ഷ്മണപോയി. താപസവേഷം ധരിച്ച ധനുർവനായ
 രാമനെ ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി ചിത്രകൂടത്തിൽവെച്ചു ഭര-
 തൻ കണ്ടു. പിതൃവാക്യത്തെ അനുവർത്തിക്കുന്നതിൽ ദൃ-
 ണ്ഢപ്രതിജ്ഞയായ രാമൻ ഭരതനെ മടക്കിയയക്കയാൽ, ആ
 കൈകേയിപുത്രൻ നിരാശനായി നാട്ടിൽ വന്നു രാജ-
 ധാനിയിൽ കടക്കാതെ നന്ദിഗ്രാമത്തിൽ പാർത്തുകൊ-
 ണ്ടു രാമന്റെ മെതിയടിക്കുകയും പുരസ്കരിച്ചു രാജ്യത്തെ
 ഭരിച്ചു. രാമനാവട്ടെ, പെരുന്തോരും ജനപദനോരും
 ഇനിയും വന്ന് അലട്ടുമെന്നു ശങ്കിച്ചു ശരഭംഗാശ്രമത്തെ
 നോക്കിക്കൊണ്ടു കൊടുംകാട്ടിലക്ഷ്മണപോയി. അവിടെ
 ചെന്നു ശരഭംഗനെ സല്ലുരിച്ച് ആവഴിക്കു രാമലക്ഷ്മ-
 ണന്മാർ ഭണ്ഡകാംബുതെ പ്രാപിച്ച്, രമണീയമായ
 ഗോദാവരീതീർത്തു പാർപ്പാപ്പിച്ചു. അവിടെ വാഴുന്ന
 കുലത്തു, ശുദ്ധസ്വയുടെ മേതുവാൻ, ജനസ്ഥാന-
 ത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന ഖരനോടു രാമനു മഹത്തരമായ
 വൈരാഗ്യമായി. അതുകൊണ്ടു, ധർമ്മവത്സലനായ രാ-
 ഘവൻ താപസന്മാരുടെ രക്ഷയ്ക്കായി പതിന്നാലായിരം
 രാക്ഷസന്മാരെ യുദ്ധത്തിൽ കൊണ്ടൊടുക്കി. ഏറ്റവും
 മഹാബലന്മാരായ ഖാഭൂഷണന്മാരെ വധിച്ചു ധീരനാ-
 യ രാമൻ ആ ധർമ്മരന്ധ്രത്തിൽ ക്ഷേമം ചേർത്തു. ജന-
 സ്ഥാനത്തിലെ രാക്ഷസന്മാർ രക്തരായപ്പോൾ, ചുണ്ടും
 മൂക്കും മുറിഞ്ഞ ശുദ്ധസ്വ തന്റെ ഭ്രാതാവിനെ കാണു-
 വാൻ ലക്ഷ്മിലേക്കു പോയി. മുഖമാകെ ഉണങ്ങിപ്പിടി-
 ച്ചു ചോരയോടുകൂടിയ ആ രാക്ഷസി രാവണനെ കണ്ടു

ദുഃഖമൂർച്ഛിതയായി ആ ഭ്രാന്താവിന്റെ കാല്ക്കൽ വീണു. അവളു അങ്ങിനെ വികൃതയായി കണ്ടിട്ടു രാവണൻ ക്രോധത്താൽ മതിമറന്നുപോയി. ഇരുനൈടത്തുനിന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു പല്ലുകൾ തമ്മിൽ ഇറുമ്മിക്കൊണ്ടു, തന്റെ അമാത്യന്മാരോടൊക്കെയും അയച്ചു വിജന സ്ഥലത്തു ചെന്നു, ക്രൂദ്ധനായ രാവണൻ ശുച്ഛണവയോട് കറുത്തുമെന്തെന്നു ചോദിച്ചു.

രാവണൻ—ഭദ്രേ, എന്തേക്കുറിച്ച് കാക്കത്തേയും എന്തേ അവമാനിച്ചുകൊണ്ടു് ആരാണു് ഇങ്ങിനെ ചെയ്തതു്? തന്റെ ദേഹത്തെ മുഴുവൻ തീക്കു്ണശുലത്തിന്മേൽ കോത്തുകൊണ്ടു വാഴുന്ന ആരാണവൻ? തലയിൽ തീയെരിച്ചിട്ടു വിശ്വാസത്തോടേ സസുഖം കിടക്കുന്ന അവനാരാണു്? ചോദിച്ചതെ ആരാണു ചവിട്ടിയതു്? മൃഗരാജാവായ സിംഹത്തിന്റെ കൂത്തേറാകട്ടിൽ ആരാണു തൊട്ടു നില്ക്കുന്നതു്?

ഇങ്ങിനെ ഗർജ്ജിക്കുന്ന ആ ഭഗവതിയുടെ നാസാദി നവദപാരങ്ങളിൽനിന്നു്, രാത്രിയിൽ കത്തിയെരിയുന്ന വൃക്ഷത്തിന്റെ പേടുകളിൽനിന്നെന്നപോലെ, അഗ്നിജ്വാലകൾ പൊട്ടിപ്പുട്ടു. രാവണനോട്, ആ രാക്ഷസന്റെ ഭഗിനിയായ ആ ശുച്ഛണവ, രാമചന്ദ്രൻ, വരദുഷണചരഭവം, രക്ഷോഗണനാശം എന്നിവ മുഴുവൻ വിസ്മരിച്ചു പറഞ്ഞു. അതെല്ലാം കേട്ടു്, മേഘിൽ ചേയ്ക്കേണ്ടുന്നതു് ഇന്നതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു സമോദരിയെ സമശ്വപസിപ്പിച്ചു്, നഗരരക്ഷക്കായി വേണ്ടുന്ന എല്ലാ ടക്കളെല്ലാം ചെയ്തു രാവണൻ മേല്പോട്ടുനന്നു. ത്രിക്ഷ

തേയും കാലപവൃത്തത്തെയും കടന്ന്, തിമിരപാശം
നിറഞ്ഞ പരിഭ്രമമായ മഹാസമുദ്രത്തെ അതിക്രമിച്ച്
ആ ദശാനനൻ ഗോകുണ്ഠത്തിൽ ചെന്നു. അവിടെ
ആ പ്രദേശം മഹാത്മാവായ ശുദ്ധവാണിയുടെ പ്രി
യസ്ഥാനമാണ്. അവിടെ തന്റെ പൂർവ്വമന്ത്രിയായ മാ
രീചൻ മുന്യുണ്ടായ രാമഭയത്താൽ തപോവൃത്തിയെ
അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടു വാഴുന്നതു രാവണൻ കണ്ടു. മാ
രീചനാചട്ടെ, രാവണൻ വന്നതു കണ്ടു സംഭ്രമിക്കുകയും,
ആ രാക്ഷസേശ്വരനെ ഫലമുവാദികളേക്കൊണ്ടു സൽ
കരിച്ചു പൂജിച്ചു വിശ്രമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം,
ആ വാക്യകോവിദനായ ദശമുഖനോടു വാക്യജ്ഞനായ
മാരീചൻ അത്ഥപൂർണ്ണമായി ആഗമനകാര്യം അ
ന്വേഷിച്ചു.

മാരീചൻ - പ്രജാധിപംപോലെ ഏതെന്നല്ലയോ ഭവ
ൻ വർത്തിക്കുന്നത്? ഭവന്റെ രാജ്യത്തു സർവ്വത്ര ക്ഷേ
മമല്ലയോ? മുന്തിലത്തേപ്പോലെതന്നെ മന്ത്രിമാർ മുത
ലായ എല്ലാവരും ഭവാനെ ഇല്ലാഴുംസവിചാരിച്ചു വരുന്നി
ല്ലയോ? രാക്ഷസേശ്വരനായ ഭവൻ എന്തു കാര്യത്തി
ന്നായിട്ടാണ് ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു വന്നിരിക്കുന്നത്? അ
ക്കാര്യം എത്ര ദൃഷ്ടാർത്ഥമായെന്നായിരുന്നാലും; അതു് ഇ
താ നിവൃത്തിച്ചുകഴിഞ്ഞുവെന്നു ഭവൻ ധരിച്ചാലും!

ക്രോധാനപിതനും അമച്ഛപൂർണ്ണമായ രാവണൻ
രാമചേഷ്ടിതത്തെയും, മറ്റു കാര്യങ്ങളെയും മാരിചനോ
ടു ചർച്ചക്കുത്തിൽപ്പറഞ്ഞു. അതിന്നു മാരിചൻ കൊടു
ത്ത മറുപടിയും ചർച്ചക്കുത്തിൽത്തന്നെയുമാണ്:—

“അരുത! രാമനോടു ഭവാനു് എതിർക്കരുതേ! രാമനുള്ള വീര്യം ഞാൻ അറിയും. ആ മഹാത്മാവിന്റെ ബാണവേഗത്തെ ആരാണു താങ്ങുവാൻ ശക്തൻ! ആ പുരുഷശ്രേഷ്ഠനാണു് എന്റെ ഈ സംഗ്രാസത്തിനു മേതുളൂതൻ. എന്തൊരു ദാരുണമാവാണു ഭവാനെ ഈ വിനാശമാഗ്ഗത്തിൽ തള്ളിവിട്ടതു്?”

മാരീചന്റെ ഈ ഹിംസാപദേശത്തെ ക്രുദ്ധനായ രാവണൻ നിന്ദിക്കയാണു് ചെയ്തതു്. “എന്റെ വാക്കു പോലെ നീ പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നാൽ, ഇപ്പോൾതന്നെ നിശ്ചയമായും നിനക്കു മരണം ഭവിക്കും” എന്നു രാവണൻ തീർത്തു പറഞ്ഞു. ഇനി വേണ്ടുന്നതെന്തെന്നു മാരിചൻ ചിന്തിച്ചുനോക്കി. മരണം ഇപ്പോൾ തീർച്ചയായും ഭവിക്കുമെന്നെന്നെങ്കിൽ, വിശിഷ്ടനിൽനിന്നു മരണത്തെ വരിക്കുന്നതു ശ്രേഷ്ഠമകയാൽ, രാവണന്റെ മതപോലെ പ്രവർത്തിച്ചേക്കാമെന്നു മാരിചൻ തീരുമാനിച്ചു.

മാരിചൻ—ഭവാനു് ഏന്നേക്കൊണ്ടു് എന്തു സാഹായ്യമാണു വേണ്ടതു്? ഞാൻ പരാധീനനാകയാൽ, പിശുക്കന്മാരുടേതുടുകിയെങ്കിലും അതു ചെയ്തേക്കാം.

രാവണൻ—രത്നമയമായ കൊമ്പുകളോടും രത്നചിചിത്രമായ രോമങ്ങളോടുംകൂടിയ പൊന്നാമ്പായി ഭവാനു് ചെന്നു സീതയെ മയക്കണം. ഇങ്ങിനെയുള്ള മാമ്പിനെ സീത കണ്ടുപോൾ, അതിനെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ രാമനെ അയക്കാതിരിക്കയില്ല. രാമൻ അകന്നുപോയാൽ, ആ സീത എനിക്കു വശ്യയായി

വരും. ഞാൻ അവളെ എടുത്തു ലങ്കയിലേക്കു കൊണ്ടുപോകും. ഭാര്യുപിയോഗത്താൽത്തന്നെ ആ ദർശിച്ചിരുന്ന രാമൻ നശിച്ചുപോകയും ചെയ്യും.

മാരീചൻ തന്നെത്താൻ മരണത്തെ വരിച്ചുകൊണ്ട്, മുമ്പിൽ നടക്കുന്ന രാവണനെ ഏറ്റവും ദുഃഖിതനായി പിന്തുടന്നു. അവർ, ഏതു മഹാകർമ്മവും ആയാസം കൂടാതെ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ കഴിച്ചുള്ള രാജപീഠനായ രാമന്റെ ആശ്രമപ്രദേശത്തു ചെന്നു, മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ചതുപോലെയാലോം പ്രവർത്തിച്ചു. രാവണൻ മുമ്പാകെ, ദണ്ഡകമണ്ഡലധാരിയുമായ യതിയായും, മാരീചൻ മൃഗമായും അവിടെ പ്രവേശിച്ചു. മൃഗരൂപധാരിയായ മാരീചനെ കണ്ടുവെദേഹി, വിധിയോഗത്താൽ ആ മൃഗത്തെ പിടിക്കുവാൻ രാമനെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. തന്റെ പത്നിക്കു പ്രിയം ചെയ്യുവാൻ വേണ്ടി രാജാവൻ ഉടൻ തന്നെ വിപ്ലവത്തിനൊരുങ്ങി ആ മൃഗത്തെ പിടിക്കുവാൻ നടക്കുകയും അങ്ങിനെ ചെല്ലുമ്പോൾ, സീതയേ രക്ഷിക്കേണ്ട ഭാരം ലക്ഷ്മണനേ ഏല്പിച്ചു. കൈവീര്യകളിൽ ഉടമ്പിത്തോലായിട്ട്, ആവനാഴിയും വില്ലും വാളുമെടുത്ത് രാമൻ മൃഗത്തേ പിന്തുടന്നുകൊണ്ട് ഓടിച്ചെന്നു. ഇടയ്ക്കിടെ മറഞ്ഞുപോയും ഇടയ്ക്കിടെ കാണായിവന്നുകൊണ്ട് ആ രാക്ഷസൻ രാമനേ വളരെ ദൂരെ കൊണ്ടുപോയി. ഒടുവിൽ, താൻ പിന്തുടരുന്ന ഈ മൃഗം രാക്ഷസമായതാണെന്നു രാമൻ അറിഞ്ഞു. പ്രതികൂടിയ രാജാവൻ സത്യം ഗ്രഹിച്ചു ഉടനേ അഭയാലായ ഗരമെടുത്ത് ആ മൃഗരൂപിയിൽ പ്രയാഗിച്ചു. രാമ

ബാണത്താൽ മെയ് പിളർന്ന മാവീചൻ രാമന്റെ സ്വരത്തിൽ “ഹാ, സിതേ, ഹാ, ലക്ഷ്മണ!” എന്ന് ആ ത്തനാദത്തിൽ ഉറക്കേ വിളിച്ചു. ആ കരുണമായ ഭർത്താസ്വരം കേട്ടു, ആ ശബ്ദം പുറപ്പെട്ട ദിശ നോക്കിക്കൊണ്ടു വൈഭോമി കുടുവാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ, അർക്കതരതെന്നു ലക്ഷ്മണൻ തുടങ്ങി.

“ഭവതി ഭീരുതപംകൊണ്ട് ഒട്ടും സംശയിക്കരുത്. രാമനെ പ്രാപിക്കുവാൻ ഇന്ന് ആരുണ്ട്? ഭർത്താവായ രാമനെ ശുചിസ്ഥിതയായ ഭവതി ഈ മുഹൂർത്തത്തിൽത്തന്നെ വന്നുകൊണം.”

തന്റെ ഗതിയേ ലക്ഷ്മണൻ തുടങ്ങിയ കണ്ടപ്പോൾ, കരഞ്ഞുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന സീതയ്ക്ക് ആ സൗഖ്യമിത്രീയിൽ ശങ്കയാണെന്നായത്. സാധനവും, പതിവുതയും ചാരിത്ര്യഭംഗമായ ജനകി, സ്രീസഹജമായ സ്വഭാവത്താൽ മനസ്സുകെടുകയാൽ ലക്ഷ്മണനോടു വർഷവാർഷകർ പഠിക്കുന്നു.

സീത—എട, മൃഗം, നിഗൂഢമായി ഉള്ളിൽ കരുതുന്ന ഈ കാമം ഒരിക്കലും ഫലിക്കുകയില്ല. ഞാൻ തന്നെ ആയുധമെടുത്തു തന്നെത്താൻ വെട്ടി മരിക്കും. അഥവാ, ഗിരിശൃംഗത്തിൽനിന്നു ചാടുകയോ, അഗ്നിയിൽ വീഴുകയോ ചെയ്തു ഞാൻ ആത്മമത്സ്യം ചെയ്യും. ഭർത്താവായ രാമനെ വെടിഞ്ഞു, നിചനായ നീനെ ഞാൻ കൈക്കൊള്ളുകയെന്നത് എന്തെന്നെങ്കിലും ഉണ്ടാകുന്ന കാര്യമാണോ? ചെൺ പുലി ചെന്നു കരക്കുന്ന വരിക്കുമോ!

ഈ പരഷവാക്കുകൾ തുടന്ന് കേൾക്കുവാൻ ലക്ഷ്മണൻ നിന്നില്ല. ആ സുഗ്രതൻ ചെവികൾ അടച്ചു പിടിച്ചുകൊണ്ടു രാമനെ അന്വേഷിച്ച് ഉടൻതന്നെ പോയി. സീതയേ തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ, രാമന്റെ കാലടിപ്പുഴുതുകളേ പിന്തുടന്നുകൊണ്ടു നടന്നു ആ വില്ലാളി കാട്ടിനുള്ളിൽ മറഞ്ഞു. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ രാവണൻ അവിടെ വെളിപ്പെട്ടു. ചാമ്പലാൽ മൂടിയ തീയെന്നപോലെ കപടമായി, യതിവേഷം ധരിച്ച ശിഷ്ടരൂപനായിത്തീർന്ന ആ ഭൃഷ്ടനായ രാവണൻ രാമപതിയായ സീതയെ അപഹരിക്കുവാൻവേണ്ടി ആ അനിന്ദനയുടെ മുമ്പിൽ ചെന്നു. ധർമ്മത്തായ ജാനകി ആ മുമ്പിയെ കണ്ടു ആതിഥ്യത്തിനായി ക്ഷണിച്ചു ഫലമൂലാദികളെക്കൊണ്ടു സൽക്കരിച്ചു. അതെല്ലാം നിരാകരിച്ച്, സ്വന്തം രൂപത്തേ കാണിച്ചുകൊടുത്തിട്ട്, രാവണൻ വൈഭവമിയെ പാട്ടിലാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയാണുണ്ടായത്.

രാവണൻ — എടോ, സീതേ, രാവണനെന്ന് വിശുതനായ രാക്ഷസരാജാവാണ് ഞാൻ. എന്റെ രാജധാനി വങ്കടലിന്റെ അക്കരേയുള്ള ലങ്കാപുരിയിലാണ്. എന്നോടു ചേർന്ന് അവിടെ ഭവതിക്കു മാനുഷിജനമദ്ധ്യത്തിൽ പരിശോഭിക്കാം. തുംഗനിതംബിനിയായ ഭവതി ആ താപസനായ രാഘവനെ വെടിഞ്ഞു് എന്റെ ഭാര്യയായി വരൂ.

രാവണൻ ഈ രീതിയിൽ തുടർച്ചയായ് തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അരുതരുതെന്നു സുന്ദരാംഗിയായ ജാനകി തടുത്തു.

സീത — നക്ഷത്രങ്ങളോടുകൂടി ആകാശം വിങ്ങുപോയൊ
 ലും, ഭൂമി ഉടഞ്ഞു പൊടിഞ്ഞാലും, അഗ്നി ശീതള
 മായിത്തീർന്നാലും ഞാൻ രാഘവനേ വെടിയുകയെ
 ന്നതു സംഭാവ്യമല്ല. ഗണ്ഡസ്ഥലത്തിൽനിന്നു മദ്ര
 ലം സ്രവിക്കുന്ന കുടാനത്തലവനേ പരിത്യജിച്ചിട്ടു
 പിടിയാന ചെന്ന് ഒരു പന്നിയേ വേൾക്കുകയെന്ന
 തു സംഭാവ്യമാണോ! മധ്യപീകമദ്യവും മധുമധവീമ
 ദ്രവും സേവിച്ചു ശീലിച്ചിട്ടുള്ളവരും വെറും കഞ്ചാവി
 ൽ കൊതിക്കുമെന്ന് എന്തിനേയാണു വിചാരിക്കേ
 ണ്ടത്!

ഇത്രയുമല്ലാതെ, പിന്നീടൊന്നും പറയുവാൻ നി
 ല്ലാതെ ആ ജനകനന്ദിനി ക്രോധത്താൽ ചുണ്ടുകൾ വി
 രച്ചും, വിണ്ടും വീണ്ടും കൈകുടഞ്ഞുകൊണ്ട് ആശ്രമ
 ത്തിനുള്ളിലേക്കു നടന്നു. ഉടനേ രാവണൻ ഏതിരെ ത
 ടത്തു ചെന്ന്, മനസ്സു തകരുമൊരു രൂക്ഷസ്വരത്തിൽ ശ
 കരിച്ച്, തലമുടിയിൽ ചുറ്റിപ്പിടിച്ചു, വൈദേഹിയേ
 വലിച്ചുകൊണ്ടു മേല്പോട്ടുയർന്നു. അപ്പോൾ ആ പാവ
 രാമനേ വീളിച്ചു വാവിട്ടു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഈ ശബ്ദംകേ
 ടു ജടായു മേല്പോട്ടു നോക്കിയപ്പോൾ സീതയെ രാവണ
 ന്നു അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നതു കണ്ടു. അരുണ
 ന്റെ പുത്രനും, ദേശമന്തൻ സഖാവും, സമ്പാതിയുടെ
 സോദരനുമായ ഹൃദ്യരാജാവായ ജടായു. മൈത്രിവഴി
 ക്കു തന്റെ സ്നേഹമായ സീതയെ രാവണൻ മടിയി
 ൽവെച്ചു പറന്നുപോകുന്നത് ആ മഹാവീരൻ കണ്ടു
 ക്രോധത്തോടെ രക്ഷസേശ്വരനോടു പറഞ്ഞതൊരു.

“എട, രാക്ഷസ, വിട്ടു, വിട്ടു; സീതയേ വിട്ടു. ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുവേ, മൈഥിലിയേ നിനക്കു് അപഹരിക്കുവാൻ കഴികയില്ല. നീ ജാനകിയേ വിടാതിക്കന്മാൽ, നിന്നേ ഞാൻ ജീവനോടേ വിട്ടയയ്ക്കയില്ല.”

രാവണൻ ഈ പൊർവിളിയേ വകവെച്ചില്ല. അപ്പോൾ ജടായു ആ രാക്ഷസനെ എതിർത്തു തിരികു് നന്നവങ്ങൾകൊണ്ടു മാനിയും, കൊക്കുകൊണ്ടും ചിറകുകൾകൊണ്ടും കൊത്തിയും അടിച്ചും കലശലായി മുറിപ്പെടുത്തി. മലയിൽനിന്നു ചോലകളെന്നപോലെ രാവണന്റെ ശരീരത്തിൽനിന്നു് ആകമാനം ചോരയൊഴുകിത്തുടങ്ങി. രാമന്നു ഹിതവും പ്രിയവും ചെയ്യുവാൻ വേണ്ടി ആ കഴുപ്പെരുമാൾ ഇടഞ്ഞുവന്നു തന്നെ ഇങ്ങിനെ പ്രഹരിക്കുകയാൽ രാവണൻ വാളുരിയെടുത്തു് ജടായുവിന്റെ ഇരുചിറകുകളും മുറിച്ചുതള്ളി. പിന്നു മായ പൂർവ്വതശിഖരപോലെ അത്ര വമ്പിച്ച ആ പക്ഷിനൂനെ ഇങ്ങിനെ കൊന്നതിൽപ്പിന്നേ, രാവണൻ സീതയേ മടിയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു വീണ്ടും മേല്പോട്ടു ന്നു പറന്നു. മാഗ്ഗമദ്ധ്യേ, പൊയ്ക്കയൊ, പുഴയൊ, ആശ്രമമോ കാണുന്നേടത്തൊക്കയും ജാതകി തന്റെ ആരണങ്ങളിൽ കാരോ ഭാഗം ഇട്ടുകൊടുക്കുകയുണ്ടായി. കരു പൂർവ്വതശിഖരത്തിന്മേൽ അഞ്ചു വാനരപ്രവാന്മാർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു കണ്ടു് ആ മനസിനി തന്റെ ദിവ്യമഹാവസ്ത്രത്തെ അവക്കിടയിലായി ഇട്ടു. ആ മഞ്ഞപ്പട്ടവ കുറുരിൽ പറന്നുവന്നു്, മേഘങ്ങൾക്കിടയിൽ മിന്നലെത്തുപോലെ, ആ അഞ്ചു വാനരേന്ദ്രന്മാർക്കിട

യിൽ വീണുകിടക്കുന്നതു കാണാതിവന്നു. രാവണനാ
വട്ടെ, പക്ഷിയെന്നപോലെ അതിശീഘ്രം പറന്നു സീത
യോടു കൂടി ലങ്കയിൽ ചെന്നുചേർന്നു. രമണീയഭാര
ങ്ങളാൽ സംഘടിതമായും ചുറ്റും മതിലുകൾ, വേലി
കൾ എന്നിവയാൽ ഭർദ്ദമായും വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ
മനോഹരമായി നിർമ്മിതമായിട്ടുള്ള ലങ്കാപുരത്തിൽ ആ
രാക്ഷസന്ദ്രൻ ആ രാഘവപതിയെ ബലാൽ പ്രവേ
ശിപ്പിക്കുതന്നെ ചെയ്തു.

രാമായണം: മൂന്നാം വാക്യം.

സീതയേ രാവണൻ ഹരിച്ചുകൊണ്ടു പോയതിൽ
പ്പിന്നെ, രാമൻ ആ മഹാമൃഗത്തെ കൊണ്ട് ആശ്രമ
ത്തിലേക്കു തിരിച്ചു. മാർദ്ദമാലു, ഭാരതാവായ ലക്ഷ്മ
ണനെ കണ്ട്, “രാക്ഷസന്മാർ നിറഞ്ഞ ഈ കൊടും
കാട്ടിൽ വൈദ്യേമിയെ തനിയെ വിട്ടു നീ എന്തിനു
ണ് ഇങ്ങോട്ടു പോന്നത്?” എന്നു ചോദിച്ചു ലക്ഷ്മണ
ന്റെ ആ കൃത്യത്തേ രാമൻ ആക്ഷേപിച്ചു. മൃഗരൂപം
ധരിച്ചവന്ന രാക്ഷസനാൽ താൻ ആശ്രമത്തിൽനിന്ന്
അകന്നതും, ലക്ഷ്മണൻ സീതയേ തനിയെ വിട്ടുപറ
ന്നതും ചിന്തിച്ചു രാമൻ അത്യന്തം പരിതപ്തനായി.

“ഹാ, വൈദ്യേമി ആപത്തൊന്നും പേരാതെ ജീ
വിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കുമോ! അവളേ ഇനി ഞാൻ കാണ
ുകയില്ലയോ!”

ഇങ്ങിനെ സന്തപിക്കുകയും ലക്ഷ്മണനെ ആക്ഷേപി

ക്കയും ചെയ്തുകൊണ്ടു രാഘവൻ ആശ്രമത്തിലേക്കു സത്പഥം നടന്നു. താനും സീതയും തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണവും, തന്നോടു് ഒടുവിൽ സീത പറഞ്ഞ ആ ചേരത്ത വാക്കുകളും ലക്ഷ്മണൻ രാമനേ ഗ്രഹിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. എറിയുന്ന കരളോടുകൂടിയാണു രാമൻ ആ ശ്രമപ്രദേശത്തെത്തിയതു്. അപ്പോൾ അവിടെ, രാഘവനാൽ ചിറകാറു ചാവാരായിക്കിടക്കുന്ന പശുതതുലനായ ജടായുവെ കണ്ടു്, ആ കിടക്കുന്നത് രാക്ഷസനാണെന്നു ശങ്കിച്ചു രാമൻ ഉഷ്കോടേ വില്ലു വലിച്ചു ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി ആ സത്പത്തിന്റെ നേരെ പറഞ്ഞുവെക്കുന്നു. ഇങ്ങനെടുക്കുന്ന രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടു് “നിങ്ങൾക്കു ശുഭം ഭവിക്കട്ടെ” എന്ന് ആശംസിച്ചു. “ഞാൻ ദേശമസഖാവായ ഹൃദ്യരാജാവാണ്” എന്ന് ആ തേജസ്വിയായ ജടായു പറഞ്ഞു. തങ്ങളുടെ അർപ്പന്റെ പേർ പറഞ്ഞ ഈ സത്പഥം ആരായിരിക്കാം എന്നു ശങ്കിച്ചുകൊണ്ടു് അവർ വില്ലു പിൻവലിച്ചു് അരികു ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, ഇരുചിറകുകളും അറ്റുപോയ ഒരു പക്ഷിയുമാണു കിടക്കുന്നതെന്നു കണ്ടു. സീതയേണ്ടി രാവണനാൽ ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ഹതനായി എന്നു പറയുവാൻ മാത്രമേ മരണഗ്രസ്തനായ ജടായുവിന്നു കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. രാവണൻ എത്ര ദിക്കിലേക്കുറങ്ങു പോയതു്? എന്നു രാമൻ ചെയ്ത ചോദ്യത്തിന്നു ജടായു ഒന്നു തലയിട്ടുക്കുമാത്രം ചെയ്തു. അതോടുകൂടി ആ ഹൃദ്യരാജാവു കഥാവശേണായ്. പക്ഷീന്ദ്രന്റെ ഇംഗിതംകൊണ്ടു് രാഘവൻ തെക്കോട്ടാണു പോയിരിക്കുന്നതെന്നു രാമൻ ഗ്രഹിച്ചു.

ആ പിതൃസഖാവിനേ പൂജിച്ചു മാനിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, അവർ, ഉപകരണങ്ങളെല്ലാം ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടക്കുന്ന ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. കുടങ്ങളടങ്ങും, കുറുക്കനാർ ചുഴന്നും ആ ആശ്രമപടം ശൂന്യമാക്കിയിടക്കുന്നു. വൈദേശീയയോഗത്താൽ ഘോരശോകാന്തനായ അവർ ദണ്ഡകാരണ്യത്തിൽനിന്നു തെക്കോട്ടായി നടന്നു പോയി. ആ മഹാരണ്യത്തിൽക്കൂടി ആ പരന്തപന്മാർ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ, ഒരിടത്തു്, മൃഗസംഘങ്ങൾ നാലു പാടും ഓടുന്നതു കണ്ടുകയും, എരിഞ്ഞു പരന്നു കൂട്ടുതീയാലെന്നുപോലെ വനജന്തുക്കൾ ഘോരശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതു കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടൻതന്നെ, മാർത്തട്ടിൽ പട്ടമിഴികളും, പെരുമ്പയറിൽ പെരുമ്പായയും ചേന്നു്, മേഘവർഷതലൂനായി, ഘോരദർശനമായി മഹാഭജനായ കബന്ധനെ അവിടെ കാണായിവന്നു. പെട്ടെന്ന് ആ രാക്ഷസൻ പാഞ്ഞുവന്നു ലക്ഷ്മണനെ പിടികൂടി. തന്നെ രാക്ഷസൻ പിടിച്ചു്, അവന്റെ വായയിലേക്കു വലിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ദുഃഖിതനായ സൌമിത്രി ഭീനനായി രാമനേ നോക്കി.

ലക്ഷ്മണൻ—ഛാ, എന്റെ അവസ്ഥ ഇതാ, ഇങ്ങിനെയായി! രാജ്യഭംഗം, താതമരണം, ദേവീഹരണം എന്നീ കഷ്ടപ്പാടുകൾക്കു പുറമെ എനിക്ക് ഈ ആപത്തും നേരിട്ടു. വൈദേശീയോടുകൂടി ഭവാനുഭയോദ്ധ്യയിൽചെന്നു പിതൃവൈതാമഹമായ രാജ്യത്തെ ഭരിക്കുന്നത് എനിക്ക് കാണുവാൻ യോഗമില്ല. അഭിഷേകകാലത്തു്, കാരകന്ന തിങ്കൾപോലെ

വിലവിക്കുന്ന ഭവന്റെ മുഖം ധന്യനാകല്ലാതെ എന്തെപ്പോലെയുള്ള ദർഭഗനാകും കാണുവാൻ കഴിയുമോ!

ഈ ചണ്ഡം പാത്രം പാഞ്ഞു വിലവിക്കുന്ന ലക്ഷ്യം ഉണ്ടെന്നു, ഏതു വിപത്തിലും മനസ്സിലാക്കത്തക്ക രാമൻ സാത്തനം ചെയ്തു ചെയ്യപ്പെടുത്തി.

രാമൻ—ഏടോ, നവ്യാശ്രയം ലക്ഷ്യം, നീ ഭട്ടം വിഷാദിക്കേണ്ട. ഞാനുള്ളപ്പോൾ ഈ രാക്ഷസൻ ജീവിക്കുകയില്ല. ഇവന്റെ വലതുകൈ നീ ഉടൻ മോദിക്കുക. ഞാൻ ഇതാ ഇവന്റെ ഇടതുകൈ മുറിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

അങ്ങിനെതന്നെ രാമൻ ചെയ്തു. ആകബന്ധന്റെ ഇടതുകൈ, ഏറ്റവും മൃച്ഛിതമായ വാൾകൊണ്ട് എള്ളിൻ തണ്ടെന്നപോലെ രാമൻ മുറിച്ചുതള്ളി. രാമൻ പാഞ്ഞു പോകാൻ ലക്ഷ്യം ഉണ്ടെന്നു, ആ രാക്ഷസന്റെ വലതുകൈ തന്റെ കൈവാളാൽ മോദിച്ചു. എന്നിട്ട്, തന്റെ അരികേ നില്ക്കുന്ന രാമനേ നോക്കി, ആ കബന്ധന്റെ പള്ളയിൽ സൗമിത്രിതന്നെ ഉഷ്ണമേട കൈ വെട്ടുകൊടുത്തു. അതോടുകൂടി ആ പെരുന്താലായ രാക്ഷസൻ ചത്തു വീണു. ഉടൻ അവന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്നു ടിപ്പുവെട്ടിയതായ ഒരു പുരുഷൻ ആവിട്വിച്ച് ആ കാശത്തലേക്കുയർന്ന് അവിടെ സൂര്യനെന്നപോലെ ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതു കാണായിവന്നു.

രാമൻ—ഭവൻ ആരെന്നു, ഇഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ, പാഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം. ഈ സംഭവം വളരെ വിചിത്രവും ആ

ശയ്യുവുമായിട്ടാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്.

ആ ദിവ്യപുരുഷൻ പറഞ്ഞു—രാജാവേ, ഗന്ധർവ്വനായ വിശ്വാമസുവാണു ഞാൻ. വിപ്രശാപത്താൽ എനിക്ക് ഇങ്ങിനെ രക്ഷസനായി ജനിക്കേണ്ടിവന്നു. ലങ്കാവാസിയാണ് രാവണരാജാവാണ് സീതയേ ഓർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ ലോകത്തെ ചെന്നു നിങ്ങൾ സുഗ്രീവനേ കാണവിൻ. ആ വാനരേന്ദ്രൻ നിങ്ങളെ സഹായിക്കും. ഹംസം, കാരണ്ഡം മുതലായ ജലപക്ഷികളാൽ ആകലമായി, ശുഭജലത്താൽ സമ്പുഷ്ടമായി, ഋശ്യമൂകപാത്രത്തിന്റെ അരികേയുള്ള പമ്പാസരസ്സിൽകരയിൽ നാലു സചിവന്മാരോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ വാഴുന്നുണ്ട്. സ്വർണ്ണമാലാഭൂഷണനും വാനരേന്ദ്രനുമായ ബാലിയുടെ സഹോദരനാണ് സുഗ്രീവൻ. ആ കപിപ്രവരനെ കണ്ട് ഇണങ്ങിച്ചു നിങ്ങളുടെ ദുഃഖമേതു അറിയിക്കണം. ശീലഗുണം കൊണ്ടു നിങ്ങളോടു തുല്യനായ സുഗ്രീവൻ നിങ്ങൾക്കു സാഹായ്യം ചെയ്യും രാവണന്റെ ആലയം ആ വാനരരാജാവിന്നറിയാം. എനിക്ക് ഇത്രമാത്രമേ പറയാനുള്ളൂ. ഭവാൻ ജാനകിയെ കാണം.

അനന്തരം ആ മഹാപ്രഭുനായ ദിവ്യപുരുഷൻ അന്തർലോകമേയ്ക്കു. ഇതെല്ലാം കണ്ടും കേട്ടും പ്രവീരന്മാരായ ആ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ ഏറ്റവും വിസ്മിതരായി. അവർ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു സീതാപഹരണത്താൽ ദുഃഖാർത്തന്മാരായി നടന്നുകൊണ്ട്, ആമ്പലും താമരയും തിങ്ങിനിറഞ്ഞ പമ്പാസരസ്സിന്നരികേ

എത്തി. അതുതോലുന്ന കുളിർനറുംതെന്ന് ആ കാട്ടി
ലെങ്ങും വിശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു സുഖത്തോടുകൂടിയ
രംപോലും രാമവൻ മനസ്സുകൊണ്ടു തന്റെ പ്രിയ
യേ പ്രാപിച്ചു. കാന്തയേ അനുസരിച്ച്, കാമബാണ
പീഡിതനായിത്തീർന്ന രാമൻ, മനസ്സടക്കുവാൻ ആവ
തെ വിലപിച്ചു തുടങ്ങി.

ലക്ഷ്മണൻ—ഇത്തരം ഭാവഭേദം ഭവാനു് ഒരിക്കലും ഉ
ണ്ടാവരുത്. വൈഭവമിയുടേയും രാവണന്റെയും വൃ
ത്താന്തം നാം ഇപ്പോൾ അറിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി, ബു
ദ്ധി കൊണ്ടും പെരുമ്പടയ്ക്കൊണ്ടും ജാനകിയെ വീ
ണ്ടെടുക്കുവാനാണു ഭവാനു് ശ്രമിക്കേണ്ടതു്. പശ്ചാ
ത്തിന്മേൽ പാർക്കുന്ന ആ വാനരേന്ദ്രനായ സുഗ്രീവ
നെ നമുക്കു ചെന്നു കാണാം. ഞാൻ ഭവാനെൻ്റെ ശി
ഷ്യനായും ഭൃത്യനായും സഹായനായും നില്ക്കുവേ, ഭ
വാനു് ആശ്വസിക്കാം.

ലക്ഷ്മണന്റെ ഈ സാന്ത്വനവാക്കുകളാൽ, രാ
മൻ സ്വസ്ഥതയേ പ്രാപിച്ച്, മേലിൽ ചെന്തേണ്ടുന്ന
കാര്യങ്ങളിൽ ഏല്പിട്ടു. പമ്പാജലത്തിൽ കുളിച്ച്, പിതു
തപ്പണം ചെയ്ത് ആ വീരഭാതാക്കന്മാരായ രാമലക്ഷ്മ
ണന്മാർ നടക്കൊണ്ടു. ഫലമൂലവൃക്ഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞല്ലൂ
മുകുപശ്ചാത്തിൽ അവർ എത്തിയപ്പോൾ, അതിന്റെ
മുകളിൽ വീരന്മാരായ ഭരണു വാനരന്മാർ സ്ഥിതിചെ
യ്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ആഗതന്മാരായ ഈ ഭാതാക്കന്മാരേ ത
ന്റെ അരികേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുചാനായി, ഹിമാലയ
ത്തോടൊത്ത മഹാകായനും, ബുദ്ധിമാനും, വാനരോ

ത്തമനും, തന്റെ സചിവനുമായ ഫനമാനെ സുഗ്രീവൻ നിയോഗിച്ചു. രാമലക്ഷ്മണന്മാരും ഫനമാനും തമ്മിൽ കണ്ടാണു സംഭാഷണം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ, അവർ സുഗ്രീവന്റെ മുമ്പിൽ ചെല്ലുകയും രാമസുഗ്രീവന്മാർ തമ്മിൽ സഖ്യമുണ്ടാകയും ചെയ്തു. തന്നെ രാവണൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ജാനകി അഞ്ചു വാനരന്മാർക്കിടയിൽ തന്റെ ദിച്ചവസ്ത്രത്തെ ഇട്ടുകൊടുക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ വസ്ത്രമെടുത്ത്, അതു കിട്ടിയത് എങ്ങിനെയെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് സുഗ്രീവൻ രാമനോടുകൂടുന്നു. സുഗ്രീവൻ സീതയുടെ ഗതി അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നതിന്നു ശരിയായ വിശ്വാസം നൽകുന്ന ആ വസ്ത്രം കണ്ട ഉടനെ, ആ വാനരപ്രവരനായ സുഗ്രീവനെ ഭൂമിയിലേ ചവികൾക്കെല്ലാം ഈശ്വരനായി രാമൻ സ്വയം അഭിഷേകം ചെയ്തു. യുദ്ധത്തിൽ താൻ ബാലിയേ കൊല്ലുമെന്നു രാമനും, വൈഭാരിയേ താൻ വീണ്ടെടുത്തുതരാമെന്നു സുഗ്രീവനും അന്നുതന്നെ അന്യോന്യം വിശ്വസിച്ചു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തുകൊണ്ടായി. അതിൽപ്പിന്നെ, അവരെല്ലാവരും യുദ്ധകാംക്ഷികളായി കിഷ്കിന്ധയിലേക്കു പോയി. അവിടെ ചെന്നു സുഗ്രീവൻ ജലപ്രവാഹംപോലെ മോഹശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. അതു ബാലിക്ക് സമിച്ചില്ല. ബാലി ഉന്നേ സുഗ്രീവനേ പ്രഹരിക്കുവാൻ എഴുന്നേറ്റപ്പോൾ, അതു ചെയ്യരുതെന്നു താമ തടുത്തു.

താമ—സുഗ്രീവന്റെ ഈ ശബ്ദംകൊണ്ട് ആ വാനരവിൻ അന്യനേ ആശ്രയിച്ചു ബലവാനായിത്തീർന്നി

ട്ടുണ്ടെന്നാണു ഞാൻ അറിയുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, ഭവൻ ഇപ്പോൾ പുറത്തു പോകേണ്ട.

താരാനന്ദമുഖിയായ താര ഇങ്ങിനെ വിരോധിച്ചപ്പോൾ, അവളുടെ ഭർത്താവും, മോമമാലാഭ്രിഷണനും വരണരേന്ദ്രനുമായ ബാലി ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:—

“നി അതതിന്റേറശബ്ദംകൊണ്ട് സർവ്വഭൂതങ്ങളുടേയും സ്ഥിതിഗതികൾ അറിയുന്നവളാണല്ലോ. എന്റേ ഈ ഭ്രാന്താപ്പൂ ആരോ ആശ്രയിച്ചിട്ടാണു് ഇപ്പോൾ ഇങ്ങു വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു നീ പറയുക.

പ്രാജ്ഞയും താരേശപ്രഭാവതിയുമായ താര ഭട്ടനേരം ചിന്തിച്ചു നോക്കിട്ടു സത്യം കണ്ടുപിടിച്ചു.

താര—അല്ലയോ, കവീശ്വര, ശൈലമധുരനും മഹാസ്വതന്ത്രനുമായ രാമൻ തന്റേ ഭാര്യയേ അന്യൻ അപഹരിക്കയാൽ, ആ സതിയേ അന്വേഷിച്ചു സഞ്ചരിക്കവേ, സുഗ്രീവനേ കണ്ട്, അവർ ചരസ്സരം മിത്രങ്ങളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. സുഗ്രീവന്റേ മിത്രാമിത്രങ്ങൾ രാമന്റേയും, രാമന്റേ മിത്രാമിത്രങ്ങൾ സുഗ്രീവന്റേയുമായി കരുതേണ്ടതാണു് അവർ തമ്മിൽ കരാറുചെയ്തിരിക്കുന്നു. രാമന്റേ ഭ്രാന്താപ്പൂ സമിത്രാപുത്രനുമായ ലക്ഷ്മണൻ മേധാവിയും അപരാജിതനുമാണു്. ആ മഹാബാഹു കാട്ടുണ്ടുൾ നടത്തുവാനായി മുൻകടന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടു്. മൈന്ദൻ, ദ്വിവിധൻ, വായുപുത്രനായ ഹനുമാൻ, ജ്ഞാതാജായായ ജാംബവാൻ എന്നീ മന്ത്രികളും സുഗ്രീവനേ സഹായിക്കുന്നു. അവരെല്ലാവരും ബുദ്ധിമാന്മാരും, മഹാത്മാക്കളും മഹാബലന്മാരുകൂടാണു്.

ഇക്കാര്യമെല്ലാം ഭവാനു ഇപ്പോൾ നല്ലവണ്ണം കേൾക്കുന്നിരിക്കുന്നു. രാമനോ ബലത്തെയും വീര്യത്തെയും ആശ്രയിച്ച് ഇടത്തുവന്നിരിക്കുന്ന സുഗ്രീവനോട് ഭവാനു ഏകനായി എതിർത്തുചെന്ന് നശിക്കരുത്.

താൻ പറഞ്ഞ ഈ ഹിതവാക്കുകൾ ആ കപീശ്വരൻ കൈക്കൊണ്ടില്ല. അവൾക്ക് സുഗ്രീവനിലാണു രാഗമെന്നു ശങ്കിച്ച ബാലിക്ക് ഈർപ്പംയാണുണ്ടായത്. താരതമ്യം ശങ്കിച്ച്, ഗുഹവിട്ടു പുറത്തേക്കു വന്നു യുദ്ധത്തിനായി ബാലി, മാലുവാൻമലയുടെ അരികേ പോയിന്നു വിളിച്ചു നില്ക്കുന്ന സുഗ്രീവന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു.

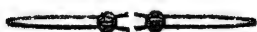
ബാലി—നീ ഇതിൻമുമ്പ് പലകുറി ഏന്നോടെതിർത്തു, ജീവനിൽ കൊതിച്ചോടെ തോറോടിപ്പോയിട്ടില്ലയോ? എന്റെ ജ്ഞാതിയാണു നീ എന്നു കരുതിയാണു്, അന്നൊക്കെയും ഞാൻ നിന്നെ വിട്ടയച്ചത്. ഇപ്പോൾ നീ സ്വയം മരിക്കുന്നതിന്നു് ഇത്ര ബലപ്പെട്ടുവന്നതെങ്ങിനെ?

ഇതിന്നു സുഗ്രീവൻ അവസരത്തേ രാമനേ കാണിച്ചിട്ടുകൊണ്ടു് ഭ്രാന്താവിനോടു യുക്തിപൂർവ്വം മറുപടി പറഞ്ഞു്:—

“രാജാവേ, ഭവാനു ഏന്റെ രാജ്യത്തെയും ഭാര്യയെയും അപഹരിച്ചിരിക്കുവേ, ഇനി ഏന്റെ ജീവിതത്തിന്നു് എന്തു വിലയാണുള്ളതെന്നു ചിന്തിച്ചിട്ടാണു ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഭവാനോടു് എതിർക്കുവാൻ വന്നതു്.

ഈ ചോദ്യോത്തരാനന്തരം ബാലിസുഗ്രീവന്മാർ തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങി. ശിലകുടയും, സംലം, താലം മുതലായ വൃക്ഷങ്ങളേയും കൊണ്ട് അവർതമ്മിൽ തിരിച്ചും മറിച്ചും അടിച്ചു. ഇരുവരും വീണുരുണ്ടുംകുതിച്ചു പാടിയും കെട്ടിമറിഞ്ഞും കൊണ്ട് അടിച്ചും ഇടിച്ചുംപൊരുതി. നഖങ്ങളുംഭീതങ്ങളും, പ്രയോഗിച്ച് ഇരുവരും മുറിഞ്ഞു കിറി രക്തത്തിൽ മുങ്ങിയപ്പോൾ, ആ വിരന്മാർ, നിറയെ പൂത്ത മുരുക്കുകൾപോലെ ശോഭിച്ചു. കൂടിക്കലൺ കൊണ്ടുള്ള ആയുധത്തിൽ അവരോ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം തിരിച്ചറിയുവാൻ കഴിയുന്നില്ലെന്നു കണ്ട് സുഗ്രീവന്റെ കഴുത്തിൽ ധനുശാൻ ഒരു പൂമംല ചാത്തിക്കൊടുത്തു. കണ്ണത്തിൽ മാലചേർത്ത ആ ശ്രീമാനായ വീരൻ, മേഘമാലയോടു കൂടിയ മലയമഹാപർവ്വതംപോലെ കാണായിവന്നു. ഈ ചിഹ്നത്തത്താൽ യുദ്ധത്തിൽ സുഗ്രീവനേ വേർതിരിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ മഹാധനുഷ്ഠാനായ രാമൻ തന്റെ ശ്രേഷ്ഠചാപമെടുത്തു ബാലിയെ ലക്ഷ്യം കരിച്ച് അമ്പു ഞ്തൊടുത്തുവിട്ടു. അപ്പോഴുണ്ടായ ചെറു ഞാണെന്നാലി യന്ത്രധ്വനിപോലെ മുഴങ്ങി. പെട്ടെന്ന് അസ്രമേഘകയൽ ബാലി നടുങ്ങിപ്പോയി. വക്ഷസ്സു പിള്ളൻ ആ വാനരവീരൻ ചോര കക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കവേ രാമചക്ഷുണന്മാർ വെളിപ്പെട്ട മുഖ്യമുഖനെന്നു നിന്നു. തൊറു ചെയ്യാത്ത തന്നെ ഇങ്ങിനേ കളിവിൽ അമ്പെയ്തു പിള്ളൻതിനേപ്പാറി രാമനേ നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടു ബാലി മരിച്ചുവീണു. താരാപതിയായ ചന്ദ്രനേപ്പോലെ കാന്തിമിന്നുന്ന ബാലി മൃതനായി വീണുകിടക്കുന്നതു

താര കണ്ടു. ബാലി മരിക്കയാൽ കീഴ്ത്തിപ്പോയും, ഭക്താ
യ്ക്ക് മരിക്കയാൽ താരേശമുഖിയായ താരയും സുഗ്രീവ
ന്റേതായിവന്നു. ധീമാനായ രാമനാവട്ടേ, സുഗ്രീവ
നാൽ നിഷേവിതനായി മാല്യവാന്റേ മുക്കളിൽ ശോഭ
നപ്രദേശത്തു് നാലുമാസം മുഴുവൻ പാത്തു.

രാമായണം: നാലാംഖണ്ഡം.

കാമവിവശനായ രാവണൻ ലങ്കാപുരിയിൽ ചെ
ന്നു്, അശോകവനത്തിന്നരികേ, താപസന്മാരുടേ ആ
ശ്രമംപോലെ ശോഭിക്കുന്ന ഭവനത്തിൽ സീതയേ പാ
പ്പിച്ചു. ഭക്താചിന്തയാൽ മെലിഞ്ഞുതളിർന്ന ആ കൃശാംഗി
താപസീഭവം ധരിച്ചു്, ഉപവാസങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച
തപോനിഷ്ഠയോടേ, ഫലമൂലങ്ങൾ മാത്രം ഭുജിച്ചു് ആ
ദിവ്യമായ ഭവനത്തിൽ നാൾകഴിച്ചുവന്നു. ഈ
വിശാലാക്ഷിയുടെ രക്ഷയ്ക്കായി ആ രാക്ഷസാധിപൻ രാ
ക്ഷസിമാരെ നിയോഗിച്ചു. കന്തം, വാൾ, ശൂലം, വെ
ണ്ടഴ, കത്തി, കൊള്ളി എന്നീ ആയുധങ്ങളോടുകൂടിയാ
ണു് ആ രാക്ഷസസ്ത്രീകൾ സീതയേ നേരക്കിക്കൊണ്ടിര
ന്നതു്. ഇരകണ്ണി, മുക്കണ്ണി, നെറിക്കണ്ണി, നെടുനാ
ക്കി, ഇല്ലാനാക്കി, മുമുലച്ചി, കറക്കാലി, മുച്ചിപ്പിച്ചി,
കറക്കണ്ണി—ഇതിനേയും ഇതുപോലെയുമുള്ള രാക്ഷസി
മാർ എരിതിരിച്ചിടയാടും, കട്ടകത്തലമുടിച്ചോടുംകൂടി രാ

പ്രകലംഭിയാതേ സീതയേ ചൗനകൊണ്ടു വാണു. ആയതാക്കിയായ സീതയേ രൌദ്രകുളം, ഭാരണസ്വപാകുളമായ വിശാചികകൾ പരഷസ്വപാത്തിൽ ഇടവിടാതേ വേടിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി.

“ഇവളേ നാം തിന്നുക; ഇവളേ നമുക്കു രണ്ടായി വലിച്ചുചിത്തുക; ഇവളേ എളുപ്പോലേ തുണ്ടുതുണ്ടാക്കി നമുക്കു നറുക്കണം. നമ്മുടേ സ്വാമിയേ അവരാനിടുന്ന ഇവളേ ഇനി ജീവിക്കുവാൻ നാം വിട്ടുകൂടാ.”

ഇങ്ങിനെ അവർ ഇടവിടാതേ ഭക്ഷിച്ച് എല്ലാം പേടിപ്പെടുത്തുകയാൽ, ഭർത്താശാകത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സീത, കരനാൾ, നെടുവീർപ്പിട്ടുകൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ആയുരാരായ നിങ്ങൾ ഉടൻ തന്നെ ഏന്നെ തിന്നുകൊള്ളുക. ജീവിക്കുവാൻ എനിക്ക് ആശയില്ല. ഇതണ്ടുചരണ്ടു മുടിയോടുകൂടിയ ആ പുണ്ഡ്രികാക്ഷനായ രാമനെക്കൂടാതെയുള്ള ഈ ജീവിതം എനിക്ക് എന്തിനാണ്! അഥവാ, ഞാൻ ജീവിതപ്രിയം വെടിഞ്ഞു, പനയിന്മേൽ കുടുങ്ങിയ പാമ്പെന്നപോലെ, നിരാഹാരയായി ദേഹത്തേ ശോഷിപ്പിച്ച്, അങ്ങിനെ മരിക്കും. ഞാൻ രാക്ഷസനെ വെടിഞ്ഞു മരാരാജ പുരുഷനെ കരിക്കലും കാമിക്കയില്ല. ഇതു സത്യമാണെന്നു നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുവിൻ. ഇനി, വേണ്ടുന്നതേതോ അതു നിങ്ങൾക്കു ചെയ്യാം.”

സീതയുടേ ഈ പ്രതിജ്ഞയേ ആ ഘോരസ്വപകളായ രാക്ഷസിമാർ രാവണനെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാനായി

അവിടേനിന്നു പോയി. ആ സംഘം അകുന്നതിൽപ്പിന്നേ, ധർമ്മത്തെയും പ്രിയവാദിനിയുമായ ശ്രീജടയെന്ന രാക്ഷസി വൈഭവിയായ സൗന്ദര്യം ചെയ്തു.

ശ്രീജട—സീതേ, ഭവതിയേ സഖിയേപ്പോലേ അതുനമുമാണു ഞാൻ. ഭവതി എന്നേ വിശ്വസിച്ചു ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കൂ. ഭവതി ഒന്നുകൊണ്ടും പേടിക്കേണ്ട. വൃദ്ധനും, മേധാവിയും, രാമന്റെ ഹിതത്തേ എപ്പോഴും അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാക്ഷസപുരുഷനുമായ അവിദ്യൻ ഭവതിയുടേ കാൽമുട്ടക്കീഴും എങ്ങാട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഭവതിയേ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും പ്രസാദിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത ഭവതിയോടു പറയുവാനായി അവിദ്യൻ എന്ന എല്ലിട്ടുള്ള വൃത്താൻ ഭവതി കേട്ടാലും. “ഭവതിയുടേ ഭർത്താവ് ലക്ഷ്മണനാൽ അനുഗതനായി, കശലിയായി വർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. ആ ശ്രീമാനായ മഹാബലൻ ഇന്ദ്രാണിപ്പോലും തേജസ്സുവളൻ വാനരരാജാവായ സുഗ്രീവനോട് ഈയുടെ സഖ്യം ചെയ്തിട്ട് ഭവതിക്കായി യത്നിച്ചതന്നേ വരുന്നു. എടോ, ഭീമ, ലോകം മുഴുവൻ നിന്ദിക്കുന്ന ഈ രാവണനേ നീ പേടിക്കേണ്ട. നമുക്കുവശമാകുകൊണ്ടാണെന്നിനെ ദ്രോഹിക്കാതെ രാവണൻ ഇങ്ങിനെ രക്ഷിച്ചു വരുന്നതു്. നമുക്കുവശമെന്ന് കേൾക്കുകയും, ആ നിലയിൽ തന്റെ സുന്ദരനുമായ രാജയേ ഈ പാപി കൈക്കൊണ്ടാൻ മുതിരുകയാൽ, അപ്പോഴുണ്ടായ ശാപംകൊണ്ട് ഈ രാക്ഷസരാജാവു തനിക്കു വശപ്പെടാത്ത പാണ്ഡികളേ ബലാൽ പ്രാപിക്കു

നന്തിനു ശക്തനല്ലാത്ത ജിജ്ഞാസിയനായിട്ടുണ്ട്. ഭവതിയുടെ ഭർത്താവു സൗമിത്രിയോടുകൂടി സുഗ്രീവനാൽ രക്ഷിതനായി ഉടൻ ഇവിടെ വരികയും, ആ ധീമാൻ ഭവതിയെ മോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. അനിഷ്ടദർശനങ്ങളും മഹാഘോരങ്ങളുമായ സ്വപ്നങ്ങൾ ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. പൗലസ്ത്യകുലത്തിന്റെ ഘാതകനായ ഈ ദർബ്ബളി നശിക്കാറായിരുന്നെന്ന് ആ സ്വപ്നങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ ദാരുണറിശാചരൻ ദിവ്യാത്മാവും ക്ഷുദ്രകർമ്മാചാര്യനാണ്. സ്വഭാവത്താലും ശീലഭോഷത്താലും ഈരാവണൻ സർവ്വജ്ഞേയവർത്തനമാണ്. കാലചോദിതനായ ഈ ലങ്കാധിപൻ സർവ്വഭോന്നാഭരയും പിണക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ഈ പാപാത്മാവു നശിക്കാറായിരുന്നു ഞാൻ സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടു. രാവണൻ തലമുടി മുഴുവൻ കളഞ്ഞു, എണ്ണതേച്ചു, ചെളിയിൽ മുങ്ങുന്നതും, പിന്നീട്, കഴുകുകയെ പൂട്ടിയ തേരിൽ കയറി ചാഞ്ചാടി നില്ക്കുന്നതും ഞാൻ സ്വപ്നത്തിൽ കാണുകയുണ്ടായി. കംഭകണ്ഠൻ മുതലായവർ തലമുടിയഴിച്ചിട്ടു നഗ്നന്മാരായി, ചൊക്കുന്ന പൂക്കളണിഞ്ഞു, ചൊക്കുന്ന കുറുക്കുട്ടു ചാത്തി തെക്കോട്ടേക്കു പോകുന്നതും ഞാൻ കണ്ടു. വെൺകൊററുക്കുടായാടും, വെൺതലപ്പാവോടും, വെൺപൂക്കളും, വെൺകുറുക്കുട്ടും ചാത്തി ചെമ്പലയിടുന്നത് വിഭീഷണൻ കയറിനില്ക്കുന്നു. ആ ധർമ്മാത്മാവിടനപ്പോലെതന്നെ വെൺപൂക്കളും വെൺകുറുക്കുട്ടും ചാത്തിയ നാലു മന്ത്രിമാർ ആ വെൺമലയിൽ അദ്ദേഹത്തെ ചൂഴ്ന്നുകൊണ്ടു നി

പുണ്യം, വിഭീഷണനും തന്റെ ആ മന്ത്രിമാരും ഞങ്ങളെ മഹാഭയത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുന്നതും ഞാൻ കണ്ടിരിക്കുന്നു. രാമന്റെ അസുഖം കടൽ ചുറ്റുന്ന ഭൂമി മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതും, ഭവനിയുടെ ഭർത്താവു യശസ്സുകൊണ്ടു ഭൂമിയെ മുഴുവൻ നിറച്ചിരിക്കുന്നതും ഞാൻ സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അസ്ഥിസഞ്ചയത്തിന്മേൽ, മധുപായസം ഭുജിച്ചുകൊണ്ടു, നാലുപാടും ദഹിപ്പിക്കുമാറു നോക്കി നില്ക്കുന്ന നിലയിലാണു ലക്ഷ്മണനെ ഞാൻ കണ്ടത്. മെയ്ക്കുകെ ചോരയണിഞ്ഞു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു ഭവതി വലകുറി വടക്കോട്ടു പോകുന്നതും ഞാൻ കണ്ടു. അതുകൊണ്ടു, ഭവതി, ഭട്ടം വൈകാതെ ഭർത്താവിനോടു ചേർന്നു സന്തോഷിക്കും. ഭ്രാന്താവോടു കൂടിയ രാഘവനേ ഭവതി ഉടൻതന്നെ കാണുമെന്ന് ധൈര്യപ്പെട്ടു കാത്തിരുന്നുകൊള്ളുക.”

ഉണ്ണിമാൻകണ്ണാളായ വൈദ്യേമിഷ ത്രിമുഖ പരമേശ്വരൻ കേട്ടപ്പോൾ, കൈവിട്ടുപോയ ആശ തിരിച്ചുകിട്ടുകയാൽ, ഭർത്താവിനേ കാണുവാൻ കൊതിപെടുകി. ഇത്രയുമായപ്പോഴേക്കും, രണ്ടുദിക്കും, ദാരുണകളമായ പിശാചികൾ മടങ്ങിവന്നു, മുൻപോലെ സീതയേ ചുഴന്നിരുപ്പായി.

ഇപ്രകാരം, രാക്ഷസികൾക്കിടയിൽ ഭർത്താക്കാരായ ആ പതിവ്രത മലിനവസ്ത്രയായി, മംഗലസ്മൃതഗതമായ മണി മാത്രം ചമഞ്ഞു, ദീനയായി കരഞ്ഞുകൊണ്ടു ശിഖാതലത്തിന്മേൽ സ്ഥിതിചെയ്യവേ, കാമബാണങ്ങളോടു ആത്മനശ്ചരിയ രാവണൻ ആ

ശോകവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ദേവദാനവഗന്ധർവ്വന്മാർ, യക്ഷകിംപുരുഷന്മാർ മുതലായവകൊണ്ടെയും അജിതനായ മാവണ്ണൻ കണ്ടപ്പോൾ പീഡിതനായിത്തീർന്നുപോയി. ആ ശ്രീമാൻ ദിവ്യവസ്ത്രം ധരിച്ചു, രത്നകാണ്ഡലങ്ങൾ അലങ്കരിച്ചു. മുടിയിൽ വിചിത്രമാലുങ്ങൾ അണിഞ്ഞു, മൃതകുന്ദത്തായ വസന്തത്തേപ്പോലെ പരിശോഭിച്ചു. എന്നാൽ, ആ രാക്ഷസൻ ഇപ്രകാരം ചാടുവെട്ടു ചമഞ്ഞിട്ടും കല്പനരുപോലെ കമനീയത ചേർന്നല്ലോ കാണുന്നിവിടെ. ആ ദശഗ്രീവൻ വിഭൂഷിതനായിട്ടും ശൂശാനത്തിലെ ചൈത്ര്യവൃക്ഷംപോലെ ഭയംകരാകൃതിയാകയാണു ചെയ്തത്. ഈ വേഷത്തിൽ ആ നിശാചരൻ തനമദ്ധ്യമായ സീതയെ രോഹിണിയെ ശനിയെന്നപോലെ നോക്കിനിന്നു. എന്നിട്ടു മാൻപേടയെന്നപോലെ ചേടിച്ചു വിറച്ചുനില്ക്കുന്ന ആ അബലയായ സുശ്രോണിയെ മന്ദമന്ദമായി മനസ്സടഞ്ഞു മാവണ്ണൻ പേർവിളിച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ഏടോ, സീതേ, സ്വന്തംഭർത്താവിന്നു ഭവതി ചെയ്യുന്ന ഈ അനുഗ്രാഹം ഇത്രയുണ്ടെങ്കണ്ടു മതിയാക്കൂ. ഇനി, തനപാശിതായ ഭവതി ഈ എനിക്ക് പ്രസാദിക്കുകയാണു വേണ്ടത്. ചന്തം ചിത്തമോടു ചമഞ്ഞു തെളിയുവാൻ ഭവതി ഇനിയൊട്ടും വൈകിക്കേണ്ട. വിശിഷ്ടവസ്ത്രങ്ങളും ദിവ്യാരണങ്ങളും ചാർത്തി, എടോ, വരാരോഹേ, ഭവതി എന്തെങ്കിലും ചാർച്ച! എനിക്കുള്ള സർവ്വനാരികളിലുംവെച്ചു വരവണ്ണിനിയായഭവതി ഉത്തമയായി ശോഭിക്കട്ടെ. ദേവകന്യകകളും ഗന്ധർവ്വസ്രീകളും, ദാനവ

യോഷിത്തുകളും, ദൈത്യാംഗനകളും എനിക്കുണ്ടെന്നു ഭവതിക്ക് അറിയാമല്ലോ. അവൾ പൂരമേ, പതിന്നാലുകോടി പിശാചങ്ങൾ എന്റെ ചൊല്ലിടക്കു നില്ക്കുന്നുണ്ട്. ഭീമകർമ്മചതുരനാകും, മനുഷ്യഭുക്കുകളുമായി ഇരുപത്തെട്ടുകോടി രാക്ഷസന്മാരും എഴുപത്തിനാലുകോടി യക്ഷന്മാരും എന്റെ വചനകാരികളായി ജീവിച്ചുവരുന്നു. ഇവരിൽ, എന്റെ ഭ്രാതാവായ ആ ദേവധനാശ്വക്കന്റെ കീഴിൽ വളരെ ചുരുക്കംപേർ മാത്രമേയുള്ളൂ. എന്റെ ഭ്രാതാവിനെയെന്നപോലെ തന്നെ, എന്നേയും ഗന്ധർവ്വാംഗനകളും അസ്ത്രരോരതങ്ങളും മദ്യപാനസമ്മേളനത്തിൽ ചേർന്നു പരിചരിക്കാറുണ്ട്. ഞാനും വിപ്രച്ഛിന്യായ സാക്ഷാൽ വിശ്രവസ്സിന്റെ പുത്രനാണെന്ന വാസ്തവം കൂടിയും ഭവതി കാക്കേണ്ടതാണ്. ലോകപാലന്മാരിൽ അഞ്ചാമനെന്ന നിലയിൽ എന്റെ കീഴ്ത്തി സർവ്വത്ര പരന്നിരിക്കുന്നു. എടോ, ഭാവിനി, പലതരം ദിവ്യഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങളും, ദിവ്യപാനങ്ങളും ദേവേന്ദ്രനെന്നപോലെ എനിക്കുണ്ട്. ഇങ്ങിനെയുള്ള ഞാൻ ഭവതിയെ ആശ്രയിച്ചുനില്ക്കുമ്പോൾ, സുശ്രോണിയും, വാമോരുവുമായ ഭവതിഎന്തിനാണു കാട്ടിൽ വാണു കയ്യല്ലെടുവാൻ പോകുന്നത്? ഭവതിക്കുള്ള ആ ദുഷ്കർമ്മവും ഇന്നോടേ അവസാനിക്കട്ടെ. മനോഭിന്യെന്നപോലെ ഭവതിയും എന്റെ ഭാര്യയായി വാഴുക.”

രാവണന്റെ ഈ പ്രാർത്ഥന കേട്ട ശുഭാനന്ദയായ വൈദേശി മുഖം തിരിച്ചുകളഞ്ഞു. ഏറ്റവും അശിവമായി എപ്പോഴും ചൊരിയുന്ന കണ്ണീർത്തടരാൽ വീ

മാന്യനങ്ങളെ ആരാടിച്ചുകൊണ്ടും, തേന്താവിനെ ദേവതമായി കരുതിക്കൊണ്ടും നാടുകഴിക്കുന്ന ആ ബാല, തന്റേറയും രാവണന്റേറയും ഇടയ്ക്കായി ഒരു പുല്ല് എടുത്തിട്ട് അതിനേ നോക്കിക്കൊണ്ടാണ് ആ ക്ഷുദ്രനിശാചരനെ മേഘടി കൊടുത്തത്.

ഓ, രാക്ഷസേശ്വര, ഭവൻ ഇങ്ങിനെ വിഷാദപൂർവ്വം പറയുന്നത് ഭാഗ്യമിനയായ ഞാൻ പല കറികേട്ടുകഴിഞ്ഞു. ശുഭാനനനായ ഭവാനു കല്യാണമുണ്ടാവേണ്ടതിന് ഈ അശുഭവിചാരത്തിൽ മനസ്സ് ചെലുത്താതിരിക്കുവാൻ ചെയ്യേണ്ടതു. ഭവാനു ശുഭമുണ്ടാകുവാനാണു ഞാൻ എന്നും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്. പാദാരങ്ങുമാണു ഞാൻ എന്നു ഭവൻ കാക്കുന്നു. എന്നും പാതിപ്രത്യനിഷ്ടയോടുകൂടിയ ഞാൻ അന്യകാക്കും മരിക്കലും ലഭ്യമല്ല. ഈ സ്ഥിതിക്കു ഭവൻ എന്തിനാണു് ഈ വൃഥാ പ്രയത്നമെല്ലാം ചെയ്യുന്നത്? കൃപണയായ ഒരു മാനുഷിയേ ഭയ്കയായി നേടുന്നതുകൊണ്ടു രാക്ഷസേന്ദ്രനായ ഭവാനു് എന്തുവയോഗമാണുള്ളതു്? വശഗതവാത്തവളേ ബലാൽ പ്രാപിക്കയെന്നാണെങ്കിൽ അതിൽ എന്തു പ്രീതിയാണുണ്ടാകുക? ഇതൊന്നുമൊക്കെതെ ഈ പതിവുതയായ പാദാരങ്ങിൽ ഭവൻ മനസ്സ് ചെലുത്തുന്നത് ഒട്ടും ശോഭനമല്ല. ബ്രഹ്മപുത്രനും പ്രജാപതിയുലൂനുമായ വിപ്രനാണല്ലോ ഭവന്റെ അച്ഛൻ. ഭവനാകട്ടെ, ലോകപാലതുല്യനാണു്. എന്നിട്ടും, ഭവൻ ധർമ്മത്തെ രക്ഷിക്കാത്തതു് എന്തുകൊണ്ടു്? രാജരാജനും ഭരതേശ്വരസഖാവുമായ ആ ധനേശ്വരപ്രഭു സ്വന്തം

ഭൂതാവാനെന്നു് ഈ ഭവാനു കരുതുമ്പോൾ ഒട്ടാ നു
ണമാകാറില്ലയോ?”

ഇതിലധികമൊന്നും പറയുവാൻ ജാനകിക്കു കഴി
ഞ്ഞില്ല. ആ തനപംഗി, തന്റെ മുഖം മാത്രമല്ല, ശി
രസ്സു മുഴുവൻ ചേലയാൽ മറച്ച്, വക്കോരുടെ കയ്യടുത്തു
മാറ്റം ഉറപ്പു കരുത്തുതുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ കരുത്തുകെ
ട്ടു നില്ക്കുമ്പോൾ, ആ ഭാമിനിയുടെ നീണ്ടിരുണ്ട മിനുത്ത
ആ കൈകളെപ്പോലെ തലമുടി കരിമ്പാമ്പെന്നപോലെ കാ
ണായിവന്നു. സീതയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട ആ ഏറാ
വും നിഷ്ഠുരമായ മറുപടി കേട്ടിട്ടും ദുർബ്ബലമായ രാവ
ണൻ അടങ്ങിയില്ല.

“ഏതോ, സീതേ, മന്ദമന്ദം എന്റെ അംഗങ്ങളെ മു
ഴുവൻ വേദനിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, സുശ്രോണിയും ചാ
രുമാസിനിയുമായ ഭവതി എന്തെ കാമിക്കുന്നില്ലെങ്കി
ൽ, ഞാൻ ഭവതിയേ തൊടുകയില്ല. ഞങ്ങൾക്കു് ആ
ഹാരഭൂതനായ മനുഷ്യനാണു രാമനെ നിരൂപിപ്പിച്ചു, അ
വനിൽത്തന്നെയാണു ഭവതിയുടെ മനസ്സ് ഇന്നും ഇണ
ങ്ങിനില്ക്കുന്നതെങ്കിൽ, അതിന്നു് എതിരായി ഞാൻ
എന്തൊന്നാണു ചെയ്യേണ്ടതു്?”

ഇങ്ങിനെ രാക്ഷസേശ്വരനായ രാവണൻ അനവ
ദ്വാര്യമായ സീതയോടു പറഞ്ഞിട്ടു് അന്തർധാനം ചെയ്
്തു് ഇപ്പോഴുള്ളിടത്തേക്കു പോയി. ശോകാർത്തമായ വൈ
ദേഹിയായപ്പോൾ, രാക്ഷസികളാൽ പരിചരിക്കുകയും, ത്രിശു
ടയാൽ സേവിതയുമായി അവിടേത്തന്നെ വാണു.

രാമായണം: അഞ്ചാംവണ്ഡം.

സുഗ്രീവന്റെ സംരക്ഷണത്തിൽ സൗമിത്രിയോടു കൂടിയ രാഘവൻ മാല്യവാൻ പർവ്വതത്തിൽ വാണവന്നു. ഒരുനാൾ രാവിൽ ആകാശം നിമ്ബലമായി ശോഭിക്കുകയും, ആ തെളിഞ്ഞ വാനിടത്തിൽ ഗ്രഹങ്ങളും, നക്ഷത്രങ്ങളും, താരങ്ങളും ചുഴന്നു വിതുമടയ്ക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, ആമ്പലിൽനിന്നും താഴെനിന്നുമുള്ള നൂറു മണലുകളിൽ നിന്നും മലകളിൽ കളിച്ചുവന്ന കളിർതെന്തൽ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധയോടെ ഉണർന്നു. രാക്ഷസാലയത്തിൽ ബന്ധനസ്ഥനായി വാഴുന്ന വൈഭാമിയ സൂരിച്ചു ധർമ്മമായ രാമൻ മനസ്സു കെട്ടുകൊണ്ടു പ്രഭാതത്തിൽ ലക്ഷ്മണനേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: -

“ഏകോ, ലക്ഷ്മണ, റീ കിഷ്കിന്ധയിൽ ചെന്നു് ആ കപീന്ദ്രന്റെ ഗതിയെന്താണെന്ന് അറിഞ്ഞുവരണം. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ മാത്രം പണ്ഡിതനായ ആ കൃതജ്ഞൻ ഗ്രാഹ്യമുഷ്ടിയിൽ തികച്ചും മത്തനായി വെന്തിച്ചുപരികയാക്കിയിരിക്കാം. ഞാൻ ആ കലാധമനെ രാജാവായി അഭിഷേചിക്കുകൊണ്ടുണ്ടല്ലോ, ആ മൂലൻ ഇന്നു കരങ്ങുകൾ, കരടികൾ എന്നീ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു മുഴുവൻ സേവ്യനായിത്തീർന്നു്. ആ ബാലിയെ മഹാബാഹുവായ റീന്നോടുകൂടി കിഷ്കിന്ധയിലേ ഉപവനത്തിൽ വെച്ചു ഞാൻ ആർക്കുവേണ്ടി വധിച്ചുവോ, ആ വാനരധമൻ ഭൂമിയിൽ വെച്ചു കൃതജ്ഞനാണെന്നു ഞാൻ

വിചാരിക്കുന്നത്. ആ മുമ്പൻ ഇന്ന് ഈ സ്ഥിതിയിലായതു എങ്ങിനെയെന്നെന്ന് കാക്കുന്നില്ല. തന്റെ പ്രതിജ്ഞയേ തീർച്ചയായും രക്ഷിക്കേണ്ടതാണെന്ന ബോധവും സുഗ്രീവനിലില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. ഉപകാരപരമായ ഈ എന്നെത്തന്നെ അല്ലെങ്കിൽ അർദ്ധഗണിച്ചു, കത്തവ്യകർമ്മം ചെയ്യാതെ, കാമസുഖത്തിൽ മനസ്സു മുങ്ങി, അങ്ങിനെ കഴികയാണു സുഗ്രീവൻ ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ, ആ വാനരനേ ബാലി പോയവഴിക്കുതന്നെ നീ അയച്ചേക്കുക. അഥവാ, ആ കവിശ്രേഷ്ഠൻ നമ്മുടെ കാൽക്കൽത്തന്നെ പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ, ആ കൃതജ്ഞൻ നീ, ഒട്ടും വൈകാതെ ഇവിടെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരണം.”

ഗുരുവാക്യത്തെ അനുസരിച്ച്, ഗുരുഹിതംപോലാല പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഏല്പാഴും സന്നദ്ധനായ ലക്ഷ്മണൻ, ഭാരതവു പറഞ്ഞതുപോലെ അന്യം വില്ലമെടുത്തു ഉടൻ പുറപ്പെട്ടു, കിഷ്കിന്ധാദേശത്തിൽ ചെന്നു തടങ്ങലൊന്നും കൂടാതെ അകത്തു കടന്നു. ശ്രദ്ധനായിട്ടാണു ലക്ഷ്മണന്റെ വരവെന്നു പറഞ്ഞാൽ അറിഞ്ഞു, വിനീതനായി, ദാരങ്ങളോടുകൂടി അരികേ ചെന്നു ആ രാജവീരനേ അർഹതപേലെ സ്വീകരിച്ചു പൂജിച്ചു സംഗീതനാക്കി. ആ സൽക്കാരം കൈക്കൊണ്ടതിൽപ്പിന്നെ, ലക്ഷ്മണൻ ഒട്ടും ഭയംകൂടാതെ രാമവാക്യത്തെ സുഗ്രീവനോട് ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അതെല്ലാം കേട്ടാഴിയാതെ കേട്ടു ഭൃത്യദാരങ്ങളോടുകൂടി ആ വാനരരാധിപനായ സുഗ്രീവൻ കൈകൂപ്പി വണങ്ങിനിന്ന്, നരോത്തമനായ ലക്ഷ്മണനിൽ സംഗീതനായി മറുപടികൊടുത്തു.

“ഹേ, ലക്ഷ്മണ, ഞാൻ ദുബ്ബലിയോ, കൃതഘ്നനോ, നിത്യനോ അല്ല. സീതാദേവിയെ കാത്തുനിൽക്കാൻ പ്രയത്നിച്ചുവെന്നു എന്തെല്ലാമാണെന്നു ഭവാനുഭവമുണ്ടോ! വിനിതനായ വാനരന്മാരോ ഞാൻ സർവ്വകലിലേക്കും അയച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തിരിച്ചുവന്നതിലേക്ക് കരമാസം മാത്രമേ ഞാൻ അപകടകാലമായി കൊടുത്തിട്ടുള്ളൂ. വാങ്ങൂ, പാത്രങ്ങൾ, നമുക്കുണ്ടു, പൂർണ്ണ, ഗ്രാമങ്ങൾ, നഗരങ്ങൾ, ആകരങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെല്ലാം ശരിയായി തെരഞ്ഞെടുത്തുനോക്കുന്നതിന് അർഹതയുണ്ടെന്നു സമർത്ഥമാർ. കരമാസം കൊണ്ട് ചെയ്തതീർക്കുവാൻ എല്ലിച്ച കാര്യത്തേ അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് അർഹത കൈപ്പറ്റിയിട്ടുണ്ട്. അയക്കുവാനും തിരിച്ചുവരാനും ഭവാനുഭവമുണ്ടോ! രാമനോടുകൂടി എന്തൊരു പ്രിയപ്പെട്ടവനായി വരികയും തീർക്കുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യും.”

ധീമന്തയായ സുഗ്രീവൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പോൾ, ലക്ഷ്മണൻ രോഷം വെടിഞ്ഞു മനസ്സു തെളിഞ്ഞു ആ വാനരന്മാരെ അഭിനന്ദിച്ചു. പിന്നീട്, സൗമിത്രി സുഗ്രീവനോടുകൂടി പുറപ്പെട്ടു, മലയാളത്തിൽ വെട്ടുന്ന രാമനേ ചെന്നു കണ്ടു, ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഉണർത്തിക്കൊടുത്തു.

സീതയെ അന്വേഷിക്കുവാൻ ചെന്നു വാനരന്മാർ നൂറുമായിരമായി തിരിച്ചുവന്നു തുടങ്ങി. തെക്കോട്ടു പോയിട്ടുള്ളവരെപ്പോലെ, മറ്റു മൂന്നു ദിക്കിലേക്കും ചെന്നിട്ടുള്ളവരെല്ലാവരും വന്നെത്തി. കടൽ ചുറ്റുന്ന പാലം

ടമെങ്ങും തെങ്ങെങ്ങനോക്കിട്ടും സിതയേയോ രാവണനേയോ കണ്ടുകിട്ടിയില്ലെന്നാണ് അവരെല്ലാവരും പറഞ്ഞത്. തെക്കോട്ടു പോയവർ മടങ്ങിയില്ലായ്കയാൽ ആ വാനരന്മാരിൽ ഉത്തമനായ ചിലരിൽ തനിക്കുള്ള വിശ്വാസത്താൽ രാജവൻ ആശയുറപ്പിച്ചു. എന്തെന്നായി പ്രാണധാരണം ചെയ്തുവന്നു. അങ്ങിനെ മാസം രണ്ടു കഴിഞ്ഞു. കണ്ണാൾ ഏതാനും കുരങ്ങുകൾ തിട്ടക്കത്തോടെവെന്ന് സുഗ്രീവന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്ന്—“മുമ്പു ബാലിയായും, ഇപ്പോൾ ഭവാനായും സംരക്ഷിതമായി, മഹത്തരവും സംവൃഷ്ടവുമായ മധുവനത്തേ, ഭവൻ സീതാനേപഷണത്തിനായി തെക്കോട്ടേക്കു ചിട്ടുള്ള വായുപുത്രനായ ഹനുമാനും, അംഗദനും മറ്റു വാനരശ്രേഷ്ഠന്മാരും കൂടി ആഹാരമാക്കി മരിക്കുന്നു” എന്ന് അറിയിച്ചു. അവരുടേ ഈ അവനയത്തേക്കുറിച്ചു കേട്ടതിൽ കൃതാത്മനായ ഭൃത്യന്മാർ ഇങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്യുമെന്നോർത്ത് സുഗ്രീവൻ കൃതകൃത്യനാകയാണ് ചെയ്തത്. ദേധാവിനായ വാനരേന്ദ്രൻ ഇക്കാര്യം രാമനോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ, തെക്കോട്ടു പോയ കപികൾ സീതയെ കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് ആ രാജാവിന്റെ അനുമാനിച്ചറിഞ്ഞു.

ഹനുമാൽ പ്രമുഖനായവട്ടേ, വഴിക്കു വിശ്രമിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, മാലുവാനിൽ രാമലക്ഷ്മണസന്നിധിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സുഗ്രീവന്റെ മുമ്പിൽ വന്നുചേർന്നു. ഹനുമാന്റെ ആ ഗതിയും ആ മുഖഭാവവും നോക്കിയപ്പോൾ ആ വാനരശ്രേഷ്ഠൻ സീതയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടെ

ന്നു രാമന്നു വിശ്വാസമുണ്ടായി. കൃതാർത്ഥതയാൽ മനസ്സു നിറഞ്ഞ ഹനുമാൽ പ്രമുഖനായ വാനരന്മാർ രാമനേയും സുഗ്രീവനേയും ലക്ഷ്മണനേയും വിധിപോലെ വന്ദിച്ചുനിന്നു.

രാമൻ—എന്നേ നിങ്ങൾ ജീവിപ്പിക്കുമോ? നിങ്ങൾ കൃതകൃത്യരായ്ത്തന്നേയാണോ പണിരിക്കുന്നത്? ഞാൻ യുദ്ധത്തിൽ ശത്രുക്കളേ കൊന്നു സീതയേ വീണ്ടെടുത്തു് അയോദ്ധ്യാരാജ്യത്തെ വീണ്ടും പ്രാപിക്കുമോ? വൈദ്യമിയേ മോചിപ്പിക്കാനേയും, ശത്രുക്കളെ സമരത്തിൽ വധിക്കാനേയും, ഹൃതഭാരണം നിഷിദ്ധനുമായ ഈ നിലയിൽ ഇനി എനിക്കു ജീവിക്കുവാൻ വയ്യ.

ഹനുമാൻ—അല്ലയോ, രാമദേവ, പ്രിയതന്നേയാണു് എനിക്കു ഭവാനോടു പറയുവാനുള്ളതു്. ഞാൻ ആ ജാനകിയെ കണ്ടു. ഞങ്ങൾ ഇവിടേറിനു പുറപ്പെട്ടു വനങ്ങളും പർവ്വതങ്ങളും ആകാശങ്ങളും നിറഞ്ഞു ക്ഷിണദിക്കിൽ പലേടത്തും സഞ്ചരിച്ചു തെരഞ്ഞു നോക്കിക്കൊണ്ടു്, കാലാവധി തെറ്റാ, തളിർ വലഞ്ഞു ഒരു മഹാഗുഹയുടെ മുമ്പിൽ എത്തിച്ചെന്നു. കിടങ്ങു നിറഞ്ഞു് ഇരുട്ടുഞ്ഞു കാഴ്ചപിടിച്ചു വഴി തടഞ്ഞു ബഹുശോഭന ഭൂമി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ആ ഗുഹയിൽ ഞങ്ങൾ കയറിച്ചെന്നു. വളരെ ഭൂമി നടന്നതിൽപ്പിന്നെ, ഒരിടത്തു സൂര്യകിരണങ്ങൾ പ്രകാശിക്കുന്നതും, അവിടെ ഒരു ദിവ്യഭവനം ഉയർന്നിരിക്കുന്നതും ഞങ്ങൾ കണ്ടു്. ആ മന്ദിരം മയമൈശ്വര്യേന

തുപോലെ ശോഭിക്കുന്നു. പ്രഭാവതിയെന്ന താപസി തവസ്സിൽ തവിട്ടുകൊണ്ടു വാഴുന്ന വിടാണത്രേ. അവിടെനിന്നു കിട്ടിയ വിവിധഭോജ്യങ്ങളും വിവിധപാനങ്ങളും ഭുജിച്ചു വീണ്ടും ബലംകൂടിയ ഞങ്ങൾ ആ താപസി പറഞ്ഞുതന്ന വഴിയിൽകൂടി പിന്നേയും നടക്കൊണ്ടു. ആ പ്രദേശത്തുനിന്നും, പിന്നീട്, ഞങ്ങൾ എത്തിയതു സമുദ്രതീരത്താണ്. സാമ്രാജ്യം, മലയം, ദർഭരം എന്നീ മഹാഗിരികൾ കണ്ടു ഞങ്ങൾ മലയത്തിൽ കയറി, അതിന്നരികെയുള്ള സമുദ്രത്തേ നോക്കിക്കൊണ്ടു മനസ്സ് ഏറിത്തുടച്ചൊരിഞ്ഞു ഉഴന്നുഴറി ജീവിതത്തിൽ തീരം നിരാശനായി നിന്നു. മത്സ്യങ്ങളും മുതലുകളും തിമിംഗലങ്ങളും നിറഞ്ഞു അനേകശതമോളമുറ വിസ്തൃതമായിരിക്കുന്ന ആ മഹോദധിയെ കണ്ടു മുന്നോട്ടു കടക്കുവാൻ ആ വരതേ ടുടവിതരായിത്തീർന്ന ഞങ്ങൾ നിരാശാരവൃതത്തേ കൈക്കൊണ്ടു അവിടെ ഇരുന്നു. ഞങ്ങൾ കാഴ്ചയ്ക്കു പറയുന്നതിനിടക്കു കഴുത്തുലവനായ ജടായുവിനക്കുരിച്ചു പ്രസ്താവമുണ്ടായി. ഉടനേ, പർവ്വതശ്രാഗംപോലെ ഉയർന്ന ചേലാരൂപവും, മരൊരുഗരൂപമെന്നപോലെ ഭയാപഹനമായ ഒരു പക്ഷി ഞങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ വന്നു. ഞങ്ങളേ ഭുജിക്കുവാൻ കരുതിക്കൊണ്ടു അരികു വന്ന അവൻ ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞുതരിച്ചത് —

“ഹേ, ഹേ, എന്റെ ഭ്രാതാവായ ജടായുവിനേക്കുറിച്ച് ഇവിടെ ആരാണു പ്രസ്താവിച്ചത്? ആ ജടായുവി

ഒൻ ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവായി, സമ്പാതിയെന്ന പേരായ പക്ഷിരാജനാണു ഞാൻ. ഞങ്ങൾക്ക് അന്യോന്യമുണ്ടായ സ്വർഗ്ഗാൽക്കൽ ഞങ്ങൾ സുഖമാഗ്നത്തിലേക്ക് ഉയരുകയുണ്ടായി. അതിൽ എന്റെ ചിറകുകൾ ദഹിച്ചുപോകയാണുണ്ടായത്. ആ ആപത്തു ജടായുവിനുണ്ടായില്ല. എന്റെ പ്രിയ ഭ്രാതാവായ ആ ഗുഹ്വരനാഥനെ അനുമാനം എനിക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ചിറകെറിഞ്ഞുപോയ ഞാൻ ഈ മഹാഗിരിയിൽ വീണു. അപ്പോൾമുതൽ ഞാൻ ഇവിടെയാണു പാതുവരുന്നത്.”

ഇതുകേട്ട്, ഞങ്ങൾ, ആ പക്ഷിയുടെ ഭ്രാതാവു ഹതനായതും, ഭവൻ വ്യസനത്തിലായതും ചുരുക്കത്തിൽ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ഈ കൊടുതായ അപ്രിയവാർത്ത കേൾക്കയാൽ വിഷണ്ണചിത്തനായിത്തീർന്നുസമ്പാതിക്ക് ആരാണു രാമനെന്നും ആരാണു സീതയെന്നും, ജടായു എങ്ങിനെയോണു ഹതനായതെന്നും വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞുകേൾക്കുവാനു ആശയുണ്ടായി. അതിനുള്ളും, ഭവൻ വ്യസനമുണ്ടായത് എങ്ങിനെയെന്നും, ഞങ്ങൾ അവിടെ പ്രായോപവേശം ചെയ്യുമാറായത് എങ്ങിനെയെന്നുള്ള പൂർവ്വാനുമാർശം കണ്ടാഴിയാതെത്തന്നെ ഞങ്ങൾ വിസ്തരിച്ചു. ഉടനെ ആ പക്ഷിരാജൻ ഞങ്ങളെ ഏഴുനേളിച്ചു, താൻ രാവണനേയും, ആ രാക്ഷസന്റെ മഹാപുരിയായ ലങ്കയേയും അറിയുമെന്നും, സമുദ്രതീരത്തിൽ ത്രിശുലഗിരിയുടെ താഴ്വരയിലായി ലങ്കാപുരം താൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നും, അവിടെ തിച്ഛയായും വൈഭവിയേ

കാണാമെന്നും ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. തൽക്ഷണം ഞങ്ങൾ ഏഴുപേരും കടൽ ചാടിക്കടക്കേണ്ടത് എത്തിനേയെന്ന് ആലോചിച്ചുതുടങ്ങി. സമുദ്രത്തെ ലംഘിക്കുന്നതിന്നു മറ്റൊരു കരുങ്ങുന്നില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, ഞാൻ എന്റെ പിതാവിനെ എന്നു ത് ആചരണിപ്പിച്ച് ആ വൻകടലിന്റെ അക്കരയിലേക്കു കുതിച്ചുചാടി. ജലരാക്ഷസിയെ കൊന്നു നൂറുയോജന വിസ്തീർണ്ണമുള്ള മഹാസംഗമം കടന്നു ലങ്കയിൽ ചെന്നു രാവണന്റെ അനുചരന്മാരിൽവെച്ചു ഞാൻ സതിയായ സീതയേ കാണുകതന്നെ ചെയ്തു. ഭർത്താക്കന്മാരിൽ ലാലസയായി, ഉപവാസശീലയായി, തപസ്വനിയായി, ദീനയും, കൃശയുമായി, ജടിലയും, മലവകിലയുമായി അവിടെ വാഴുന്ന ആ പാവപ്പെട്ടവൾ സാക്ഷാൽ സീതതന്നെയാണെന്നു പലതരം ലക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു, വിജനത്തിൽവെച്ച് ആ അത്യുയടെ മുമ്പിൽ ചെന്നു വൃതാന്തമെല്ലാം ഉണർത്തിച്ചു—

“അല്ലയോ, സീതേ, ഞാൻ രാമന്റെ ദൂതനായിവന്നിട്ടുള്ള വായുപുത്രനായ വാനരനാണ്. ഭവതിയെ കാണാൻ കൊതിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ആകാശമാഗ്നത്തിൽ കൂടിയാണ് ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നത്. രാജപുത്രനാകും ഭാരതാക്ഷന്മാരുമായ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ കപീന്ദ്രനായ സുഗ്രീവന്റെ പരിരക്ഷയിൽ കശലികളായി വാഴുന്നുണ്ട്. സൗമിത്രിയേടേകൂടിയ രാമൻ ഭവതിയോടു കശലം പറയുവാൻ എന്തേ എല്ലിച്ചിരിക്കുന്നു. സഖിതപംകെണ്ടു സുഗ്രീവനും ഭവതിയോടു കശലപ്രശ്നം ചെയ്യുന്നു. സമു

വാനരന്മാരോടുകൂടി ഭവതിയുടെ ഭർത്താവ് ഉടനെ ഇവിടെ വരും. ഫേ, ദേവി, ഞാൻ രാക്ഷസനല്ല വാനരനാണെന്നു ഭവതി വിശ്വസിച്ചുവല്ലോ!”

ഒട്ടിട ചിന്തിച്ചുനിന്നതിൽപ്പിന്നേയാണു സീതയിൽനിന്ന് ഇതിന്നു മറുപടി പറഞ്ഞത്.

സീത—അവിസ്മയൻ മുഖപറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്ന്, ഭവൻ ഹനുമാൻ തന്നെയെന്ന് എനിക്ക് അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വൃദ്ധജനസമ്മതനായ രാക്ഷസനാണ് ആ അവിസ്മയൻ. ഭവാനെപ്പോലെയുള്ള സചിവന്മാരാൽ ആവൃതനായിട്ടാണു സുഗ്രീവൻ വർത്തിക്കുന്നതെന്ന് ആ രാക്ഷസൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇനി, മഹാബാഹുവായ ഭവൻ പോയിക്കൊണ്ടുവല്ലോ!

ഇത്രയും പറഞ്ഞു സീതാദേവി എന്റെ കൈവശം ഈ രത്നം തന്നു. ഈ രത്നത്തെക്കൊണ്ടാണ് അനിനിതയായ വൈദ്യേമി ഇത്രയും കാലം പ്രാണധാരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. വിശ്വാസത്തിനുവേണ്ടി ജ്വരം കി എങ്ങനാട് ഒരു പൂർവ്വകഥ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ചിത്രകൂട മഹാഗിരിയിൽവെച്ചു പുരുഷപ്രാശ്നായ ഭവൻ ഒരു കറകനിൽ പൂർത്തപ്പെട്ടുകൊണ്ട് എയ്യുകയുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണ് അടയാളത്തിനായി പറഞ്ഞുതന്ന ആ കഥ. പിന്നീട്, ഞാൻ രാക്ഷസന്മാരോടൊന്നിച്ച് എന്തെ ബന്ധിപ്പിക്കുകയും, ഞാൻ ആ ലങ്കാപരിയേ ദാമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്രയും കഴിഞ്ഞിട്ടാണു ഞാൻ ഇങ്ങു തിരിച്ചുവന്നിരിക്കുന്നത്.

ഈ പ്രിയവർത്തമാനം കേട്ടു രാമൻ ഹനുമാനെ

അഭിനയിച്ചു. അങ്ങിനെ ആ വാനരശ്രേഷ്ഠന്മാരോടുകൂടി രാമൻ മല്യവാനിൽ വാണവരവ, സുഗ്രീവജ്ഞനായ വാനരന്മാർ കൂട്ടംകൂട്ടമായി അവിടെ വന്നു ചേർന്നു ടങ്ങി. ബാലിയുടെ ശപത്തുനായ ശ്രീമാൻ സുഷേണന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ തരസപികളായ ആയിരംകോടിയും, വാനരേന്ദ്രന്മാരും മഹാവീര്യന്മാരുമായ ഗജന്ദരയും ഗവയന്ദരയും നേതൃത്വത്തിൽ വേറെ ചേരെ ഒരു കോടിയും, ഭീമദശനനും ശോചാംശുലഭനുമായ ഗവാക്ഷന്റെ മേൽനാട്ടത്തിൽ ആരായിരം കോടിയും, ഗന്ധമാദനത്തിൽ വാഴുന്ന വിപ്രാതനായ ഗന്ധമാദനന്റെ കീഴിൽ ആരായിരം കോടിയും, മേധാവിയും ഏറ്റവും മഹാബലനുമായ പനസന്റെ ആധിപത്യത്തിൽ അഞ്ചും, പത്തും, ചന്തിരണ്ടും, മുപ്പതും കോടിയും വാനരയോധന്മാർ കിഷ്കിന്ധയിൽ വന്നു നിറഞ്ഞു. ഭീമഭതജസ്സേറിയ മഹാസൈന്യത്തോടുകൂടി അതിവീര്യവാനും, വാനരവൃദ്ധനും ശ്രീമാനുമായ ദധിമുഖൻ സുഗ്രീവസൈന്യത്തിൽ സമ്മേളിച്ചു. ഭീമകർമ്മക്കളായ ആരായിരം കോടി കരിംകരടികളോടുകൂടി ജംബവാനും ഇക്കൂട്ടത്തിലുണ്ട്. ഇവരും വാനരവീരന്മാരായ മാറുംവ്യം പേരുംരാമകാൽത്തിനായി സന്നദ്ധരായി. ഗിരികൂടത്തുലുന്മരായ വാനരന്മാർ സിംഹത്തേപ്പോലെ ഗർജ്ജിക്കയും, അങ്ങിങ്ങു പറയുകയും ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നു സർവ്വത്രയോരശബ്ദം മുഴങ്ങി. ആ വാനരവീരന്മാരിൽ പദ്മതത്തുലുന്മാരും, മഹാഷുനന്ദിനും, ശരത്കാലത്തിലെ വെൺമുക്തിപ്പാലെ വിളങ്ങുന്നവരും ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അവ

ർ മേല്പോട്ട ചാടിയും കിഴ്ന്നോട്ടു തുളിച്ചും, കുതിച്ചു പാഞ്ഞും ദിക്കെങ്ങും പൊടിപറപ്പിച്ചു. നിറക്കടൽപോലെ പരന്ന ആ വാനരമഹാസൈന്യം സുഗ്രീവന്റെ അനു മതിപ്രകാരം അവിടെവാണുവരവെ, എല്ലാദിക്കുകളിൽ നിന്നും വാനരേന്ദ്രന്മാരെല്ലാവരും വന്നെത്തിക്കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ ശുഭതിമിയിൽ, പ്രശസ്തനക്ഷത്രത്തിൽ സമുളു ണ്തത്തിൽ, ലോകങ്ങൾ കലുങ്ങുമാറു, സൈന്യവൃദ്ധം ച മച്ച സുഗ്രീവനോടുകൂടി ശ്രീമാനായ രാഘവൻ കിഷ്കി ണ്ഡയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. സൈന്യമുഖമായി നിന്നതു വായുപുത്രനായ ഹനുമാനാണു. മദ്ധ്യഭാഗത്തെ സംര ക്ഷിച്ചതു നിർഭയനായ സൗമിത്രിയാണു. ഉടുമ്പിൻതോ ൽക്കൊയ്യറ ചാത്തി, വാനരവീരന്മാരാൽ പരിപാരിത ന്നാരായി നടക്കൊള്ളുന്ന ആ രാഘവന്മാർ ഗ്രഹങ്ങളോ ടുകൂടിയ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരോപ്പോലെ പരിശോഭിച്ചു. കല്പ കളും, പയിൻ, പന മുതലായ മരങ്ങളും ആയുധങ്ങളാ ൽ എന്നിവ ആ വാനരസൈന്യം സൂര്യോദയംതോറും പരപ്പേറിയ വിളഞ്ഞ നെൽപയൽപോലെ കാ ണായിവന്നു. നളൻ, നീലൻ, ഗദൻ, ക്രാധൻ, മൈ ളൻ, ദ്രിവിദൻ എന്നിവരാൽ പരിപാരിതമായ ആ മഹാസൈന്യം രാമകാര്യസിദ്ധിക്കായി എന്തും ചെയ്യുവാൻ തുനിഞ്ഞുകൊണ്ടാണു യാത്ര തുടർന്നത്. ഫലമൂല ണ്ടും, മധുമാംസങ്ങളും, ശുദ്ധജലവും ധാരാളമായുള്ള മേന്മകൂടിയ പലതരം ശുഭപ്രദേശങ്ങളിലും മലയിൻ താഴ്വരകളിലും തങ്ങിത്തങ്ങിക്കാണു് ആ വാനര സൈന്യം, ഒടുവിൽ, സമുദ്രതീരത്തിൽ എത്തി. നിര

ക്കേ കൊടികളിയൻ ആ പെരുമ്പട അവിടേ മറ്റൊരു വൻകടൽപോലെയായി. അവർ ആ സമുദ്രതീര വസ്തിയിൽ താമസം ഉറപ്പിച്ചു. ഇനി ഈ സമുദ്രം എങ്ങിനെയൊക്കെ കടക്കേണ്ടത്? അതുതന്നെയാണ് ഈ അവസരത്തിൽ ശ്രീമാനായ ദാശരഥി വാനമുഖ്യനാരുടെ മദ്ധ്യത്തിൽവെച്ചു സത്രിവനോടുകൂടി ആലോചിച്ചത്.

“ഈ സമുദ്രത്തെ ലംഘിക്കുന്നതിന്നു നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും സുസമ്മതമായ ഉപായം ഏതാണ്? ഏറ്റവും മഹത്തരമായ സേനയാണിത്. സമുദ്രമാവട്ടെ, ഏറ്റവും ദൃഢമായിരിക്കുന്നതുമുണ്ട്.”

അപ്പോൾ മാനംകൂടിയ ചില വാനരന്മാർ തങ്ങൾ കടൽ ചാടിക്കടക്കുവാൻ സമർത്ഥന്മാരാണെന്നു വാദിച്ചു. എന്നാൽ, അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതിന് യോഗ്യനാക്കെല്ലാവർക്കും കഴിയുന്നതല്ലല്ലോ. തോണികളേയും മറ്റു പലതരം ജലയാനങ്ങളേയും കൊണ്ട് അക്കര ചേരാമെന്നു വേദം ചിലർ പറഞ്ഞു. ഇതൊന്നും ശരിയായ ഉപായമല്ലെന്നാണു രാമൻ സാന്ത്വനപൂർവ്വകം ആ വാനരന്മാർക്ക് മറുപടി കൊടുത്തത്.

രാമൻ—നിങ്ങളുടേ ഈ മനോഹതി ഒട്ടുതന്നെയുക്തമല്ല. ഒരുനൂറു യോജന വിസ്താരം കൂടിയ മഹാസമുദ്രമാണിത്. ഈ വാനരന്മാരെല്ലാവർക്കും ഈ കടൽ ചാടിയോ നീന്തിയോ കടക്കുവാൻ തീർച്ചയായും കഴികയില്ല. തോണികളിൽ കയറി അക്കരയിലേക്കു ചെല്ലാമെന്നുവെച്ചാൽ, ഈ സൈന്യത്തിന്നു മുഴുവൻ

കയറുവാൻ വേണ്ടന്നേടത്തോളം ജലയാനങ്ങൾ ഇവിടേയില്ല. ഏതാനും തോണികൾ ഇവിടെ കിടക്കുന്നവനാം ഉപയാഗിച്ചാൽ, അതു വാണിജ്ഞാർക്കു ദോഷമായിവരും. അത്തരം ദോഷം ഏകദേശം ഉണ്ടാകാത്തതുവരെ തീർച്ചയായും ചെയ്തയില്ല. വിശേഷിച്ചു, നമ്മുടെ ഈ പരന്ന പെരുമ്പട തോണികളിൽ യാത്ര ചെയ്താണെങ്കിൽ ഈ സൈന്യത്തേ പഴതുടന്നാക്കി നശിപ്പിക്കുവാൻ ശത്രു അമാന്തിക്കയില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട്, ജലയാനങ്ങളിൽക്കൂടി കടൽ കടക്കുകയെന്ന കാര്യം ഏനിക്കു കട്ടം തരുന്നില്ല. ഞാൻ കണ്ടുവന്ന വഴി, ഈ സമുദ്രത്തേ വഴിപോലെ ആരായിച്ചു പ്രസാദിപ്പിക്കുകയെന്നാണ്. ഉപവസിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ഇവിടെ കിടക്കും. അപ്പോൾ സമുദ്രം നമുക്കു വഴികുറന്നിട്ടു തരാതിരിക്കയില്ല. അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, ഞാൻ ഈ സമുദ്രത്തേ, അഗ്നിയേക്കാൾ ഉജ്വലവും, വായുവേക്കാൾ വേഗവും കൂടി അപ്രതിഫലമായ മഹാസംഭരണ നിശ്ശേഷം ദഹിപ്പിക്കും.

ഉടൻ, രാഘവൻ സൗമിത്രിയോടുകൂടി ആചമിച്ച കടൽക്കരയിൽ കുഴപ്പല്ല വിരിച്ച് അതിനേൽ വിധിപോലെ കിടന്നു. അങ്ങിനെ കിടക്കുമ്പോൾ, നദനദീനാഥനും, ജലജീവികളെല്ലാം ആവൃത്തനും, ശ്രീമാനായ സാഗരദേവൻ രാഘവനു സ്വപ്നത്തിൽ കാണായിവന്നു. അനേകശതം രത്നാകരങ്ങളോടുകൂടിയ ആ ദേവൻ “അല്ലയോ, കൗസല്യാപുത്ര” എന്നിങ്ങിനെ സമധാരം വിളിച്ചിട്ട് വേണ്ടുന്നതെന്തെന്നു ചോദിച്ചു.

“പുരുഷശ്രേഷ്ഠനായ ഞാൻ എന്തൊരു സാമാന്യമാണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞാലും! ഞാനും ഇഷ്ടപ്രകാരം ജീവിക്കണം; ആ നിലയ്ക്കു ഞാൻ ഭവാനേർ മന്ദം തിയാണല്ലോ.”

രാമൻ — നദീപതിയായ ഭവൻ ഈ സൈന്യത്തിന്നു വഴിതരണമെന്നാണ് എന്റെ ഇച്ഛ. ആ വഴിയൽക്കൂടിച്ചെന്ന് ആ പെരുമ്പുഴയായ മനോരമയെന്നു എനിക്ക് കൊല്ലണം. ഞാൻ ഇങ്ങിനെയാചിച്ചിട്ടും എനിക്ക് ഭവൻ മാത്രം തരാതിരുന്നത്, ദിവ്യസൗന്ദര്യം പ്രയോഗിച്ചു ഞാൻ ഭവാനെ ശോഷിപ്പിക്കും.

ഈ രാമവാക്യത്താൽ മനസ്സു മുറിച്ചെട്ട സമുദ്രം കൈകൂപ്പി നിന്നുകൊണ്ടാണ് മറുപടി കൊടുത്തത്. —

“ഭവാനോടു എതിർപ്പാൻ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ ഭവാനുടേതല്ല വിപ്ലവകരനാകയില്ലെന്ന് അറിയേണ്ടതാണ്. എന്റെ വാക്കു കേട്ട ഭവൻ കർത്തവ്യത്തേ ചെയ്താലും ഭവാനേർ ആജ്ഞയേ അനുസരിച്ചു ഞാൻ ഈ സൈന്യത്തിന് അക്കരകടക്കുവാൻ വഴികൊടുത്താൽ, ചാപബലത്തേ അവലംബിച്ചു മറ്റു ജീവരും എന്നോട് ഈ വിധം ആജ്ഞാപിച്ചാൽ അതുകൊണ്ട്, വേദം പ്രകാരത്തിൽ ഭവൻ പ്രവർത്തിക്കേണമെന്നാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്. ഈ വാനരസൈന്യത്തിൽ നട്ടുനന്നു പോയ ഒരു ശിശുപ്രവരനാണ്. ആ ബലവാൻ ദേവശിപ്പിയായ വിശ്വകർമ്മാന്റെ പുത്രനാണ്. വിറക്കോ, കല്ലോ, പൂപ്പോ ആ വാനരവീരൻ എനിക്ക് എറിയുന്നതായാൽ അതൊക്കെയും ഞാൻ താങ്ങിനിന്നുകൊള്ളാം. ഒടുവിൽ അതെല്ലാം

ചേൻ ഈ സൈന്യത്തിന്നു നടന്നുചെല്ലുവാൻ ഉതകുന്ന സേതുവായിത്തീരും.”

ഇങ്ങിനെ കത്തവ്യത്തേ അറിയിച്ചു സമുദ്രഭേൻ മറഞ്ഞു. ഉടനേ നളനേ വിളിച്ച് “ഈ സമുദ്രത്തിൽ ചിറ കെട്ടുകയാണ് ഇപ്പോൾ ഭവാൻ ചെയ്യേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്” എന്നും “അതിന്നു ഭവാൻ ശക്തനാണെന്നാണ് എന്റെ മതം” എന്നും രാമൻ പറഞ്ഞു. അതിനണ്ണു രാഘവന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സേതുബന്ധം നടന്നു. പത്തുയോജന വീതിയും നൂറു യോജന വീതി വുമുള്ള അതിന്നു നളസേതുവെന്ന വിഖ്യാതി ഭൂമിയിലെങ്ങും പാമ്പ് ഇന്നും നിലനിന്നുവരുന്നു.

രാമായണയേ അനുസരിച്ചു ഗിരിമുഖ്യനായ നളൻ ചിറകെട്ടിക്കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ, രാക്ഷസേന്ദ്രന്റെ ഭ്രാന്തമായ വിഭീഷണൻ തന്റെ നാലു സചിവന്മാരോടുകൂടി അവിടെ വന്നു. ആ ധർമ്മരാധിനേ മഹാമനസ്വിയായ രാമൻ സ്വാഗതത്തോടെ കൈക്കൊണ്ടു. രാവണന്റെ ചാരനായിരിക്കുമോ ഈ രാക്ഷസൻ എന്നു സുഗ്രീവൻ ശങ്കിക്കയുണ്ടായി. രാഘവനാകട്ടെ, വിഭീഷണന്റെ ചേപ്പുകളും ഇംഗിതങ്ങളും ആ ചാരങ്ങളും നിഷ്പേക്ഷമായിരിക്കുന്നതു കണ്ടു ഹാർദ്ദമായ സന്തുഷ്ടിയോടെ ആ രാചണാനുജന സൽക്കരിക്കുവാൻ മടിച്ചില്ല. അന്നുതന്നെ വിഭീഷണനെ സർവാക്ഷസന്മാരുടേയും രാജാവാക്കി രാമൻ അഭിഷേകം ചെയ്തു. ആ നിശാചാശ്രേഷ്ഠൻ രാമന്റെയെന്നപോലെ ലക്ഷ്മണന്റെയും മന്ത്രസചിവനും സുഹൃത്തുമായി വർത്തിച്ചു. വിഭീഷണനെ

താപോലെയൊണ് രാമൻ സൈന്യത്തോടുകൂടി സേതുവഴിക്ക് ആ മഹാസമുദ്രം കടന്നത്. ഒരു മാസംകൊണ്ടു വാനരസൈന്യം അക്ഷരയിലെത്തി. രാമൻ ലങ്കയിൽ കടന്ന ഉടനെ വാനരന്മാരെ നിയോഗിച്ചു; അവർ വിടത്തേ വലിയ വലിയ പല പല ഉദ്യോഗങ്ങളേയെല്ലാം പലമട്ടു തകർത്തുവിട്ടു. ഇത്രയുമായപ്പോൾ രാവണന്റെ മന്ത്രിമാരായ ശുകസാരണന്മാർ വാനരരുപം ധരിച്ചു രാമസൈന്യത്തിൽ കടന്നുകൂടി. അവരോട് വിഭീഷണൻ കണ്ടറിഞ്ഞു പിടിച്ചുകെട്ടി രാമന്റെ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കി അപ്പോൾ ആ നിശാചരന്മാർ സ്വന്തം രാക്ഷസരൂപംതന്നെ കൈക്കൊണ്ടു രാമനെ അയ്യോം പ്രാപിച്ചു. അവരോക്കൊണ് രാവണസൈന്യത്തെ കാണിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നെ അവരോ വിട്ടയക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ഫലമൂലങ്ങളും ജലവും സമൃദ്ധമായുള്ള നഗരോദ്യാനത്തിൽ വാനരസൈന്യത്തെ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തി രാമൻ വിധിപോലെ പരിരക്ഷിച്ചുവന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ പ്രാജ്ഞനായ അംഗദനോ രാവണന്റെ അടുക്കലേക്കു ഭൂതനായി അയക്കുകയുണ്ടായി.

രാമായണം: ആറാം ഖണ്ഡം.

രാമലക്ഷ്മണന്മാർ വാനരസൈന്യത്തോടുകൂടി വന്നിരിക്കുന്നതറിഞ്ഞ് രാവണൻ ലങ്കയിൽ യുദ്ധസംബന്ധമായ ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം വിധിപോലെ ചെയ്തുവെച്ചു.

ഉറപ്പേറിയ മന്ത്രികളും കമാനങ്ങളും പ്രകൃത്യാ ദുരായൺമാണു ലങ്കാപുരി. മത്സ്യങ്ങളും മുതലുകളും നിറഞ്ഞു ഏററവും ആഴം കൂടി, നിരക്കു കരിങ്ങാലിക്കു റി. നാട്ടി തികച്ചും ദുർലഭമായി എഴു കിടങ്ങുകൾ അവിടെയുണ്ട്. എരികല്ലുകളും മറ്റും യഥാസ്ഥാനം തയ്യാറാക്കിവെച്ചു, ശത്രുക്കൾക്കു കടക്കാവതല്ലാത്ത യന്ത്രവാതിലുകളോടുകൂടിയവയാണു് അവ. പാമ്പുകളെ അടക്കിവെച്ചിട്ടുള്ള കടങ്ങളും നാഞ്ഞുറണപ്പൊടിയും അവയിൽ അവിടവിടെ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉലക്ക, തീക്കൊള്ളി, കൂരമ്പ്, ഗദ, വെണ്ടഴി, ശതപ്പി, മുറുത്തടി, മുതലായ ആയുധങ്ങൾക്കൊന്നിനും അവിടെ കറവില്ല. പൂരദപാരങ്ങളിലെല്ലാം ചരങ്ങളും അചരങ്ങളുമായ മഹാസ്തംഭങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടവിടെ കാലാർപ്പട, കതിരപ്പട, ആനപ്പട എന്നിവയാൽ ബഹുലമാണു്. ഇങ്ങിനെയുള്ള ലങ്കാപുരിയിൽ ദ്വാരദേശത്തേ പ്രാപിച്ചു, രാക്ഷസേന്ദ്രൻ അറിയേത്തക്കൊരാളുതനായ അംഗദൻ അകത്തു കടന്നു. ആ മഹാബലൻ ബഹു ബഹു രാക്ഷസകോടികളുടേ മദ്ധ്യത്തിൽ, മേഘമാലകൾ ചുഴുന്ന ആദിത്യനെന്തപോലെ ശോഭിച്ചു. അമാത്യന്മാരാൽ ആവൃതനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പൌലസ്ത്യനായ രാവണന്റെ മുമ്പിൽ നിൽക്കുകയെന്നു വാഗ്ധിയായ അംഗദൻ ആ രാക്ഷസേന്ദ്രനെ സംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ടു രാമസന്ദേശത്തെ അറിയിച്ചതായിതു്:—

‘രോജാവേ, ഭവൻ ശ്രദ്ധയോടെ കേട്ടു്, അതിന്നു

ണ്ണ യഥാവസരം ചെയ്യേണ്ടതിലേക്കു മഹാ യശസ്വി
 യും കോസലേന്ദ്രനുമായ രാഘവൻ ഭവാനാട്ടു പറയു
 ന്നതു് എന്തെന്നു കേട്ടാലും:—ദുരതനാവും ദുന്യനുമാ
 ണെ രാജാവെങ്കിൽ ആ രാജാവിനുള്ള ദേശങ്ങളും നഗ
 രങ്ങളും അവനയത്താൽ നശിച്ചുപോകും. സീതയേ അ
 പഹരിച്ച് എനിക്കു ഒരറ്റു ചെയ്തിരിക്കുന്നതു ഭവാനു് മാ
 ത്രമാണെങ്കിലും, ഭവാനു് മാത്രമല്ല, ഭവാനേ സംബ
 ങ്ധിച്ച മറ്റൊല്ലാവരും വധാർഹനായിട്ടാണു തീന്നിരി
 ക്കുന്നതു്. ബലഗർവ്വത്തിന്റെ ആവേശത്താൽ ഭവാനു് മു
 വ്വ വനവാസികളായ മുനികളെ ഹിംസിക്കയും ദേവ
 നാഥെ അവമാനിക്കയും രാജർഷികളേ കൊല്ലുകയും
 ചെയ്തുവന്നിരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളേ പിടിച്ച്, അവർ കര
 യുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ ഭവാനു് വധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ
 വക ദുന്യനുളടേയെല്ലാം ഫലം ഇപ്പോൾ ഇതാ അ
 ട്ടത്തെത്തിയിരിക്കുന്നു. ഭവാനെ അമാത്യന്മാരടക്കം
 ഞാൻ കൊല്ലാതെ വിടുകയില്ല. ഛോ, നിശാചാ, മനു
 ഷ്യനായ ഈയുള്ളവനുള്ള ധനുവീച്ചുണ്ടെ ഭവാനു് കണ്ടു്
 കൊള്ളുക. ആണത്തമുണ്ടെങ്കിൽ ഭവാനു് ഏതോട്ടു
 പൊരുതുവാൻ വരണം. ഭവാനു മോചനം വേണമെ
 ന്നെന്നെങ്കിൽ, ജാനകിയെ ഉടൻ വിട്ടയക്കണം. അ
 ണ്ടിങ്ങനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഞാൻ കൂമ്പുകളെക്കൊണ്ടു്
 ഈ ലോകത്തെ അരാക്ഷസമാക്കിത്തീക്കും.

ദൂതൻ പറഞ്ഞ ഈ പരുഷവാക്കുകൾ കേട്ടു് അമ
 ള്ളം പെരുത്ത രാവണൻ ക്രോധാധിക്യത്താൽ മതിമറ
 ന്നുപോയി. സ്വാമിയുടേ ഇംഗിതത്തെ ഗ്രഹിച്ചു നാലു

രാക്ഷസന്മാർ പെട്ടെന്നു ചാടിപ്പൊങ്ങി, വ്യംഭരം പക്കി കളഞ്ഞെന്നുപോലെ അംഗദന്റെ നാല് അംഗങ്ങളിൽ പിടിച്ചു. അപ്പോൾ, തന്റെ അവയവങ്ങളെ ഗ്രാമി ചിട്ടുള്ള ആ രാക്ഷസന്മാരോടുകൂടി അംഗദൻ ആകാശത്തിലേക്കുയർന്നു മാളികയിലേക്കു ചാടി. ഉപേക്ഷിച്ചുപോയ ആ ചാട്ടത്തിൽ രാക്ഷസന്മാർ നാൽപ്പതും പിടിവിട്ട് തെരിച്ചുവീഴുകയാൽ ആ വീഴ്ചയിൽ ഏറ്റവും അടി കൈയ്ക്കു ഹൃദയം പിളർന്നു അവർ ഏറ്റവും പീഡിതരായി. അംഗദനാവട്ടേ മാളികകളിൽ നിന്നു കാലുനീക്കിപ്പോയി ചാടി രാമസന്നിധിയെ പ്രാപിച്ചു. ലങ്കയിൽ നിന്നു പാഞ്ഞെത്തിയ തേജസ്വിയായ ആ ബാലിപുത്രൻ വൃത്താന്തമെല്ലാം കേൾക്കുമ്പോൾ ഉണർന്നു, ആ രാജാവിന്റെ അഭിമാനത്തെ കൈക്കൊണ്ട് അവിടെ വിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം, രാജാവിന്റെ വായുവേഗംകൂടിയ വാനന്മാരോടുകൂടി നിരോധിച്ചു, ലങ്കയിലെ മതിൽ കെട്ടിനെ അടിച്ചുതകർത്തി. കടക്കുവാൻ ദുഷ്കരമായതെങ്കിലും കോട്ടവാതിൽ വിജയിച്ചെന്നതും ജാതുകന്മാരായും പുരസ്കരിച്ചുപോയ ലക്ഷ്മണൻ പിടിച്ചുതള്ളി. ഉടനെ വിവിധവർണ്ണ കലർന്ന നൂറായിരം ചോടി യുദ്ധശബ്ദമുള്ള വാനന്മാർ ലങ്കയിലേക്കു കൂട്ടംകൂട്ടമായി ചാടിത്തുടങ്ങി. തുടകവിത്തു കണക്കൽവരെ കൈകൾ നീണ്ടു മുന്നോട്ടു ധൂമ്രവർണ്ണമായ കരകളും ലങ്കയിൽ കടന്നു. തുളിച്ചാടിയിരുന്ന വാനന്മാരുടെ ഓട്ടവും ചാട്ടവുംകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽനിന്നുയന്നു ധൂമ്രവർണ്ണ

ലത്താൽ സൂര്യൻ നിശ്ചയമായി മറഞ്ഞുപോയി. ചെ
 ന്നക്കുതിർപ്പോലെയും, വാകപ്പുപോലെയും ബാലാക്കനെ
 പ്പോലെയും നിറം ചേർന്ന വാനരന്മാരാണ് ആ കോട്ട മുഴു
 വൻ മഞ്ഞുജീച്ച കാണായിവന്നു. അവരെക്കണ്ടു സ്രീ
 വൃദ്ധന്മാരടക്കം സർവ്വരാക്ഷസന്മാരും വിസ്മിതരായി. ആ
 വാനരന്മാർ കയ്യടക്കാൽ അവിടെയുള്ള മണിസ്തംഭങ്ങളേ
 യും, ചുറ്റുമിരിക്കലുള്ള ഗുഹങ്ങളുടെ മുടികളേയും,
 മാളികകളേയും തകർത്തു പൊടിപെടുത്തുകയും യന്ത്ര
 ങ്ങളെ ഉഴരിയെറിയുകയും, ആയുധങ്ങളെ യെല്ലാം താറുമാ
 രാക്കിച്ചിതറിയിടുകയും ചെയ്തു ലങ്കാമദ്ധ്യസ്ഥിയിൽ അതി
 ഘോരമായ ശബ്ദം മുഴക്കി. കോട്ടക്കാവചാളികളായി
 നിന്നിരുന്ന ഏതാനും രാക്ഷസഗണങ്ങൾ പാഞ്ഞുവരുന്ന
 കവികളെക്കണ്ടു കൂട്ടത്തോടെ കാടിയിറങ്ങി. അ
 പ്പോൾ, ലങ്കാധിപന്റെ നിയോഗപ്രകാരം, വികൃതാകാ
 രന്മാരും, ഇഷ്ടപോലേ രൂപം മാറുവാൻ കഴിവുള്ളവ
 രുമായ രാക്ഷസന്മാർ നൂറുമായിരവുമായി കൂട്ടത്തോടെ
 വന്നു, വിക്രമത്തെ അവലംബിച്ചു, ശസ്ത്രവഷം ചൊ
 രിഞ്ഞു, വാനരന്മാരെ മുഴുവൻ അകറ്റി കോട്ടയെ നി
 ബ്ബാധം ശോഭനീയമാക്കി. ഉഴുന്നിൻനിറംചേർന്ന ഭീ
 മദർശനന്മാരായ ആ രാക്ഷസന്മാർ കോട്ടയെ മുഴുവൻ ക
 ട്ടനോത്തേക്ക് വാനരശൂന്യമാക്കിത്തീർത്ത ആ യുദ്ധം അ
 തിഘോരമായിട്ടാണു നടന്നത്. ശുലഭമോറ മെയ് മുറി
 ഞ്ഞു വാനരപീരന്മാരിൽ വളരെ പേർ വീണുപോയി.
 സ്തംഭങ്ങൾ പൂഴ്ത്തി വാനരന്മാർ പൊരുതടിക്കയാൽ നി
 ശ്വാചരന്മാരും ഒട്ടിപ്പാഞ്ഞ നാശമുണ്ടായി, രാക്ഷസവാ

നന്നാർ പരസ്സരം തലമുടി പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ട്, അങ്ങിനെയൊരു യുദ്ധം നടത്തുകയുണ്ടായി. ആ വീരന്മാർ കടിച്ചും മറന്നിച്ചും പരസ്സരം നിന്നുകൊണ്ടു പോരടി. രാക്ഷസന്മാരെ നോക്കി വാനരന്മാരും ഘോരശബ്ദം മുഴക്കി. ചത്തുവീണ ഭൂമിയിൽ കിടക്കുന്നവർപോലും പരസ്സരം പിടിവിടാതായി. രാഘവൻ നിശിതശരങ്ങൾ, മഴയെന്നപോലെ ചൊരിയവെ, ലങ്കയിൽ കടന്നു രാക്ഷസന്മാരെ കൂട്ടത്തോടെ കൊല്ലുവാൻ വാനരന്മാർക്ക് ഉത്സാഹം വർദ്ധിച്ചു. തട്ടുച്ചയൊട്ടും പറ്റാത്ത ഉഷക്കൻ വില്ലാളിയായ സൗമിത്രിയും നാരാചന്ദ്രൻ പ്രേരണിച്ചു ദുർഗ്ഗാലങ്കാരായ രാക്ഷസന്മാരെ നേരിട്ടു നേരിട്ടെതിർത്തു കൊന്നു കൊന്നു വീഴ്ത്തി. ലങ്കയെ ഇങ്ങിനെ തകർത്തതിൽ രാഘവന്റെ ആനന്ദം വാനരസൈന്യമെല്ലാം കൈനിലയിലേക്കു മാറുകയും ചെയ്തു.

വിശ്രമനന്തരം വീണ്ടും വാനരന്മാർ ലങ്കയെ ആക്രമിച്ചു. അവരെ രാവണന്റെ അനുചരന്മാരായ ക്ഷുദ്രപിശാചരാക്ഷസന്മാർ പല പല സംഘങ്ങളായി വന്ന് എതിർത്തു തടഞ്ഞു. പവ്വണൻ, പതനൻ, ജംഭൻ, ഖരൻ, ക്രോധവാശൻ, ഹരി, പ്രഭജൻ, അരുജൻ, പ്രഹസൻ മുതലായ ദാരുണന്മാർ അദ്വൈതമായി പറ്റത്തു വന്നുകൊണ്ടാണു വാനരന്മാരോടു എതിർത്തത്. ഇതറിഞ്ഞു വിഭീഷണനു മുന്നോട്ടുവന്ന് ആ രാക്ഷസന്മാർക്കുള്ള അന്തർലാഗനശക്തിയെ കെടുത്തുവിട്ടു. അതിനെ അവർ ദ്രവ്യമായിത്തീർന്നപ്പോൾ, ബഹുദൂരം കുതിച്ചു ചാട്ടുവാൻ

കഴിച്ചുള്ള മഹാബലന്മാരായ കപികൾ ആ നിശാചരന്മാരെ ഒന്നൊഴിയതെ കൊന്നുവീഴ്ത്തി. ഉടനെ, അമച്ഛകൂടിയ രാവണൻ, താൻ തന്നെ തന്റെ സൈന്യത്തോടുകൂടി പുറപ്പെട്ടു. ഘോരവിശാചരാക്ഷ സൈന്യത്തോടുകൂടി, രണ്ടാം ശുക്രനെന്ന്പോലേ യുദ്ധശാസ്ത്രവിധാനജ്ഞനായ ലങ്കാധിപൻ പോർക്കളത്തിൽ വന്നു ശുക്രവൃഹം ചമച്ച കപികളെ വളഞ്ഞു. സൈന്യത്തെ അണിനിരത്തി വന്നുനിന്ന രാവണനോടു ബ്രഹ്മസ്തിവിധിപ്രകാരം എതിർവൃഹമുണ്ടാക്കി രാമൻ എതിർത്തു. അങ്ങിനെ രാമരാവണന്മാർ തമ്മിൽ നേർക്കുനേർ തന്നെ യുദ്ധമുണ്ടായി. ഇന്ദ്രജിത്തിനെ ലക്ഷ്മണനും, വിരൂപാക്ഷനെ സുഗ്രീവനും, താരനെ, നിഖച്ഛരും തുണ്ഡനെ നളനും, പനസനോടു പട്ടശനും എതിർത്തിട്ടു. കാരോ രാക്ഷസവീരനോടും തക്ക തക്ക വാനരവീരന്മാർ ഇടഞ്ഞുനിന്നു. അവർ താന്താങ്ങൾക്കുള്ള കൈയ്യുക്കിനെ ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ടു പാസ്സരം പോരാടി. ദേവസുരന്മാർ തമ്മിലെന്നപോലെ ആ യുദ്ധം ഘോരമായി, രോമഛണ്ണമായി ഭീരുക്കൾക്കു ഭയവൽഗമായി മുറുകി. വാളു്, വേലു്, കുന്തം മുതലായവ വെട്ടിച്ചു രാവണൻ രാമനേയും, കൂത്തുമുത്ത ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു രാമൻ രാവണനേയും പി.ധിപ്പിച്ചു. അമ്മട്ടതന്നെ, മൺം പിളർന്ന ശരജാലങ്ങൾകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണൻ ഇന്ദ്രജിത്തിനേയും, ഇന്ദ്രജിത്തു ലക്ഷ്മണനേയും, അംഗങ്ങൾ പിളർന്നു കഴക്കി. ഇതേസമയത്തുതന്നെ വിഭീഷണനും പ്രഹസ്തനും തമ്മിൽ ചിറകു വെച്ചു തീക്ഷ്ണശ

രണ്ടാം ചൊരിഞ്ഞു അടരേല്ല കയറുമി. മഹാസ്ര
 ഞ്ഞു പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ട് ആ മഹാബലന്മാർ നട
 ത്തിയ യുദ്ധത്താൽ ചരാചാരമകമായ ലോകങ്ങളോ
 ക്ഷേയംവേടിച്ച് വിറച്ചുപോയി. ആ പോരിൽ യുദ്ധക
 ൂശനായ പ്രഹസ്തൻ അലറിക്കൊണ്ടുതു വിഭീഷണ
 നേ ഗതകൊണ്ട് ആഞ്ഞടിച്ചു. ഭീമവേഗം കൂടിയ ഗ
 തകൊണ്ട് തനിക്ക് ആ അടിയേറ്റിട്ടും ധീമാനം മഹാ
 ബാഹുവുമായ വിഭീഷണൻ കട്ടം ഇളകാതെ, ഹിമവാ
 നെപ്പോലെ സുന്ദരിനായി നില്ക്കുന്നുണ്ടായത്.
 ആ നിലയിൽ ആ വിരൻ കരുന്തൂ മണികർ കെട്ടിയ,
 വന്ദയും മേന്മയും ചേർന്ന ഉഷാൻ വേലെടുത്ത് അനന്ത
 ത്തിച്ച പ്രഹസ്തന്റെ ശിരസ്സിനെ ലാക്കുക്കി ചാടിവിട്ടു.
 ഇടിയോടൊപ്പം ഉഷാകൂടിയ ആ ചേല് ഉഷാക്കടെ
 പാഞ്ഞുചെന്നു ലക്ഷ്യത്തിൽത്തന്നെ തറയ്ക്കുകയാൽ ശി
 രസ്സുറ്റുപോയ പ്രഹസ്തൻ കാരോറ്റു മുറിഞ്ഞ മരംപോ
 ലെയായി. പ്രഹസ്തരാക്ഷസനെ പോരിൽ കൊന്നതു
 കണ്ട, ധൂമ്രാക്ഷൻ മഹത്തായ വേഗത്തോടെ കപി
 സൈന്യത്തിൽ പാഞ്ഞുകയറ്. മേഘതുല്യവും ഭീമദർശ
 നവുമായ രാക്ഷസസൈന്യത്തോടുകൂടി ധൂമ്രാക്ഷൻ വരു
 ന്നതു കണ്ട വാനരന്മാർ പെട്ടെന്ന് അണിമുറിഞ്ഞു ചി
 തറിപ്പോകുമാറായി. അങ്ങിങ്ങു നിലവിട്ടു പറയുന്ന പര
 നരന്മാരെക്കണ്ട് വായുപുത്രനും കപിവ്യാഘ്രനുമായ ഹ
 നുമാൻ മുന്നോട്ടിറങ്ങി. ആ വാനരവീരൻ പോക്കു
 ത്തിൽ കടന്നു കണ്ടപ്പോൾ, ഉടനടൻതന്നെ മഹാ
 ല്ലാ വാനരന്മാരും തിരിച്ചുവന്നു യുദ്ധസന്നദ്ധരായി. ഇ

ഞിനെ രാമരാവണസൈന്യങ്ങൾ തമ്മിൽ കൂടി മുട്ടിയ
 പോർ തുമലവും രോമഹർഷണവുമായ ഘോരശബ്ദ
 ണമായി. ചോരയൊഴുകി മണ്ണാകെ ചോരകമാറു ഘോ
 രതരമയുണ്ടായ ആ യുദ്ധത്തിൽ ധൂമ്രാക്ഷൻ ശരങ്ങളെ
 കൊണ്ടു കപിസൈന്യത്തെ ചിതറിക്കുകയുണ്ടായി. ശ
 ത്രംജയനായ ആ രാക്ഷസശ്രേഷ്ഠൻ ഏതിരോ പാഞ്ഞു
 വരുന്നതുകണ്ടു വായുപുത്രനായ ഹനുമാൻ ഉഷക്കോടെ
 ഇടഞ്ഞു തടഞ്ഞു. ഇന്ദ്രനും പ്രഹ്ലാദനും തമ്മിലെന്ന
 പോലെ, വിജയാശികളായ ആ വാനരരാക്ഷസവീര
 ന്മാർ തമ്മിൽ ദാരുണമായ യുദ്ധമുണ്ടായി. ഗദ, ഇര
 വുലയ്ക്കു മുതലായവയാൽ രാക്ഷസൻ വാനരനേയും,
 കൊമ്പുകളോടുകൂടിയ മരങ്ങളാൽ വാനരൻ രാക്ഷസ
 നേയും ആഞ്ഞുതല്ലി. ഒട്ടനേകം ഇങ്ങിനെ പൊരുതി നി
 ന്നതിൽപ്പിന്നെ, ക്രുദ്ധനായിത്തീർന്ന ഹനുമാൻ ആ ധൂ
 മ്രാക്ഷനെ അശപങ്ങളോടും സാരമിയോടുംകൂടി അടിച്ചു
 കൊല്ലുകയും, അവന്റെ രഥത്തെ തല്ലിത്തകർക്കുകയും
 ചെയ്തു. രാക്ഷസേന്ദ്രമനായ ധൂമ്രാക്ഷനെ കൊന്നുചി
 ശ്ഠിയതു കണ്ടപ്പോൾ ആത്മവിശ്വാസം വളർന്ന വാനര
 ന്മാർ ധൂമ്രാക്ഷന്റെ അനുഗാമികളേ കൂട്ടത്തോടെ മുടിച്ചു
 തുടങ്ങി. ബലികളും ദ്രവ്യമുഷ്ടികളുമായ കപികൾ ആ
 ക്രമിച്ചു കൊന്നുകൊന്നു കയറുകയാൽ ഭീതരായിത്തീ
 ൾ രാക്ഷസന്മാർ ആശയടഞ്ഞു ലങ്കയിലേക്ക് ഓടി
 പോയി. ചാകുരതെ ശേഷിച്ച നിമാശന്മാരായ ആ നി
 ശാചരന്മാർ പൂത്തൊന്തമൊക്കെയും രാവണരാജാവിനെ
 ഉണർത്തിച്ചു. പ്രഹസ്തനേയും ധൂമ്രാക്ഷനേയും അവരുടെ

സൈന്യത്തേയും ശത്രുവീരന്മാർ കൊന്നു കേട്ട് ആ ല
കാധിപതി സുഭീഷം നിശ്ചയിച്ച് “ഇനി കുങ്കേണ്ണ
നുള്ള കർമ്മ കാലമായി” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വരുന്ന
നത്തിൽ നിന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റ് ഉടനേതനെ, ഘോ
രശബ്ദം ചേർന്നു വിവിധവാദ്യങ്ങൾ മുഴക്കി, ഗാഢനിദ
യാണ്ടു കിടക്കുന്ന കുങ്കേണ്ണനെ ഏറ്റവും പണിപ്പെട്ടു
ഭയാഭയശബ്ദങ്ങൾ ഉണർത്തി അങ്ങിനെ കുങ്കേണ്ണൻ ഉ
ണർന്നു സ്വസ്ഥനും അവ്യഗ്രനുമായി സ്ഥിതിചെയ്യവേ
ആ മഹാബലനോടു ദശഗ്രീവൻ പറഞ്ഞതാവിതീ:—

“ഏകോ, കുങ്കേണ്ണ, ഇപ്രകാരം കണമറിയാതെ
ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന നീ, നിശ്ചയമായും ധന്യൻതന്നെ. ഇ
ത്രയും ഭാരണമായ ഘോരപത്തു നേരിട്ടിട്ടും അതിനെ
പ്പറ്റി യാതൊന്നും അറിയാതെ കിടന്നുറങ്ങുന്ന നീ ധ
ന്യൻതന്നെയല്ലയോ! രാമൻ വാനരന്മാരോടുകൂടി വ
ന്നു സമുദ്രത്തിൽ ചിറ കെട്ടി ഇക്കരകടന്നു നമ്മെ മുഴു
വൻ അവഗണിച്ചു നമുക്കു മഹത്തായ നാശത്തെ ഇ
താ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആ മനുഷ്യന്റെ ഭാര്യയും,
ജനകപുത്രിയുമായ സീതയെ ഞാൻ അപഹരിച്ചിട്ടു
ണ്ടു്. അവളെ വിട്ടെടുക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു മഹാങ്ങ്
വത്തിൽ സേതുബന്ധനം ചെയ്ത് അവൻ ഇങ്ങു വന്നി
രിക്കുന്നതു്. പ്രഹസ്തൻ മുതലായ സ്വജനങ്ങളെയെ
ല്ലാം അവൻ കൊന്നിരിക്കുന്നു. ആ രാമനെ വധിക്കു
ന്നതിന്നു ശത്രുമദ്വന്ദ്വനായ നീയല്ലാതെ എനിക്കു മറ്റൊ
രുമില്ല. മഹാബലനായ നീ പരാജയപ്പെടുന്നിങ്ങു് ഉ
ടൻ പുറപ്പെട്ടു രാമൻ മുതലായ ശത്രുക്കളെ മുഴുവൻ യു

ഭരണത്തിൽ കൊന്നൊടുക്കണം. ഭൂഷണന്റെ അനുജനായ പശുപതനും പ്രമാമിയും സൈന്യസമേതം നിന്നെ അനുഗമിക്കും.

തരസിധായ കുമാരകുമാരനോട് ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ട് ആ രാജസേനാധിപൻ പശുപതനേയും പ്രമാമിയേയും വിളിച്ചു ചേർന്നു ചൊല്ലുവാൻ നിയോഗിച്ചു. ഉടനെ ആ വിവരം കുമാരകുമാരനെ ചുറ്റുമായി പറ്റിപ്പിടിച്ചു പറ്റിപ്പിടിച്ചു പോകുകയായിരുന്നു. അവിടെ ഭൂമിമുഖ്യമായ വാനരന്മാർ മുന്നോട്ടു കയറി അണിനിരന്നു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ട്, രാമനെ കാണുവാൻ കാക്കച്ചുകൊണ്ടു കപിസൈന്യത്തെ മുഴുവൻ ആ രാവണാനുജൻ ഒന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, മുമ്പിൽ കണ്ടു വില്ലേന്തി ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന ലക്ഷ്മണനേയാണ്. കുമാരകുമാരനും കൂട്ടുകാരും എതിർപെട്ട ഉടനെ അവരെ വാനരന്മാർ കൂട്ടത്തോടെ ചുഴ്ന്നു പോർത്തടങ്ങി. ചിലർ പലപല വാനരങ്ങൾകൊണ്ട് അടിക്കുകയും, മറ്റുചിലർ കട്ടം പേടിക്കൂടാതെ നവങ്ങൾകൊണ്ടു കുത്തുകയും, പലതരം ഭീമയുധങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുകയും, യുദ്ധമാറ്റത്തിൽ ശരിക്കു ചരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള വാനരന്മാർ കുമാരകുമാരനോട് എതിർത്തു. തന്നെ എതിർത്തടക്കുന്ന വാനരന്മാരെയെല്ലാം കുമാരകുമാരൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പിടിച്ചു ഭക്ഷിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ബലൻ, ചന്ദ്രബലൻ, വജ്രബാഹു എന്നീ വാനരവീരന്മാർ കുമാരകുമാരനോട് ആഹാരമായിത്തീർന്നു. ആ രാവണാനുജന്റെ ഈ ഭയങ്കരകർമ്മം കണ്ടപ്പോൾ താര

പ്രമുഖനായ വാനരന്മാർ പേടിച്ചു വിറച്ചു നിലവിളിച്ചുപോയി. കവിവീരന്മാർ ഉറക്കെ നിലവിളിക്കുന്നതുകേട്ടു, സുഗ്രീവൻ നിർഭയനായി കുരുകുണ്ഡൻറെ നേക്കു പാഞ്ഞുചെന്നു. ആ മഹാമനസ്വിയായ കവി കുഞ്ചാൻ ഏറ്റവും ഉഷക്കോടെ ചാടിയെത്തിത്തു സാലവൃക്ഷംകൊണ്ടു കുരുകുണ്ഡൻറെ ശിരസ്സിൽ ആഞ്ഞടിച്ചു. സുഗ്രീവൻറെ ആ അടിയായ് ആ വൃക്ഷം തകർന്നുപോയതല്ലാതെ കുരുകുണ്ഡൻ വേദനയൊട്ടും പറ്റിയില്ല. സാലസ്തംഭത്തായ് ഉണർപ്പ് കൂടിയ കുരുകുണ്ഡൻ ചോരമായൊന്ന് അലറിയതിൽപ്പിന്നെ, സുഗ്രീവനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു ബലാൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകയാണു് ഉണ്ടായതു്. മിത്രങ്ങൾക്കു് ആനന്ദം വളർത്തുന്ന സൌമിത്രി, തൻറെ സഖാവായ സുഗ്രീവനെ കുരുകുണ്ഡരാക്ഷസൻ കൈകളാൽ ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നതു കണ്ടു് ഉടൻ ഓടിയെത്തി, മഹാഃവഗം കൂടിയ പൊന്നണിയ വെട്ടത്തു ശത്രുവിനെ ലക്ഷക്കു പിഴുതൊഴിച്ചു. ശത്രുനാശകനായ ലക്ഷ്മണൻ ഉഷക്കോടെ എഴുന്നിട്ട ആ മഹാശരം ആ രാക്ഷസൻറെ ചട്ട പൊട്ടിച്ചു മെയ് തകർത്തു, ചോരയിൽ ആറാടി, ഭൂമി പിളർന്നു പാഞ്ഞുപോയി. നെഞ്ഞുടഞ്ഞ ആ നിശാചാരു സുഗ്രീവനെ വിട്ടയക്കാതിരിച്ചുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പിന്നീടു്, ഒരു പെരുമ്പാറയെടുത്തു് ഓങ്ങിക്കൊണ്ടു കുരുകുണ്ഡൻ സൌമിത്രിയുടെ നേക്കു പാഞ്ഞുചെന്നു. പാറ പൊക്കിപ്പിടിച്ചു കുതിച്ചു ചാടിവരുന്ന ആ രാക്ഷസൻറെ ഇരുകൈകളേയും കൂർത്തു മുട്ടെ കത്തിയമ്പുകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണൻ മു

റിച്ചുവീഴി. അപ്പോൾ കംകേണ്ണൻ നാലു കൈകൾ ഉയർന്നു കാണുമാറായി. ശിലായുധങ്ങൾ ധരിച്ച ആ കരങ്ങളെ മുഴുവൻ, അസ്പ്രപ്രംഗത്തിൽ തനിക്കുള്ള ശീശ്രുതയെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു ലക്ഷ്യം നോക്കി നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ആ മഹാകായനായ രാക്ഷസൻ അപ്പോൾ ബഹുകായങ്ങളും ബഹുശിരസ്സുകളും, ബഹുകരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഉടനെ ലക്ഷ്യം നോക്കി ആ പശ്ചാത്തലപ്രദേശം ബ്രഹ്മാസ്രംകൊണ്ടു പിടിച്ചു. ദിവാസ്രം താഴെ ആ മഹാവിഷ്ണു, കൊടുത്തായ ഇടിത്തീയോടു ചേർന്നു പോയ വൻമരംപോലെ വീണുപോയി. തരസിപ്പോലെയുള്ളതല്ലാത്തതായ കംകേണ്ണൻ ഭൂമിയിൽ മരിച്ചുവന്നു കണ്ടു രാക്ഷസന്മാരെല്ലാവരും ഭീതരായി കാടിപ്പോയി. ആ യോധന്മാർ അങ്ങിനെ പേടിച്ച് പാറുന്നതുകണ്ടു ഭൂഷണാനന്ദന്മാർ അവരെ തടഞ്ഞു നിൽക്കി, സൗമിത്രിയുടെ നേർക്കു ക്രൂരമായി ഇടഞ്ഞു പാഞ്ഞു. ചൊടിച്ചുകൊണ്ടു കുതിച്ചുവരുന്ന ആ വജ്രവേഗനേയും പ്രമാമിനേയും ലക്ഷ്യം നോക്കി ഗർജ്ജിച്ചുകൊണ്ടു തടഞ്ഞു ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു എതിർത്തു. അങ്ങിനെ, ധീമാനായ സൗമിത്രിയും ഭൂഷണാനന്ദന്മാരും തമ്മിൽ ഏറ്റവും തുരുളുപോലെയും രോമഹർഷണയുമായ യുദ്ധമുണ്ടായി. മഹാബാഹുവായ ലക്ഷ്യം നോക്കി ആ രാക്ഷസന്മാരിലും രാക്ഷസന്മാർ ക്രൂരമായി ലക്ഷ്യം നോക്കുന്നതിലും മഹത്തായ ശരവർഷം പെയ്തു. ആ ദാരുണയുദ്ധം ഒരു മുറ്റത്തു ചെന്നു നിൽക്കുന്നതായി. ഉടനെ മരുതപുത്രനായ ഹനുമാൻ പശ്ചാത്തലത്തെ ആയുധമാക്കിക്കൊണ്ടു കാടിവന്നു വജ്ര

ചേഗരാക്ഷസനെ ആഞ്ഞടിച്ചു ചതച്ചു കൊന്നു. അതിനെ തുടർന്ന്, മഹാബലനായ നീലൻ പാഞ്ഞു ചന്ന് കരു ചെരുമ്പാറകൊണ്ടു ഭൂഷണനാണായ പ്രഭാമിയെ അടിച്ചു തകർക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം, രാമായണസൈന്യങ്ങൾ തമ്മിൽ പരസ്പരം ചാഞ്ഞിടഞ്ഞു കൊണ്ടു ഘോരഫലം വളർന്ന മറ്റു പോർ നടന്നു. രാക്ഷസന്മാരും വാനരന്മാരും തമ്മിൽ ആഞ്ഞാഞ്ഞടിച്ചു കൊണ്ടു എതിർത്തു. അതിൽ രാക്ഷസന്മാരിൽ വളരെ പേർ മരിച്ചുപോയി. വാനരന്മാർക്കുണ്ടായ നഷ്ടം അത്ര ഗണനീയമല്ല.

രാമായണം: ഏഴാം വാക്യം.

മഹാതേജസ്വിയായ ധൃത്രാക്ഷനെയും, മഹാധനുർവനായ പ്രഹസ്തനെയും, അനുചരന്മാരോടുകൂടിയ കുംഭകണ്ഠനെയും ശത്രുക്കൾ യുദ്ധത്തിൽ വധിച്ചതു കേട്ടു രാവണൻ തന്റെ വീരനായ ഇന്ദ്രജിത്തിനെ വിളിച്ചു പോരിനായി നിയോഗിച്ചു.

രാവണൻ—മകനേ, ശത്രുനാശനനായ നീ ഉടൻ ചെന്നു രാമനെയും സുഗ്രീവനെയും ലക്ഷ്മണനെയും വധിക്കണം. സഹസ്രാക്ഷനും ശചീപതിയുമായ വഭ്രധരനെ യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ചു സൽപ്പത്രനായ നിയോണദീപമായ യശസ്സ് എനിക്കു നേടിത്തന്നിരിക്കുന്നത്. ശത്രുധാരികളിൽവെച്ചു മികച്ച ശത്രുമുട്ടനനായ നിമുറഞ്ഞുനിന്നോ, നേർക്കുനേർ ചെന്നോ, വരമ്പലംകൂ

ടിയ ദിവ്യശരങ്ങളെക്കൊണ്ട് എന്റെ ശത്രുക്കളെ കൊല്ലണം. രാമൻ, ലക്ഷ്മണൻ, സുഗ്രീവൻ എന്നിവർപോലും നിന്റെ ശരവേഗത്തെ താങ്ങുന്നതിനു ശക്തരല്ല; പിന്നെ, അവരുടെ അനുഗാമികളുടെ കഥ ഞാൻ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. യുദ്ധത്തിൽ വരണമെന്നു് ആ പക വീട്ടുന്നതിനു പ്രഹസ്തനാവട്ടെ കുംഭകണ്ഠനാവട്ടെ കഴിഞ്ഞില്ല. അനന്തരം മഹാഭുജനുമായ നിതന്നെ അതു ചെയ്യണം. മുപ്പ് ഇരുന്നെഴുതിച്ചിട്ടു നീ ചെയ്തതുപോലെ ഇന്നു നിശിതബാണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശത്രുക്കളെ അവരുടെ സൈനികന്മാരടക്കം കൊന്നു് എന്നെ അനന്ദിപ്പിക്കുക.

അങ്ങിനെയാവാമെന്നു കയ്യോറു് ഇന്ദ്രജിത്തു ചട്ടയിട്ടു തരിൽ കയറി യുദ്ധത്തിനായി പുറപ്പെട്ടു. പോകുന്നതിൽ ചെന്നു് ആ രാക്ഷസപുംഗവൻ ശുഭലക്ഷണനായ ലക്ഷ്മണനെ സ്പഷ്ടമായി പേർപറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോരിനു വിളിച്ചു. ഉടനെ, അമ്പുവില്ലമെടുത്തു, സിംഹം ക്ഷുദ്രഗുരുക്കളെയെന്നുപോലെ ഹസ്തതാഡനത്താൽ ശത്രുക്കളെ വിറപ്പിക്കുന്ന ലക്ഷ്മണൻ മുന്നോട്ടു ചാടി. അങ്ങിനെ, ആ വിജയലോചനന്മാർ തമ്മിൽ മഹത്തരമായ യുദ്ധമുണ്ടായി. ആ ദിവ്യാസ്ത്രത്തന്മാർ അന്യോന്യം തീവ്രമായി കലഹിച്ചു. ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു മെച്ചം നേടുവാൻ കഴിയാത്തതാൽ മഹാബലനായ രാധണപുത്രൻ മഹാരാജാക്കളിൽ ഗുരുതരമായ യുദ്ധത്തെക്കൊണ്ടു് ഏറ്റവും ഉഷ്ണകൂടിയ ഗദകൾകൊണ്ടു് ഇന്ദ്രജിത്തു ലക്ഷ്മണനെ പ്രഹരിക്കുവാൻ നോക്കി. ത

ന്റെ നേരെ പാഞ്ഞുവരുന്ന ആ ആയുധങ്ങളെയെല്ലാം സൗമിത്രി അപ്പോഴപ്പോൾ നിശിതശരങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു മുറിച്ചു മുറിച്ചു വിട്ടു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ബാലിപുത്രനായ ശ്രീമാൻ അംഗദൻ ഒരു വന്മരത്തെ ഉയർത്തി പിടിച്ചുകൊണ്ട് ഏറ്റവും ഉയരക്കൂടെ പാഞ്ഞുവന്ന് ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ മൂലാവിൽ ആഞ്ഞടിച്ചു. ഈ അടി ഏറ്റവും കൂടും സംഭവിക്കാതെ വീഴ്ചവാനായ രാവണി അംഗദന്റെ മറുത്തു വാളുകൊണ്ട് പിളർച്ചവാനായി ഭരണി. ഉടനെ ആ ചാളിനെ ലക്ഷ്മണൻ മുറിച്ചുകളഞ്ഞു. അതിൽ മനസ്സിലാക്കി തന്റെ അരികെ എത്തിയ വിരകപിശ്രോഷനായ അംഗദനെ ഇന്ദ്രജിത്തു ഗദകൊണ്ട് ഇടംപള്ളിക്ക് അടിച്ചു. ആ അടിയെ വക വെക്കാതെ ബലവാനായ ബാലിപുത്രൻ പയിൻതടികൊണ്ട് ഇന്ദ്രജിത്തിന്മേൽ ക്രോധത്തോടെ കന്നു ആഞ്ഞുകൊടുത്തു. രാവണപുത്രനെ വധിക്കുവാനായി അംഗദൻ പ്രയോഗിച്ച ആ സലവുഷം ആ രാക്ഷസന്റെ സാമഥിയേയും അശുപങ്ങളേയും രഥത്തെയും തകർത്തുകളഞ്ഞു. തേരും തേരാളിയും നശിച്ച് കുറയായി തെറിച്ച ഇന്ദ്രജിത്തു തൽക്ഷണം മായയാൽ അവിടെ മറഞ്ഞു. മായ കൂടിയ രാക്ഷസൻ അന്തർലോകം ചന്ദ്രികാണവെന്നറിഞ്ഞു രാമൻ അവിടെ ചെന്നു തന്റെ സൈന്യത്തെ സംരക്ഷിച്ചുനിന്നു. മറഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന രാവണിയാകട്ടെ, രാമനേയും, മഹാബലനായ ലക്ഷ്മണനേയും ദത്തവശങ്ങളായ ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു സർവ്വംഗം മുറിച്ചെടുത്തി. മായയെന്ന് അന്തർലോകനായി, അഭ്യുക്തനായ

രാവണിയോടു ശുഭന്മാരായ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ ഇരുപേരും ചേർന്നു അടർചെയ്തു. ആ പുരുഷസിംഹന്മാരിൽ രാജ്യനായ ഇന്ദ്രജിത്തു വീണ്ടും സർപ്പംഗം ആമായിരവുമായി ശരങ്ങൾ ഏല്പിച്ചു. അദ്ദേഹനായി ഇടവിടത്തെ ശരങ്ങൾ ചൊരിയുന്ന ആ രാവണപുത്രനെ ഉഷ്ണക്കട പ്രഹരിക്കുവാനായി ശിലകളെടുത്തുകൊണ്ടു വാനരന്മാർ ആകാശത്തിലേക്കു ചാടി. അവരേയും രാമലക്ഷ്മണന്മാരേയും മായയാൽ ആവൃതനായ രാവണി ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിർബാധം താഡിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നു. കടുവിൽ, ആ വിരഭാതരക്കന്മാരായ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ മെയ്മുഴവൻ അമ്പുരും തൊപ്പി, ആകാശത്തിൽനിന്നു സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെപ്പോലെ, ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി. അങ്ങിനെ വീണുകിടക്കുന്ന ആ രാജാവന്മാരെ ഇന്ദ്രജിത്തു ദത്തവരങ്ങളായ ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു ബന്ധിക്കുകയുണ്ടായി. ശരബന്ധത്താൽ ബലമായ ആ പുരുഷവ്യാഘ്രന്മാർ കൂട്ടിൽ കടുങ്ങിയ കിളികളെപ്പോലെ ശോഭിച്ചു. അനേകശതം ശരങ്ങൾ മെയ്മുഴവൻ തൊപ്പി ഭൂമിയിൽ വീണുകിടക്കുന്ന രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ സൂക്ഷണൻ, മൈന്ദൻ, ദിവിദൻ, കമുദൻ, അംഗദൻ, ഹനുമൻ, നീലൻ, താരൻ, നളൻ മുതലായ വാനരന്മാരോടുകൂടി കപിശപരനായ സുഗ്രീവൻ ചുറ്റും നിന്നു കാത്തുനിന്നു. ഈ അവസ്ഥയറിഞ്ഞു കർമ്മകുശലനായ വിഭീഷണൻ അവിടെ വന്നു രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ പ്രജ്ഞാസ്യം പ്രയാഗിച്ചു ഉണർത്തി. ഉടനെ, സുഗ്രീവൻ ആ ദേശാധിപതിയെ ഏറ്റുവാങ്ങി ശല്യങ്ങളെ ദിച്ചു.

ത്രം ചേൻ മഹത്തായ ഭൗഷധങ്ങളാൽ തിരെ അക
 റി. ശല്യങ്ങൾ നിന്നി സംജന്യമായി ഏഴുനേര
 ആ മഹാമന്ദമായ നരവാനാരിൽനിന്ന് ആലസ്യ
 വും തളച്ചും ക്ഷണംകൊണ്ടു മറഞ്ഞുപോയി. പീഡ
 തീർന്നുള്ളതാ ഇക്ഷ്വാകുപുത്രനായ രാമനോടു വിഭീഷ
 ãൻ കൈകൂപ്പി നിന്നുകൊണ്ടു പറഞ്ഞതാചിത്ത്:—

“അല്ലയോ, ശത്രുനാശനനായ മഹാരാജാവേ,
 രാജരാജനായ ക്ഷേമരന്റെ ശാസനത്താൽ കൈലാസ
 ത്തിൽനിന്ന് ഒരു ഗുഹ്യൻ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടു
 ഉള്ള വെള്ളമാണിത്. ഈ വെള്ളം ക്ഷേമൻ ഭവ
 നായി കൊടുത്തപ്പയച്ചിരിക്കുന്നു. അന്തർഗ്ഗതങ്ങ
 ളായ ഭൂതങ്ങളെയെല്ലാം കാണുമാറാകേണമെന്നു കരുതി
 യാണു രാജരാജൻ ഇതു ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഈ വെ
 ള്ളംകൊണ്ടു കണ്ണുകൾ കഴുകുന്നവർ മറവിൽ നില്ക്കുന്ന
 സർവ്വത്തേയും ശരിയായി കാണുവാൻ കഴിയും.”

അതിനപ്പുറം, മന്ത്രസംസ്കൃതമായ ആ ജലത്തെ
 കൈക്കൊണ്ടു രാമൻ തന്റെ നേത്രങ്ങളെ ശുദ്ധീകരി
 ിച്ചു. അതിനെ തുടർന്നു, മഹാമനസിയാലുള്ള കണ്ണു
 നും, സൂത്രീവൻ, ജംബവാൻ, അംഗദൻ, ഹനുമാൻ,
 മൈനൻ, ദ്വിവിദൻ, നീലൻ മുതലായ വാനരസുതന്മാ
 ന്മാരും ആ വെള്ളത്താൽ അവരവരുടെ കണ്ണുകൾ കഴ
 കി. വിഭീഷണൻ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ, അവരെ
 ള്ളവർക്കും ഇന്ദ്രിയവിഷയമല്ലാത്തവയെപ്പോലും ദർശിക്കു
 വാനുള്ള ശക്തി ആ ക്ഷണം സിദ്ധിച്ചു.

കാര്യം നേടിയ ഇന്ദ്രജിത്താവട്ടേ, താൻ ചെയ്ത പണികളെല്ലാം അച്ഛനെ ഉണർത്തിച്ചിട്ടു വീണ്ടും തിടക്കത്തോടെ പടത്തലയ്ക്കൽ എത്തി. ക്രൂരനായി എതിർത്തു പാഞ്ഞുവരുന്ന ആ രാക്ഷസനോടു വിഭീഷണമതപോലെ സൗമിത്രി എതിരിട്ടു. ആഹ്വാനം അനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ, ആ ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളായ രാക്ഷസന്മാരെ കൊന്നൊടുക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, വിഭീഷണൻ നൽകുന്ന സൂചനയ്ക്കെ പ്രതികരണം ലക്ഷ്യം ക്രൂരനായി അന്യർ ചൊരിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ, ജയാശിക്തരായ രാവണിയും സൗമിത്രിയും തമ്മിൽ, ശരണം പ്രാപ്തനായവനോടൊപ്പം ഏറ്റവും വിചിത്രവും ആശ്ചര്യകരമായ സംഭവമുണ്ടായി. മമ്മദേവന്റെ ശരണം ഇന്ദ്രജിത്തും, അഗ്നിപോലെ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന വിശിഖങ്ങൾ ലക്ഷ്യം പ്രയോഗിച്ച് അവനവന്റെ എതിരാളിയെ കത്തിത്തുളച്ചു മുറിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. സൗമിത്രിയുടെ ശരങ്ങളോടു ക്രോധത്താൽ മതിമറന്ന രാവണി സ്പർശപ്രയോഗം എടുത്ത ശരങ്ങൾ തന്റെ ശരവീര്യത്തോടു എതിർത്തു. അപ്പോൾ, തീപോലെ എരിയുന്ന മൂന്നുവശത്തുനിന്നും വരുന്ന ലക്ഷ്യം തന്റെ കർമ്മം പൂർത്തിയാക്കി. ആ മൂന്നു ശരങ്ങളിൽ ഒന്ന് ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ വില്ലിനെക്കുറിച്ചു ശരത്തിൽനിന്നു വേർപെടുത്തിത്തരിപ്പിച്ചു. രണ്ടാമത്തെ അമ്പ് ആ രാക്ഷസന്റെ അമ്പേറ്റത്തോടു കൂടിയിൽ വീഴ്ന്നു. ഏറ്റവും മൃത്യുചേർന്ന തിളങ്ങുന്ന മൂന്നാമത്തും, കണ്ഡലങ്ങളിൽ അലംകൃതമായി സുന്ദരനായിരുന്ന

ശോഭിതമായ രാവണി മുഖത്തെ കൊണ്ടെടുക്കയും ചെയ്തു. കൈയും കഴുത്തും മുറിഞ്ഞു് ഇന്ദ്രജിത്തു ഭിമദർശനമായ കബന്ധമായിത്തീർന്നു. രാവണിയോടൊപ്പംതന്നെ രാക്ഷസന്റെ സുതനേയും ലക്ഷ്മണൻ കൊന്നുവീഴ്ത്തി. ഒടുവിൽ, രഥിയും സാരഥിയുമില്ലാത്ത ആ രഥത്തെ കുതിരകൾ തന്നിയെ വലിച്ചുകൊണ്ടു ലങ്കയിലേക്കു പാഞ്ഞു. ഒഴിഞ്ഞ രഥത്തെ കണ്ടു തന്റെ പുത്രനെ ശത്രുക്കൾ കൊന്നുവെന്നറിഞ്ഞു രാവണൻ സംഭ്രാന്തചിത്തനായി വിറച്ചുപോയി. ശോകമോഹാത്തനായിത്തീർന്ന ആ രാക്ഷസേശ്വരൻ സീതയെ കൊല്ലുവാനാണ് ഉടൻ കരുണിയതു്. രഥദർശനലാലസയായി അശോകവനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ജാനകിയെ ലക്ഷ്മീകുരിച്ച് ആ ദുഷ്ടാത്മാവു വാക്യത്തിക്കൊണ്ടു വിരവോടെ പാഞ്ഞുചെന്നു. ആ മുർഖശിര്യുടെ ഈ പാപനിശ്ചയം ഗ്രഹിച്ച്, ആ ക്രൂരനെ അവിദ്യൻ തടഞ്ഞു ശാന്തനാക്കി.

അവിദ്യൻ പറഞ്ഞു:—“ദീപ്തമായ മഹാരാജ്യത്തിൽ ഏഴന്നരളുന്ന ഭവൻ ചെറും വെണ്ണിനെ കൊല്ലുന്നതു് ഒട്ടും ശരിയല്ല. ഭവന്റെ അധിനതയിൽ ബന്ധനസ്ഥയായി വാഴുന്നവർ കേവലം ഹതഭയനായാണ്. ഇവളുടെ ശരീരത്തെ അറുത്തുകൊണ്ടു് ഇവർ മരിക്കയില്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. ഇവളുടെ ഭർത്താവിനെയാണ് ഭവൻ കൊല്ലേണ്ടതു്. അപ്പോഴേ ഇവർ ഹതയാകുമുള്ളു. സാക്ഷാൽ ദേവേന്ദ്രൻ പോലും വിക്രമത്തിൽ ഭവാനോടു തുല്യനല്ല. ഇന്ദ്രാദി

ദേവന്മാരെ മുഴുവൻ ഭവാനും യുദ്ധത്തിൽ പലപ്പോഴും കിടക്കിടെ വിറപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള ഭവാനും വെറും ഒരു പെണ്ണിനെ കൊല്ലുകയോ!”

അവിസ്യൻ ഇങ്ങനെ പലതും പറഞ്ഞു ക്രൂരനായ രാവണനിൽ ശാന്തിചേർത്തു. ആ ദശഗ്രീവൻ അവിസ്യവാക്യത്തെ കൈക്കൊണ്ടു സ്വതന്ത്രമായി കാഞ്ഞിരവാരം ഉരയിൽ താഴ്ത്തി, പോരിനു പുറപ്പെട്ടവൻ നിശ്ചയിച്ച രഥം തയ്യാറാക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചെയ്തു. സുവർണ്ണരത്നങ്ങളാൽ വിഭൂഷിതമായ ആ രഥത്തിൽ ആരോഹണം ചെയ്തു, തന്റെ പ്രിയപുത്രന്റെ മരണത്താൽ ക്രൂരനായ ലങ്കാസാധിപൻ പോക്കുളത്തിലേക്കു പോയി. വിവിധായുധങ്ങൾ ധരിച്ച ഘോരരാക്ഷസന്മാരാൽ ആവൃതനായ രാവണൻ കപിവിരന്മാരോടു പൊരുതിക്കൊണ്ടു മാമന്റെ നേക്കു് എതിർത്തു പറഞ്ഞു. ചൊടിച്ചുകുതിച്ചു വരുന്ന ആ രാക്ഷസേന്ദ്രനെ മൈന്ദൻ, നീലൻ, ഏകൻ, അംഗദൻ, ഹനുമാൻ, ജാംബവാൻ മുതലായവർ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി വളഞ്ഞു തടഞ്ഞു. എന്നിട്ടു്, ആ വാനരപുംഗവന്മാർ ദശഗ്രീവൻ കാൺ കവേതനെ രാക്ഷസസൈന്യത്തെ മറയ്ക്കുകൊണ്ടു തല്ലിക്കൊടുത്തുതുടങ്ങി. ശത്രുക്കൾ തന്റെ സൈന്യത്തെ കൊന്നൊടുക്കുന്നതുകണ്ടപ്പോൾ മായാവിനായ രാവണൻ മായയെ സൃഷ്ടിച്ചു. ആ രാക്ഷസാധിപന്റെ ശരീരത്തിൽനിന്നു് അമ്പു്, വേലു്, ഇട്ടി മുതലായ ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ച നൂറുമാതിരിവുമായി രാക്ഷസസംഘങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു കാണായിവന്നു. ആ നിശാചരന്മാ

ഒര മുഴുവൻ രാമൻ ദിവ്യാസൂരൻകൊണ്ടു വധിച്ചു. അപ്പോൾ വീണ്ടും ആ ലങ്കേശ്വരൻ മായാപ്രയോഗം തുടങ്ങി. രാമരൂപം ധരിച്ചു ലക്ഷ്മണനോടും, ലക്ഷ്മണരൂപം ധരിച്ചു രാമനോടും ആ ദശാനനൻ പാഞ്ഞെത്തിത്തു. ഇങ്ങിനെ രാമലക്ഷ്മണന്മാരിൽ രാവണൻ മായാബലംകൊണ്ടു് ഇടവിടാതെ ശരങ്ങൾ ചൊരിഞ്ഞു. തന്റെ രൂപം ധരിച്ചു വില്ലേന്തിക്കൊണ്ടു രാമന്റെ നേക്കു പാഞ്ഞുചെല്ലുന്ന ആ മായാവിരായ രാക്ഷസേന്ദ്രനെ കണ്ടു് ഇഷ്ടപാകനന്ദനനായ സൗമിത്രി കൂടും സംഭ്രമം കൂടാതെ രാമനെ നോക്കി, “നമ്മുടെ രൂപം ധരിച്ചു നമ്മോടുതന്നെ എതിർന്ന ഈ പാപാത്മാക്കളായ രാക്ഷസന്മാരെ ഉടൻ കൊല്ലണം” എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. രാമൻ അങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്തു തുടങ്ങി. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഇന്ദ്രസാമിരായ മാലതി ഹരിതാംഗങ്ങൾ പൂട്ടിയ ആദിത്യപ്രഭാചേന് രഥത്തോടു കൂടി പോക്കുളത്തിൽ നില്ക്കുന്ന രാമന്റെ സന്നിധിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

മാതലി—ഹരികളെന്ന കുതികൾ പൂട്ടിയ ജൈത്രരഥമാണിതു്. ഇതു് ഇന്ദ്രനുള്ള ശ്രേഷ്ഠരഥമാണു്. ഈ ഉത്തമരഥത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ടാണു ദേവേന്ദ്രൻ ദൈത്യദാനവന്മാരെ യുദ്ധത്തിൽ നൂറുനൂറായി കൊല്ലുകയുണ്ടായതു്. ഞാൻ തെളിക്കുന്ന ഈ തേരിൽ കയറിയിരുന്ന പുരുഷചൂരനായ ഭവാൻ രാവണനെ ഉടൻ കൊല്ലണം; അതിന്നു് ഇനിയൊട്ടും അമാന്തിക്കരുതു്.

ഈ സത്യവാക്കു കേട്ടിട്ടും, ഇതും രാക്ഷസമായയാ
യിരിക്കുമോയെന്നു മാതലിയെക്കുറിച്ചു രാമൻ ശങ്കിക്ക
യാണു ചെയ്തത്. അതു കണ്ടു വിഭീഷണൻ മുന്നോട്ടു
വന്നു.

വിഭീഷണൻ—അല്ലയോ, മഹാദ്യുതേ, ആ ദിരാത്മാവാ
യ രാവണന്റെ മായയല്ലാ ഇത്. ഇത് ഇന്ദ്രമഥം
തന്നെയാണു്. ഇതിൽ ഭവൻ ഉടൻ കയറിയിരു
ന്നാലും!

വിഭീഷണൻ സംശയം തിന്തു തരികയാൽ സത്തു
ഷ്ണനായ രാവുവൻ ആ രഥത്തിൽ കയറി രോഷത്തോ
ടെ രാവണന്റെ നേക്കു പാഞ്ഞു. അപ്പോൾ സർവ്വത്ര
ഹാഹാശബ്ദം മുഴങ്ങി. ആകാശത്തിൽ നിന്നു സിംഹ
നാദങ്ങളും ഭേരിഘോഷങ്ങളും ഉളുവായി മററാറി
ക്കൊണ്ടു. രാമനും രാവണനും തമ്മിലുണ്ടായ ആ മ
ഹായുദ്ധം മററാന്നിനോടു് ഉപമിക്കാവുന്നതല്ല. ആ
യുദ്ധംപോലെ ആ യുദ്ധമാത്രമേ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളു. ആ
പോരിനിടയ്ക്കു രാവണൻ ഇടിത്തീയൊത്ത മഹാഘോര
മായ ശൂലത്തെ രാമന്റെ നേക്കു ചാട്ടിവിട്ടു. രാമൻവ
ട്ടേ, ബ്രഹ്മദണ്ഡതുല്യമായ ആ ശൂലത്തെ നിശിതശരങ്ങ
കളെക്കൊണ്ടു മുറിച്ചെറിഞ്ഞു. ആ ദിഷ്ടരക്ഷം കണ്ട
പ്പോൾ രാവണൻ പേടിച്ച് പോയി. ഉടനെ, ക്രുദ്ധനാ
യ ദശഗ്രീവൻ ആയിരവും പതിനായിരവുമായി കൂരവു
കളേയും, കുന്തം, ശൂലം, വെണ്മഴു, മുൾത്തടി മുതലായ
മുച്ച കൂടിയ പലതരം ആയുധങ്ങളേയും രാമനിൽ ചൊ
രിഞ്ഞു. രാവണന്റെ ആ ഭീഷണമായ കണ്ടു വാനര

ഞാൻ സർവ്വതം നാനാദിക്കുകകളിലേക്കും പേടിച്ചോടിത്തുടങ്ങി. അപ്പോൾ, രാഘവൻ ആവനാഴിയിൽനിന്ന ചന്തം കൂടിയ ചിറകും, കൂത്തുതിളങ്ങുന്ന തലയും ചേർന്ന മേത്തരം പൊന്നണിയപ്പെടുത്തു ബ്രഹ്മാസ്യത്തോടു യോജിപ്പിച്ചു. ആ ഉത്തമബാണത്തെ രാമൻ ബ്രഹ്മാസ്യംകൊണ്ട് അനുമന്ത്രിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഇന്ദ്രൻ മുതലായ ദേവഗന്ധർവ്വന്മാരെല്ലാവരും ഏറ്റവും സന്തുഷ്ടരായി. രാമൻ ബ്രഹ്മാസ്യത്തെ ഉയർത്തുന്നതു കണ്ട്, തങ്ങളുടെ ശത്രുവായ രാവണനിൽ ഇനി അല്പം മാത്രമേ ആയുസ്സ് അവശേഷിച്ചിട്ടുള്ളുവെന്ന് ആ ദേവദാനവകിന്നരന്മാർ നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഘോരവും, ബ്രഹ്മഭണ്ഡതുല്യവും, നിസ്തുലതേജോമയവും രാവണാനന്തകരവുമായ ആ ബാണത്തെ രാഘവൻ എയ്ക്കുവിട്ടു. നല്ലവണ്ണം ഞാൻ വലിച്ചു് ആ അമ്പു വെളിക്കു വിട്ട ഉടനെ, ആ രാക്ഷസശ്രേഷ്ഠൻ രഥത്തോടും സാരഥിയോടും, അശ്വങ്ങളോടുംകൂടി, മഹാജപാലയുദ്ധൻ ഘോരാനിയിൽ മുഴുകിയതുപോലെ, ദഹിച്ചുപോയി. ക്ലേശം കൂടാതെ ഏതുകർമ്മം ചെയ്യുവാനും സമർത്ഥനായ രാഘവൻ രാക്ഷസാധിപനായ രാവണനെ കൊന്നതുകൊണ്ട് ഗന്ധർവ്വന്മാർ, ചാരണന്മാർ മുതലായവർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സ്വർഗ്ഗവാസികൾ മുഴുവൻ സന്തുഷ്ടരായി. മഹാഭാഗനായ രാവണനിൽനിന്ന്, ബ്രഹ്മാസ്യതേജസ്സാൽ, പഞ്ചഭുതങ്ങൾ അകന്നു, ആ രാക്ഷസാധിപൻ സർവ്വലോകങ്ങളിൽ നിന്നും ഭ്രംശിച്ചു്, അങ്ങിനെ നാശാവശേഷനായി. ദശഗ്രീവന്റെ ശരീരധാതുക്കളോക്കെയും ബ്രഹ്മാസ്യത്താൽ നിശ്ശേഷം ദഹിച്ചു. ആ രാക്ഷസന്റെ ഭസ്മംപോലും അവശേഷിച്ചില്ല.

രാമായണം ഏട്ടാഖണ്ഡം.

സുരഭേഷിയും രാക്ഷസേന്ദ്രനുമായ ക്ഷുദ്രാവണനേ കൊന്നു ലക്ഷ്മണാനപിതനായ രാമൻ സുഹൃത്തുക്കളോടുകൂടി ആഘോഷിച്ചു. ദശഗ്രീവൻ ഹതനായതിൽ പിന്നെ ദേവന്മാർ മുനികളോടുകൂടി വന്നു മഹാഭജനമായ രാമനു വിജയാശിസ്സു നൽകി. ആകാശമെങ്ങും മഹോത്സവം കൊണ്ടാടമാറു, സ്വർഗ്ഗവാസികളായ ദേവഗന്ധർവ്വന്മാർ പുഷ്പവർഷംകൊണ്ടും ആശംസകൾകൊണ്ടും കമലേക്ഷണനായ രാമനെ പൂജിച്ചു സന്തോഷിപ്പിച്ചു് അവരവരുടെ വഴിക്കു തിരിച്ചുപോയി. പ്രഭുവും, മഹായശസ്വിയും, ശത്രുപുരഞ്ജയനുമായ രാമൻ രാവണനൊഴിഞ്ഞു ലക്ഷ്മണേ വിഭീഷണനു കൊടുത്തു. അതിൽപ്പിന്നെ, സീതയെ പുരസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു വിഭീഷണനോടുകൂടി സുമതിയും വൃദ്ധാമാത്യനുമായ അവിസ്യൻ രാമന്റെ മുമ്പിൽ വന്നു ദീനതയോടെ നിന്നു്, “സുവൃത്തയായ ജാനകീദേവിയേ മഹാത്മാവായ ഭവാൻ കൈക്കൊണ്ടാലും!” എന്ന് ഉണർത്തിച്ചു. ഉടനെ രാമൻ ആ ഉത്തമരഥത്തിൽനിന്നു താഴേയിറങ്ങി; ദുഃഖത്താൽ ഉള്ളടഞ്ഞു്, കണ്ണീരിൽ ആരാടി, ചെടച്ചിടിച്ചു മുടിയും, മുഷിഞ്ഞു കുറുത്തു പുടവയും, ചെളിപുറങ്ങുമെന്തുംചേർന്നു് രഥത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആ സർവ്വാംഗസന്ദരിയായ ജാനകിയെ കണ്ടു നോക്കി. പരപഥരണത്തോളത്തു് രാമനു വൈദേഹിയിൽ ശങ്കയാണുണ്ടായതു്.

രാമൻ — ഭദ്ര, വൈദേഹി, ഭവതിക്കു മോചനം കിട്ടി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; ഇനി, ഭവതി പോയിക്കൊള്ളുക. ചെടയുണ്ടതേതോ, അതു ഞാൻ ചെയ്തു. രാക്ഷസവത്തനത്തിൽ, ഭർത്താവായ എന്നെ ഭവതി കാത്തുകൊണ്ടു കിടന്നുതന്നെ നരച്ചു നരച്ചു മരിക്കരുതെന്നു കരുതി ഞാൻ ആ നിശാചരനെക്കൊന്നു. അതോടുകൂടി, ഇതിൽ എനിക്കുള്ള ഭാരം ഒഴിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ധർമ്മനിശ്ചയം ശരിയായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള എന്നെപ്പോലെ ധൂളുവർ പരമാസ്ഥത്തിൽ കടുങ്ങിയ നാരിയെ ഒരു മുഹൂർത്തത്തേക്കുപോലും കൈക്കൊള്ളുകയെന്നത് ഉണ്ടാകുന്നതാണോ! ഭവതി സുവൃത്തയോ ദുർവൃത്തയോ എന്ന് എനിക്ക് ഇപ്പോൾ ചിന്തിക്കേണ്ടതില്ല. നായനക്കിയ ഹവിസ്സേന്ദ്രപോലെ, ഭവതി അംഗീകരണത്തിന്നു യോഗ്യയല്ലാതായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

വെട്ടെന്ന്, ഈ ഭാരണവചനം കേട്ടതോടുകൂടി ആ ബാലനായ ദേവി മനസ്സു തകന്നു, മുറിച്ചു തള്ളിയ കടളിയെപ്പോലെ, ഭൂമിയിൽ വീണു. ഭർത്താവിജയം കേട്ടപ്പോൾ ജാനകിക്ക് ഉള്ളിൽ നിറഞ്ഞ ഹർഷത്താൽ മുഖത്തു വിളങ്ങിയ രാഗം, കണ്ണാടിയിൽ നിശ്വാസത്താൽ ഉളുവായ വണ്ണഭേദമെന്നപോലെ, ഷണ്ണംകൊണ്ടു മറഞ്ഞു മറഞ്ഞുപോയി. രാമഭാഷിതം കേട്ടു, ലക്ഷ്മണൻ ഉൾപ്പെടെ സർവ്വവാനരന്മാരും മുതുമെന്നപോലെ നിശ്വേഷരായി നിന്നു. അപ്പോൾ, പത്മസംഭവനം, വിശ്വലോത്തരവും ജഗൽകർത്താവുമായ ചതുർമുഖൻ വാനിടത്തു വിമാനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു രാമന്നു കര

ണായിവന്നു. ഭഗവാന്മാരായ ശക്രൻ, അഗ്നി, വായു, വജ്രൻ, കബേരൻ എന്നിവരും, വിമലന്മാരായ സപ്തർഷികളും ബ്രഹ്മാവിനെ പിന്തുടർന്ന് ആകാശത്തിൽ നിരന്നു. അകൂട്ടത്തിൽ ഹംസയുക്തമായി, ഉജ്ജ്വലവും ഉത്തമോത്തമവുമായ വിമാനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തുകൊണ്ടു ദിവ്യരൂപപരമുന്തിമാനായ ഭഗവതുമഹാരാജാവും അവിടെ വന്നു. ഇങ്ങിനെ, ദേവഗന്ധർവ്വന്മാർ നിരയേ നിറന്നു ആകാശതലം, ശരൽകുചത്തു താരകാജാലത്താലെന്നപോലെ വിചിത്രമായി വിളങ്ങി. ഇത്രയുമായതിൽപ്പിന്നെ, ആ ദേവന്മാരെല്ലാവരും, കേൾക്കുമുറു്, കല്യാണിയും യശസ്വിനിയുമായ വൈഭവീ, വിവിന്തരീടംചേർന്ന രാമവനേ നോക്കി തന്റെ സത്യത്തേ വെളിപ്പെടുത്തി.

സിത...യോ, രാജപുത്ര, സ്രീപുരുഷന്മാരുടെ ഗതി നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഭവാനിൽ ഞാൻ കുറാമൊട്ടും ചുമത്തുന്നില്ല. എങ്കിലും, എന്റെ സത്യം ഭവൻ ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഞാൻ പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, സർവ്വഭൂതങ്ങളുടേയും അന്തരംഗത്തിൽ സദാഗതിയായി വർത്തിക്കുന്ന വായുഭഗവാൻ എന്റെ പ്രാണനെ ഹരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ! ഞാൻ പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഭൂമി, ജലം, അഗ്നി, വായു, ആകാശം എന്നീ പഞ്ചഭൂതങ്ങൾ എന്നിൽനിന്നു പ്രാണനെ അകറ്റട്ടെ! വിരനായ ഭവാനെയല്ലാതെ മറ്റൊരാളേയും സ്വപ്നത്തിൽപോലും ചിന്തിക്കുന്നവരില്ല ഞാൻ. ദേവമന്ത്രയുവാണു ഭവൻ എന്റെ ഭ

ത്താവായത്ത്. ഭവാനുതന്നെ എന്നും എന്റെ ഭ
ത്താവായി വത്തിക്കൂടെ.

ഇതു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ആകാശത്തിൽ
നിന്നു ലോകമെങ്ങും കേൾക്കുമാറ്, മഹാത്മാക്കളായ
വാനരന്മാർക്കു ഹർഷപ്രദമായി പൂണ്യവും സുഗന്ധവുമായ
വാക്കു കേൾക്കായി വന്നു.

വായു—മേ, രാഘവ, സീത പറഞ്ഞതു സത്യംതന്നെ.
സദാഗതിയായ വായുവാണു ഞാൻ. ഈ മൈഥി
ലി പാപഹീനയാണു്. ഭവാനു ഭാര്യയെ പ്രാപിച്ചു
കൊള്ളുക.

അഗ്നി—മേ, രാഘവനേ, സർവ്വഭൂതങ്ങളുടേയും അന്നു
ഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അഗ്നിയാണു ഞാൻ.
ഈ വൈഭവമി കരണപോലും അപരധം ചെയ്തി
ട്ടില്ല.

വരുന്നൻ—സർവ്വഭൂതങ്ങളുടേയും ശരീരത്തിൽ രസത്തെ
ഉളവാക്കുന്ന വരുന്നനാണു ഞാൻ. മേ, രാഘവ,
ഈ മൈഥിലിയെ കൈക്കൊള്ളേണമെന്നു. ഞാൻ
ഭവാനോടു പറഞ്ഞു കൊള്ളുന്നു.

ബ്രഹ്മാ—മകനേ, നീ രാജധമ്മത്തിൽത്തന്നെ ഉറ
ച്ചുനിന്നു കരണത്തിൽ എനിക്ക് ആശ്ചര്യമില്ല.
സാധുവും സദ്വൃത്തനുമായ നീ ഞാൻ പറയുന്നതു
കേൾക്കുന്നു. ദേവഗന്ധർവന്മാർ, ഉഗ്രഭാനവന്മാർ,
യക്ഷകിന്നരന്മാർ എന്നിവരുടേയും, മഹർഷികളുടേ
യും ശത്രുവായ രാവണനെ നീ കൊന്നുകഴിഞ്ഞു. എ

ന്റെ പ്രസംഗംകൊണ്ട് ഈ രാക്ഷസൻ സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും അവധൂനായിത്തീർന്നു. ഏതാണൊരു കാരണത്താൽ ഈ പാപാത്മാവിനെ കുറച്ച കാലത്തേക്കു സ്വന്തം പോക്കിൽത്തന്നെ വിട്ടയക്കേണ്ടതായി വന്നുപോയി. ഈ ദാരുണവും ആത്മചയത്തിന്നായിട്ടാണു സീതയെ ഹരിച്ചത്. നക്ഷത്രബരശാപം കൊണ്ടു സീതയെ ഇവനിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞു. അകാമയാ പരസ്പ്രിയെ ഇവൻ ബലാൽ സ്വർഗ്ഗിക്കുന്നതായാൽ ഇവന്റെ മൂലം വൃന്ദാവനമായി ചൊട്ടിത്തകന്നു പോകുമെന്നാണു നക്ഷത്രബരൻ കൊടുത്ത ശാപം. അതുകൊണ്ട്, മഹാദ്വതിയായ നീ ഇവളുടെ കാര്യത്തിൽ ഒട്ടും ശങ്കിക്കരുത്. ദേവന്മാർക്കുവേണ്ടി മഹാകർമ്മം ചെയ്തു ദേവപ്രഭനായ നീ, ഇനി ഇവളെ നിശ്ചയമായും കൈക്കൊള്ളേണം.

ദേശമൻ — ഉണ്ണി, നിന്റെ പിതാവായ ദേശമനാണു ഞാൻ. നിന്നിൽ ഞാൻ പ്രീതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. നിനക്കു മംഗളമുണ്ടാവട്ടേ! പുരുഷോത്തമനായ നീ ഇനി രാജ്യത്തെ ഭരിച്ചുകൊള്ളുക. ഞാൻ ഇതാ അനുജനെ തരുന്നു.

രാമൻ — ഭവൻ എന്റെ അച്ഛനാണെങ്കിൽ രാജേന്ദ്രനായ ഭവാനെ ഞാൻ ഇതാ വന്ദിക്കുന്നു. ഭവന്റെ ശാസനയെ അനുസരിച്ചു രമണീയമായ അയോദ്ധ്യം പുരിയിലേക്കു ഞാൻ തിരിച്ചു പോയിക്കൊള്ളാം.

കരാറിൻ പ്രകാരം പതിനാലു വയ്ക്കം ഇപ്പോൾ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നും, ഇനി, കാടുവിട്ടു നാട്ടിലേക്കു പോകാനെന്നും മഹാദ്വേതിയായ രാമനോടു സന്തുഷ്ടനായ ജനകൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു. അനന്തരം രക്താന്തരേത്രനായ രാമൻ ദേവന്മാരെ നമസ്കരിക്കുകയും, സൂത്രത്തുക്കളിൽനിന്നു അഭിനന്ദനങ്ങൾ എല്ലായ്ക്കു ചെയ്തുകൊണ്ടു്, തന്റെ ഭാര്യയോടു ചേർന്നു മഹേന്ദ്രൻ പൗലോമിയെ പ്രാപിച്ചതുപോലെ ശോഭിച്ചു. അതു കഴിഞ്ഞു്, ആ പരന്തപൻ അവിസ്മയനാ വരം കൊടുക്കുകയും, ത്രിജടാരാക്ഷസിയെ അത്ഥമാനങ്ങളെക്കൊണ്ടു തൃപ്തയാക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരോടുകൂടി പിതാമഹഭഗവാൻ കൌസല്യാപുത്രനോടു് ഇഷ്ടവാങ്ങളെ വരിച്ചുകൊള്ളുകയെന്നു നിരോധിക്കയാൽ, തന്നെ ശത്രുക്കൾക്കുക്കും വെല്ലുവാൻ കഴിയാത്തു; ധർമ്മത്തിൽ തനിക്ക് ഉറപ്പായ നില; രാക്ഷസന്മാർ കൊന്നു വീഴ്ത്തിയ വാനരന്മാരെല്ലാം പുനർജീവിതം— എന്നിവയ്ക്കായി രാമൻ പ്രാർത്ഥിച്ചു. അങ്ങിനെയാവട്ടെയെന്നു് ബ്രഹ്മാവും അനുഗ്രഹിച്ചതോടുകൂടി, ചത്തുകിടക്കുന്ന കവികൾ മുഴുവൻ ജീവിച്ചെഴുന്നേറ്റു. അതിൽപ്പിന്നെ, മഹാഭഗവായ സീത ഹനുമാനെ പ്രത്യേകം വിളിച്ചു് ഇങ്ങിനെ വാദനം ചെയ്തയുണ്ടായി:—

“മകനേ, രാമകീർത്തി, ഈ ലോകത്തിൽ നിഖനില്ലെന്നുടത്തോളം നിന്റെ ജീവിതം നീണ്ടുനില്ക്കും. ദിവ്യസുഖഭോഗങ്ങളെല്ലാം ഏന്റെ പ്രസാദത്താൽ നിനക്കു് എപ്പോഴും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യും.”

രാമൻ സീതയോടു ചേരുകയും വാനരസൈന്യം കൃതാർഹമായി സന്തോഷിച്ചാർക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, അവരെല്ലാവരും നോക്കിനില്ക്കുമ്പോൾ തന്നെ ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാർ സർവ്വരും അവിടെ അന്തർലാസം ചെയ്തു. രാമനും സീതയും ഒന്നിച്ചു ചേർന്നു കണ്ടു പരമപ്രീതനായ മാതലി സുഹൃത്തുക്കളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽപ്പെട്ട് ആ രാവണാണുരുന്നെ പ്രശംസിച്ചുതരികെ:—

“സത്യപരാക്രമനായ ഭവാൻ ദേവഗന്ധർവ്വന്മാർ, ഉൾഗന്ധർവ്വന്മാർ, യക്ഷമാനുഷന്മാർ മുതലായവർക്കുണ്ടായിരുന്ന സങ്കടങ്ങളൊക്കെയും ഇപ്പോൾ അകറ്റിയിരിക്കുന്നു. ആ ദേവഗന്ധർവ്വദികൾ ഉൾപ്പെട്ട സർവ്വലോകങ്ങളും ഈ ഭൂമിയുള്ളതുപരേക്കും ഭവാനെ ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കും.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ട് ആ ഇന്ദ്രസാരഥി രാമന്റെ അനുജനെ പ്രകാരം സൂര്യപ്രഭമായ രഥത്തോടുകൂടി സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു പോയി. അന്നന്തരം, ലക്ഷ്മണസമേതനായ രാമൻ സീതയെ പുറസ്തരിച്ച്, വിഭീഷണനോടും, സുഗ്രീവപ്രമുഖനായ വാനരവീരന്മാരോടും കൂടി, മന്ത്രിപ്രവരന്മാരോട് ആവൃതനായി, സുരക്ഷിതമാക്കിത്തീർത്ത ലങ്കയിൽ നിന്ന്, ആകാശത്തിൽ ഇഷ്ടംപോലെ സഞ്ചരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള സുശോഭനമായ പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ കയറി മഹാസമുദ്രം കടന്നു മറുകരയിലെത്തി. അനുചരന്മാരെല്ലാവരും സേതുവഴിയെ കടൽ കടന്നു. മുമ്പു സമുദ്രഭവനേ പ്രസംഗിച്ചിരുന്നതിന്നു

നിരോധനമായി കടക്കുകയുണ്ടായ ആ പ്രദേശത്തു ധർമ്മാത്മാവായ രാഘവൻ സർവ്വവാനന്ദനോടൊക്കൂടി വശമികയും, അവിടെവെച്ചു കവികളെല്ലാം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വിളിച്ചു നമസ്കരിച്ചു നന്മയെ ഉള്ളൊണ്ടു സന്തുഷ്ടരാക്കി അയയ്ക്കയും ചെയ്തു. കരടികൾ, മൊച്ചകൾ, കരിങ്കുരുളകൾ മുതലായ സംഘങ്ങളെല്ലാം പോയതിൽപ്പിന്നെ, സ്ത്രീവനോടും, തന്നെ അനുഗമിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥിനന്മാരോടും പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ കയറി, വഴിക്കുള്ള കാടുകളെ ചെലുത്തുകയും ചെയ്തു. അവിടെ എത്തി, കർമ്മകൾ ചെയ്ത അംഗങ്ങൾ യെഴുവരാജ്യം കൊടുത്തിട്ട്, താൻ മുമ്പു നാട്ടിൽനിന്നു കാട്ടിലേക്കു വന്ന ആ വഴിക്കുതന്നെ യോഗനശ്രേഷ്ഠനായ രാഘവൻ അയോധ്യയിലേക്കു പോയി. ആ രാജാവു തി നഗരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ, ഭാരതൻ അടുക്കലേക്കു ഹനുമാന ദൂതനായി അയച്ചു. പ്രിയവർത്തമാനം ഉണർത്തിച്ചു, ഭാരതൻ ഇംഗിതങ്ങളെല്ലാം നോക്കിക്കണ്ടു് ആ വായുപുത്രൻ മടങ്ങിയവനിൽപ്പിന്നെ, രാമൻ നന്ദിഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നു. ചെളി പുറത്തു മെയ്യും, മരത്തോൽകൊണ്ടു ഉടുപ്പമായി, തന്റെ പാദങ്ങളെ മുമ്പിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു ചിത്തിന്മേൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന നിലയിലാണ് ഭാരതനെ രാമൻ കണ്ടതു്. ഭാരതശത്രുക്കളോടൊക്കൂടി രാമലക്ഷ്മണന്മാർക്കുണ്ടായ പുനസ്സമാഗമത്താൽ അവരേവരും ഏറെയും സന്തുഷ്ടരായി.

ജ്യോതിർഭാവമെന്നോട് വീണ്ടും ചേർന്നു വാഴുവാൻ കഴിഞ്ഞ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർക്കു ദൈവദേവിയെ കണ്ടിട്ട് അത്ഭുധികമായ ഹർഷമുണ്ടായി. തന്നെ ഏല്പിച്ചിട്ടുള്ള രാജ്യത്തെ ഭരതൻ അപ്പോൾ തന്നെ പരമമോദത്തോടും, പരമസൽകാരങ്ങളോടും കൂടി ജ്യേഷ്ഠനായിത്തീർന്നു കൊടുത്തു. വസിഷ്ഠനും വാമദേവനും ചേർന്നു ശുഭമായ രാമനെ വെല്ലുവിളിച്ചതായ തിരുവോണംനാളിൽ സമുദ്രത്തത്തിൽ അഭിഷേകം ചെയ്തു. അങ്ങിനെ അഭിഷിക്തനായ രാമൻ കപിശ്രോഷ്ഠനായ സുഗ്രീവനേയും, പൈതൃസ്വന്തായ വിഭീഷണനേയും മറ്റു സുഹൃത്തുക്കളെയും വിവിധധനങ്ങളെക്കൊണ്ടു സൽക്കരിച്ചു പ്രീതിയും മോദവും ചേർത്തു, ചെയ്യേണ്ടുന്നതെല്ലാം ഉപദേശിച്ചു, അവരുടെ പേർപാടില്ലാത്ത ദുഃഖത്തോടുകൂടിത്തന്നെ, അവരെ അറവരവരുടെ പുരങ്ങളിലേക്കു പറഞ്ഞയച്ചു. രാവണനിൽനിന്നു താൻ നേടിയ പുഷ്പകവിമാനത്തെ അതിന്റെ സ്വാമിയായ വൈശ്രവണനെന്നു തന്നെ ആ രാജനന്മാർ കൊടുത്തു. രാമൻ രാജ്യഭരണം ചെയ്യുന്ന കാലത്തു, ഗോമതീതീർത്തിൽവെച്ചു ദേവർഷിമാരോടുകൂടി, ഒട്ടും തടവുകൂടാതെ, പ്രശംസാർഹമായി ചാർത്തു് അശ്വമേധയാഗങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

